

АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНА НАУКОВО – ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ  
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО



**Юрій Михайлович  
Хорунжий**

*БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК*  
До 40-річчя літературної діяльності

АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНА НАУКОВО – ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ  
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

**Юрій Михайлович  
Хорунжий**

*БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК*

До 40-річчя літературної діяльності

Київ – 2006

УДК 016:929 Хорунжий  
ББК 91.9:84  
Х 82

**Юрій Михайлович Хорунжий: Біобібліогр. покажч. / АПН України.  
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; Уклад. Р. С. Жданова; Наук.  
ред. П. І. Рогова. – К., 2006.**

Біобібліографічний покажчик „Юрій Михайлович Хорунжий” присвячений відомому українському письменнику, громадському діячеві з нагоди його 40-річної літературної діяльності. У покажчику подано романи, повісті, оповідання, наукові статті та нариси, а також матеріали про життя та творчість письменника з 1966 по 2005 рік. Видання розраховане на літераторів, філологів – науковців, літературознавців, аспірантів, студентів філологічних факультетів вузів, бібліографів та працівників інформаційних служб, всіх, хто цікавиться історією та сучасним станом української літератури та літературознавства.

**Укладач** – Р. С. Жданова – завідувач науково-редакційного відділу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського

**Науковий редактор** – П. І. Рогова, канд. іст. наук,  
директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

**Комп’ютерний набір** – Ж. А. Левченко, І. Д. Горностай

**ПОРТРЕТ**

**ФОТО № 1**

## Від укладача

Бібліографічний покажчик “Юрій Михайлович Хорунжий” присвячений відомому українському письменнику, громадському і культурному діячеві з нагоди його 40-річної літературної діяльності. Він охоплює матеріали за період з 1966 по 2005 рік. Це – окремо видані художні твори: романи, повісті, оповідання, критичні статті, наукові розвідки, рецензії тощо, опубліковані в періодичних та енциклопедичних виданнях, наукових збірниках українською, російською, англійською мовами.

Поза увагою укладача залишилися переклади Юрія Михайловича Хорунжого творів польських письменників-гумористів Єжі Вітліна, Януша Осенки, Ядвіги Рутковської, Людвіга Гурського, Марека Антоні Василевського, Фелікса Дерещького, Станіслава Дейгера, надруковані в різних номерах журналу “Всесвіт” в 70-х роках.

Основні розділи покажчика: „Покажчик праць Юрія Михайловича Хорунжого” та „Література про життя, літературну, наукову та громадську діяльність письменника”.

У першому розділі твори Ю. Хорунжого розташовані в хронологічному порядку за спеціальною схемою, принцип побудови якої подається на початку розділу.

Другий розділ містить описи літератури про життя, літературну, наукову та громадську діяльність Ю. Хорунжого, які розташовані в хронологічному порядку, а в межах року – в алфавіті авторів та назв творів.

Рецензії на видання письменника подаються безпосередньої за книгою в хронології. Критичні відгуки на твори Ю. Хорунжого представлені у другому розділі і пов’язані посиланнями з виданнями автора, поданими у першому розділі покажчика.

Для глибшого розкриття змісту посібника і для зручності користування ним додаються допоміжні покажчики: Іменний та Покажчик окремо виданих праць Ю. М. Хорунжого.

Виокремлено розділ “Участь Юрія Хорунжого у літературних заходах, наукових конференціях і громадських акціях”, який засвідчує величезну громадську, наукову роботу письменника.

Покажчик відкриває ґрунтовна наукова стаття кандидата філологічних наук, літературознавця Аліси Меншій “Творчі горизонти Юрія Хорунжого” та Автобіографія письменника.

Матеріал у покажчику опрацьований de visu. Бібліографічний опис здійснено згідно чинних державних стандартів.

Видання розраховане на літераторів, філологів-науковців, літературознавців, аспірантів, студентів філологічних факультетів вузів, бібліографів та працівників інформаційних служб, всіх, хто цікавиться історією та сучасним станом української літератури та літературознавства.

Відгуки та побажання просимо надсилати за адресою: м. Київ-66, вул. Берлінського, 9  
Державна науково-педагогічна бібліотека  
України імені В. О. Сухомлинського  
Email: [dnrb@edu-ua.net](mailto:dnrb@edu-ua.net)  
Директору

## Творчі горизонти Юрія Хорунжого

Мистецькі горизонти Ю. Хорунжого стимулювались бурхливою атмосферою 60-х рр. ХХ ст., що зумовило певну ідейно-тематичну, сюжетно-подієву й концептуальну спорідненість його перших оповідань та повістей з доробком Є. Гуцала, Григора Тютюнника, В. Дрозда. Це продемонструвала повість Ю. Хорунжого „Вісім місяців – лише мить” яка дала назву збірці, що побачила світ у видавництві „Молодь” (1967) за сприяння Г. Кочура, І. Дзюби, В. Стуса, а її літературним редактором був Ю. Бадзьо. Про органічний зв’язок із творчістю шістдесятників свідчила „ненав’язлива сповідальність” його перших творів. Герої Ю. Хорунжого – звичайні люди, які діють у буденних, нічим не виняткових обставинах. Це переважно молоді геологи чи науковці, які, переживаючи кохання, розчарування, моральні перемоги над собою, шукають шляхів духовного самовизначення (збірки „Дзвонити тричі” (1971), „Дивний камінь” (1976), „Вісім місяців – лише мить” (1967), „Дзвонити тричі” (1971), ), „Шість балів за впертість” (1982), „Ярмарок у Дрогобичі” (1984), „Очі в дзеркалі” (1984).

Критика в цілому позитивно сприйняла новелістику початківця, відзначивши „природність психологічної правди”, „безпосередність особистих вражень і риси автобіографізму”, пошук автором „свої теми, художніх засобів, манери”, прагнення до „глибшого осмислення подій і героїв”. Поряд зі схвальними відгуками, Ю. Хорунжий не уникнув негативної кваліфікації, зокрема закиду в „дрібнотем’ї”, оскільки його оповідання й повісті не повністю вписувались у патетику соцреалістичної літератури, яка ґрунтувалася на чітко регламентованому ряді „суспільно-значущих тем”.

Розробляючи теми з життя геологів та науковців, письменник звернувся до художнього осмислення історичних колізій: „Давні мелодії” (1971), „Гонитва до мосту”, „Скіфи” (1983) – у співавторстві з В. Жмирем, „Коли промовляють фальконети” (1988), „Таємна грамота” (1990), „Серця міддю не окути” (1990), „Сага про Ярославових доньок” (1997) – у співавторстві з Ю. Якимівим. Саме зацікавлення історією дало йому змогу пройти серйозну дослідницьку школу, виробити власну творчу манеру.

Перші історичні оповідання й повісті Ю. Хорунжого дали рецензентам підстави для дещо критичних, однак цілком справедливих зауважень. Аналізуючи збірку „Давні мелодії”, С. Плачинда відмітив серйозний інтерес автора до історії, культури, духовного світу наших пращурів. Поряд з цим він слушно закинув письменникові неухагу до історичних фактів, що мало негативний вплив на естетико-пізнавальний рівень окремих новел. Висновки С. Плачинди певною мірою співвідносяться із зауваженнями знаного археолога, дослідника скіфської доби Б. Мозолевського – рецензента повісті „Скіфи”. Віддавши належне високим художнім і науковим якостям твору, він зауважив авторам „ігнорування ідеологічних уявлень”, „осучасненість розповіді”.

Рецензуючи історичну повість „Чернець і князь”, Г. Штонь детальніше зупинився на аналізі концептуального й історіософського навантаження

твору: „У повісті багато історичних деталей. Відчутно дух описаного часу. Але всеохопного і всепроникного ідейного стрижня, на мій погляд, немає ... Проте певного результату Ю. Хорунжий досяг: показав, хоча дещо і прямолінійно, покаранність зради. Особливо у важкі для батьківщини часи”.

Наступні історичні повісті Ю. Хорунжого („Коли промовляють фальконети”, „Таємна грамота”, „Серця міддю не окути”) засвідчили помітне творче зростання, яке виявилось у проникненні в атмосферу зображуваних епох, „концептуальній наповненості”, глибокому психологізмі створених образів, тематичній новизні. Що ж до повісті „Серця міддю не окути”, у центрі якої сталінські репресії, В. Фащенко виокремив новизну конфлікту: „... конфлікт, якого раніше не знала наша література”.

Як аналітик із чітко вираженим домінуванням психологічного письма Ю. Хорунжий формувалася й розвивалася в межах реалізму, визначальні риси якого: прагнення до об’єктивності і безпосередньої достовірності відображення, послідовне дотримання міметичних принципів (художнє відтворення життя „у формах самого життя”), переорієнтація з минулого на сучасність, конкретно-історичний підхід до явищ дійсності, правдивість у зображенні деталей, віра в гуманістичні ідеали, конфліктність (драматизація) як сюжетно-композиційний спосіб формування художньої правди, – письменник всебічно реалізував у своїй творчості.

Поворотним кроком у мистецькій кар’єрі Ю. Хорунжого стала робота в жанрі історико-біографічної повісті та роману, що, як наголосив Валерій Шевчук, дала змогу Ю. Хорунжому „з’явити власну творчу індивідуальність”. „Тут письменник щасливо знайшов сторінки й постаті ще мало вивчені й спопуляризовані і взявся за конче потрібну справу белетризованого освоєння цього величезного матеріалу”, – справедливо зауважив І. Дзюба. Новий напрям пошуків письменника – змалювання видатних особистостей української культури – започаткований художньою історико-біографічною повістю про Кирила Стеценка „Чуєш, брате мій”. Аналіз цього твору, у порівнянні з пізнішою історико-біографічною повістю „Людя мила”, у центрі якої образ Людмили Старицької-Черняхівської, дає змогу простежити мистецький поступ Ю. Хорунжого в жанрі історико-біографічної прози, визначити особливості його творчого почерку, саморух у спробі звільнитись від приписів і канонів соцреалізму.

У роковини столітнього ювілею знаного українського композитора К. Стеценка побачила світ історико-біографічна повість Ю. Хорунжого „Чуєш, брате мій”, з приводу якої Б. Харчук мав всі підстави зауважити: „У повісті „Чуєш, брате мій” маємо історико-психологічну спробу простеження долі визначної творчої особистості, починаючи з витоків її становлення, змужніння і громадської мужності”. Перше видання „Чуєш, брате мій”, вміщене у збірці „Шість балів за впертість” (1982), зазнало поправок з боку цензури, хоч і незначних за обсягом, але відчутних з огляду на концепцію образу головного героя. Завдяки наполегливості автора маємо іншу редакцію, що побачила світ у 1989 р.

Створенню повісті передувала копітка праця. Письменник вивчив документи, епістолярій, мемуари, подорожував місцями, пов'язаними з діяльністю українського композитора. Знайомство з В. І. Косовським – колишнім політв'язнем, поетом і публіцистом, краєзнавцем із Веприка, людиною, яка доклала чималих зусиль для гідного вшанування пам'яті К. Стеценка, – значно розширило фактичну основу художнього життєпису, зокрема тих епізодів, які стосувалися життя композитора в цьому селі.

У художній історико-біографічній повісті „Чуєш, брате мій” не залишено поза увагою жодного життєвого етапу К. Стеценка, з глибокою психологічною достовірністю описано етапи його формування. Загальновідомі факти життя – навчання в Київській духовній семінарії, співпраця з хором М. Лисенка, викладання в різних навчальних закладах, ініційовані ним заходи, спрямовані на реорганізацію музичної освіти, служіння на Веприцькій парафії – автор художнього життєпису не белетризував. Вони стали своєрідним тлом для розкриття громадянської свідомості, творчих шукань митця: від захоплення народними піснями до створення музичних творів, які стали окрасою національного музичного репертуару. Майстерній трансформації історичної правди в художню сприяв вдалий добір фактичного матеріалу та органічне його поєднання з авторським домислом, яким, до речі, художня біографія не переобтяжена.

Багатоаспектне творення образу Кирила Стеценка, що включає в себе розкриття як позитивних, так і негативних проявів його особистості, переконує в неприйнятті письменником визначального постулату соцреалізму, з його абсолютизацією позитивних героїв. Переконливості постаті К. Стеценка – композитора й театрального діяча – додало відтворення його діяльності як викладача музики, регента та диригента церковних хорів, організації яких він віддав чимало сил та хисту.

Співпрацю К. Стеценка з театром показано через поєднання глядацьких і фахових зацікавлень. Певний час він готував рецензії на вистави для газети „Рада”, його перу належить також ґрунтовна розвідка „Музика на українській сцені” (1910 – 1911), матеріали якої, з акцентом на неприпустимості звучання на сцені національного театру випадкового музичного супроводу, письменник увів у художню тканину, подавши їх як роздуми протагоніста. Показово, що автор художнього життєпису вийшов за межі кон'юнктурних вимог часу: на його сторінках відтворено творчу співпрацю композитора з театром Леся Курбаса, зі С. Черкасенком.

Створюючи образ К. Стеценка, письменник розкрив творчий процес композитора. Показовою є історія пісні „Чуєш, брате мій”, яка дала назву художній біографії. На жаль, у першій редакції життєпису, опублікованого в 1982 р., Ю. Хорунжий не мав змоги сказати правду про історію музичного твору. Тому він обмежився діалогом між К. Стеценком та М. Леонтовичем. У другій редакції повісті названо авторів стрілецької пісні: слова Б. Лепкого, а музика його брата Лева. Однак, попереджуючи можливі цензурні закиди, письменник не розвинув цей епізод, не надав йому відповідної сили й глибини звучання, що негативно вплинуло на його ідейно-естетичну роль.



Як письменник, що прийшов у літературу в часи тоталітарного диктату, Ю. Хорунжий, поза сумнівом, зазнав негативних впливів пануючого на той час соціалістичного реалізму, що помітні в його перших повістях та оповіданнях, а також в історико-біографічній повісті „Чуєш, брате мій”. Художній рівень образу Кирила Стеценка дещо знизили спроби письменника препарувати портретовану особистість згідно канонів соцреалізму. Це виявляється в прагненні Ю. Хорунжого показати свого героя близьким до робітничого руху: у повість транспоновано спорадичні контакти К. Стеценка з простим робітником, а згодом червоним комісаром Степаном, образ якого справляє враження штучного новотвору.

На повніше й переконливіше художнє вирішення здобувся образ К. Стеценка-священника. Однак, створюючи цей образ, автор повісті „Чуєш, брате мій” не досить розкрив внутрішню суперечність між митцем і священноієреєм, яка буквально краяла К. Стеценка. Такий підхід цілком зрозумілий, якщо зважити на час написання твору (1971 – 1980).

Вплив ідеології позначився і на інтерпретації окремих фактів, особливо чітко це простежується у ставленні митця до радянської влади. Проте відчутне й прагнення Ю. Хорунжого відійти від соцреалістичних канонів, дати історично виважені оцінки, транспонувати в нарацію історично достовірні події. Подальша творча практика белетриста, зокрема його робота над романом „Борвій”, засвідчила про ще помітніші зрушення на шляху до звільнення від штучних канонів і приписів.

Важливою рисою творчих надбань романіста є моделювання образів протагоністів його романів та повістей у нерозривному зв'язку з оточенням та епохою. Подібний підхід було започатковано повістю „Чуєш, брате мій”. Рецензент цієї повісті Б. Степанишин, аналізуючи підходи Ю. Хорунжого до змалювання оточення головного героя, цілком слушно відзначив: „Ідейно-художній зміст образу збагачує його оточення ...”. Образи Б. Грінченка, В. Самійленка, П. Тичини, попри їх епізодичність, досить переконливі й цілісні. Більше місця в художньому життєписі відведено образотворенню тих діячів, які вплинули на становлення й розвиток К. Стеценка як композитора. Це передусім М. Лисенко, О. Кошиць, М. Леонтович, Я. Степовий.

Грунтовне вивчення письменником історії роду Старицьких сприяло появі цілісного характеру Людмили Старицької-Черняхівської на сторінках історико-біографічної повісті „Людям мила”. Зазначимо, що його створення в романі „Борвій” та повісті „Людям мила” було поєднано з джерелознавчим осмисленням різних граней життя Л. Старицької-Черняхівської: література, організаційно-видавнича діяльність, громадська робота. Назвемо такі джерелознавчі публікації, як „Повернене ім'я”, „Старицькі: три покоління”, „Ніщо не гине в світі” та ін. Крім того, Ю. Хорунжий доклав чималих зусиль для повернення несправедливо забутого імені Л. Старицької-Черняхівської в сучасний історико-літературний процес, уперше упорядкувавши окремий том

творів української письменниці й написавши ґрунтовну передмову – першу спробу цілісного історико-літературного дослідження її творчості.

Хронологічно художній життєпис Л. Старицької-Черняхівської охоплює часовий проміжок від 1930 р. до 1941 р. – останнє десятиліття життя героїні. Однак через поєднання різних часових площин автор змалював образ Л. Старицької-Черняхівської в динаміці, висвітливши як епізодичні, так і більш тривалі події, скориставшись близьким до кінематографічного прийомом композиційної мозаїчності. Часо-просторові межі художнього життєпису розширили уривки зі спогадів В. О'Конор-Вілінської про юну Людю Старицьку, як називали в ті часи Людмилу Михайлівну рідні та друзі. Важливо, що письменник акцентував увагу на її внутрішніх душевних порухах, викликаних спогадами подруги, майстерно розвинувши їх в яскраву й водночас гнітючу картину підневільного життя, тяжких втрат і випробувань цвіту української інтелігенції на Батьківщині й поза її межами.

Досконале знання фактажу сприяло багатоплановому зображенню в повісті внутрішнього психологічного портрета Л. Старицької-Черняхівської. У складних обставинах вона залишається самодостатньою особистістю з власним баченням і розумінням трагедійності навколишнього світу. Через показ поведінки Л. Старицької-Черняхівської на допитах письменник виявив вроджену інтелігентність, духовний аристократизм, глибинне усвідомлення її моральної і духовної вищості над насильницькою руйнівною владою. Складна ієрархія різних часових модусів простежується через описи перебування Л. Старицької-Черняхівської у в'язниці та процесу пошуку героїнею порятунку у творчості. У найскладніші хвилини, перед загрозою морального й фізичного спустошення, вона знову й знову звертається до своїх героїв: І. Мазепи та П. Дорошенка. У новелі „Інfern у саду Гесперід” окреслено першопричини виникнення задуму, історію сценічного втілення драми „Гетьман Дорошенко”, схарактеризовано своєрідність музичного супроводу, створеного М. Лисенком. Однак не це є визначальним у художній канві розповіді. Звернення до драматичних творів, набувши внутрішнього звучання, унаочнило трагедійність світорозуміння Людмили Михайлівни.

Як вираження віри й прагнення героїні до волі зображене глибоке переживання нею останніх яв „Гетьмана Дорошенка”, що ілюструє велич людської й національної гідності перед лицем нових потрясінь. Розкриваючи обставини появи драми Л. Старицької-Черняхівської „Іван Мазепа”, письменник вибудував три часові площини: давно минулий час Мазепи, минулий – спогади (подієві ретроспекції) Л. Старицької-Черняхівської про виникнення задуму та теперішній час, який змальовано через відображення долі авторки твору та її героя (прийом поліперспективності).

У „Людям мила” простежуємо інший підхід до відтворення оточення, порівняно з повістю „Чуєш, брате мій”. Атмосфера суцільної ворожнечі й страху значно обмежили коло спілкування родини Черняхівських.

Про однопідприємців, товаришів по спільній праці – С. Єфремова, А. Кримського, М. Грушевського, Лесю Українку, В. Винниченка та ін. – дізнаємося зі спогадів героїні. Рельєфно, через поєднання спостережень і

спогадів Л. Старицької – Черняхівської та розкриття героїв у дії, змальовано образи Олександра Черняхівського, Оксани, Ірини, Ярослава Стешенків.

Про онуку М. Старицького Вероніку Черняхівську відомо небагато. Як наполегливий і сумлінний дослідник, Ю. Хорунжий не лише знайшов важливі архівні матеріали, які дають змогу з'ясувати сторінки її життя та творчості, а й через джерелознавчі розвідки доніс встановлені факти ширшому загалу. Назвемо хоча б такі публікації, як „Зрубана гілка дерева Старицьких”, „Зламаний пагін”, „Великий родовід”. Повість „Людя мила” – не перше художнє освоєння образу Вероніки. Йдеться про розділ „Королева балу” з роману О. Звичайної „Ти”, що викликає інтерес як джерело спогадів про Вероніку Черняхівську, з якою авторка роману була знайома особисто. На відміну від О. Звичайної, Ю. Хорунжий уникнув зображення Вероніки в дії, особисто їй належать лише кілька листів, але змалювавши ту роль, яку вона відігравала в житті друзів, коханих, реконструювавши завзяту боротьбу батьків за порятунок доньки, письменник створив багатогранний образ вродливої жінки, талановитої поетеси й перекладачки, в символічному ключі розкрив обставини її смерті.

Отже, прийшовши в українську літературу на хвилі шістдесятництва, Ю. Хорунжий шукав власних тем та способів художнього самовираження. Його звернення до жанру художньої біографії дало змогу письменникові повніше виявити своє творче обдарування дослідника й аналітика, що переконливо довела історико – біографічна повість „Чуєш, брате мій” попри те, що автор змушений був віддати належне ідеологічним чинникам і панівним стереотипам доби, що знизило художньо-пізнавальну вартість окремих характеристик і сюжетних ліній. Про помітний поступ автора художніх життєписів, відхід від стереотипів соцреалізму, відчутних у повісті „Чуєш, брате мій”, розширення меж його мистецьких інтересів засвідчила повість „Людя мила”.

Творчі пошуки Ю. Хорунжого в жанрі художньої біографії продовжив роман „Борвій”, у центрі якого – постать корифея українського театру, письменника, поета, громадського діяча М. Старицького. Художній життєпис М. Старицького – результат тривалої підготовчої роботи. Ідея зображення цієї постаті на сторінках мистецького полотна спровокована знайомством Ю. Хорунжого з романом „Перед бурею”, який він із захопленням прочитав на острові Хортиця, перебуваючи у складі геологорозвідувальної експедиції. Перший помітний успіх, пов'язаний із повістю про К. Стеценка, додав початківцеві в жанрі художнього життєпису рішучості, спонукав взятись за ширше полотно – роман про М. Старицького. Вже маючи певний досвід, Ю. Хорунжий занурився в пошукову роботу. Особливий інтерес становили родинні архіви Старицьких, матеріали Відділу рукописів Інституту літератури, документи фондів Музею музичного, театрального та кіномистецтва України, Музею видатних діячів української культури, а також матеріали, які впродовж десятиліть ревню оберігала єдина спадкоємиця Старицьких І. І. Стешенко, співпраця з якою дала надзвичайно багато для досягнення того духовного підґрунтя, що

жило рід Старицьких впродовж століть. Все це сприяло глибшому осмисленню феномену М. Старицького, а відтак – повноцінному, цілісному відображенню його постаті на сторінках художнього життєпису.

Своєю творчістю Ю. Хорунжий продовжив поширену у вітчизняній історико-біографічній прозі традицію зображення людей мистецтва (Кирило Стеценко, Михайло Старицький, Людмила Старицька-Черняхівська). Своє творче амплуа документаліста й аналітика письменник повніше реалізував у дещо іншому тематичному напрямку, створивши художні біографії, в центрі яких – політичні й державні діячі різних епох: Іван Мазепа („Любов маєш -маєш згоду”), Григорій Полетика („Злет і заземлення Григорія Полетики”), Михайло Грушевський („Вірую”). Наполегливість письменника в художньому осмисленні визначальних осіб, діяльність яких зумовлювала плин вітчизняної, а подекуди і європейської історії в різні епохи, створює враження циклічності романів, перегуку часу й особистості. Через відтворення постатей видатних представників української культури письменник простежив саморозвиток національної державотворчої ідеї.

З романом „Борвій” певною мірою пов'язане й художнє осмислення постаті Г. Полетики: у процесі підготовки роману про М. Старицького було опрацьовано історичні дослідження істориків Лазаревських, які зберегли родинний архів Полетик. Притаманна Ю. Хорунжому скрупульозність дослідника стимулювала непросту пошукову роботу, в орбіту якої, крім рукописних джерел, збережених Лазаревськими, було втягнуто знахідки в архівах Санкт-Петербурга й Москви. Роботу над художнім життєписом Г. Полетики було закінчено в 1989 р., проте він майже п'ять років ішов до читача.

Художня біографія І. Мазепи – це втілення давньої мрії письменника, якого здавна цікавила фігура гетьмана. Версії образу І. Мазепи, запропоновані М. Старицьким, Б. Лепким, Г. Колісником, І. Стецик, спонукали Ю. Хорунжого створити художній життєпис українського гетьмана відповідно до власного бачення постаті політика й державця.

Передісторію написання роману „Вірую” змальовано на його сторінках. Цей нестандартний прийом уможливив виявлення того внутрішнього зв'язку, який поєднав автора й героя. На ідейному рівні – це мотив віри в майбутнє України: Слово – визначення “вірую” стосується і головного героя Михайла Грушевського, Михайла Івановича та Юрія Михайловича Хорунжих, – наголосив Є. Руднев. Вдавшись до подібного прийому, автор художньої біографії ніби наблизив особу М. Грушевського до нас, пов'язав його із сучасністю, адже його ідеї навіть у часи колоніального буття, зберігалися у свідомості й пам'яті національно орієнтованої інтелігенції.

Визначальною рисою художніх біографій Ю. Хорунжого є їхня композиційна побудова: романи письменника є композиційно мозаїчними. Використання письменником прийому композиційної мозаїчності більш характерного для кінематографічного мистецтва, дає підстави говорити про

синтетичність його прози. Роман „Борвій” письменник вибудував за принципом драматургії: з прологом, інтермедіями, одмінами та епілогом. Пропонуючи складну композиційну організацію, Ю. Хорунжий наголосив на видатній ролі М. Старицького – фундатора українського театру, драматурга й режисера. Крім того, така композиційна побудова уможливила якнайповніше відображення драматизму життя портретованої особистості. Всебічному втіленню авторського задуму сприяла почергова зміна інтермедій та обмін. Дія в інтермедіях починається від 1897 р., а в одмінах – 1861 р. Часові площини в одмінах та інтермедіях подаються паралельно, лише в останній одміні об’єднуються в єдиний сюжетно – композиційний ланцюг.

До мистецьких здобутків Ю. Хорунжого в жанрі історико – біографічного роману слід віднести наполегливі пошуки нових форм вираження авторської позиції, що дає підстави для ширшої розмови. У текстовому масиві художньої біографії М. Старицького авторська присутність реалізується у формі безпосереднього звернення письменника до протагоніста. Через безпосереднє включення оповідача – персонажа – історика за фахом Григора Уласовича Бута у фабульний простір роману „Злет...” реалізовано авторські концепти письменника, створюється враження правдивості й достовірності подій: точка зору оповідача виглядає більш вірогідною, ніж абстрагована розповідь. До такого ж художнього вирішення, створивши образ героя-оповідача, нашого сучасника, майже одночасно із Ю. Хорунжим, вдався й Р. Іванчук у романі „Шрами на скелі” (1986). Подібний прийом є визначальною характеристикою індивідуального стилю Валерія Шевчука. Автор „Злету...” наділив героя-оповідача фактами власної біографії (репресований батько, його смерть). Автобіографічними є також сторінки, в центрі яких постать Віктора Івановича, прототипом якого є Володимир Іванович Косовський – давній друг і однодумець Юрія Михайловича Хорунжого. Однак, що важливіше, історик Бут – плід авторського вимислу – є безпосереднім виразником ідей автора, його ідеологічної позиції. Крім того, образ наратора виконує важливу композиційну функцію: через нього моделюється процес пошуку автора „Історії Русів”.

Звертає на себе увагу авторське визначення жанрового різновиду роману – історико-сучасний роман, що втілено у творі на композиційному та ідейному рівнях. Композиційно він складається з двадцяти чотирьох новел, у яких зображено події XVIII та XX ст. і відбито прояви національної самосвідомості та патріотизму в різних часопросторових вимірах. Такий прийом, ясна річ, не новий в українській літературі, назвемо, принаймні, найяскравіший зразок такого художнього вирішення – роман П. Загребельного „Диво”.

Порівняно з попередніми творами, композиційна побудова роману „Любов...” простіша. Він складається із шести розділів, які охоплюють останнє десятиліття гетьманування І. Мазепи. Завдяки часовим зміщенням,

подієвій насиченості, письменник досягнув успіхів у художньому моделюванні образу українського гетьмана.

Віддаленість епохи історичного діяча залишає мало варіантів, де авторська присутність була б ідейно вмотивованою. Однак Ю. Хорунжий запропонував власне художнє рішення, обравши розповідь функціонально й ідейно насиченими авторськими роздумами, які значно розширили філософське навантаження твору. Своєрідний пролог у вигляді народнопісенного заспіву концентрує авторський задум, спрямовує читача до розуміння феномену Мазепи через реалізацію філософських проблем „правитель і народ”. Натомість в епілог введено народні перекази про гетьмана, у яких звучить глибока пошана до правителя й державця.

Історико-біографічний роман „Вірую” в композиційному плані – складна динамічна структура, у якій три біографічні новели: „Зима серед літа”, „Шукаючи корогви”, „Пуститися себе”, у яких оповідь ведеться від імені автора роману Юрія Хорунжого, і власне текст роману, що містить дві частини „Лечу навстріч” та „Високої незгоди біль”, де наратором – Михайло Грушевський.

„Лечу навстріч” та „Високої незгоди біль” є самодостатніми художніми творами. Біографічний час „Лечу навстріч” це – одна ніч протагоніста на польсько-радянському кордоні. Через моделювання психологічних ретроспекцій у хронологічній послідовності розкрито плин життя М. Грушевського від дитячих років до 1924 р. У „Високої незгоди біль” ширше окреслено біографічний час: охоплено часовий проміжок у чотири роки – московське заслання вченого. Оповідь розпочато березнем 1931 р. – арештом М. Грушевського. Завдяки поєднанню подієвих і психологічних ретроспектив відтворено його перебування в харківській тюрмі. Спогади перериває допит М. Грушевського в Москві на Луб’янці, від якого вже веде відлік його сьогодення, перемежоване зверненням до минулого – напівневільницького буття в підрадянській Україні. Спогади про це семиліття мають свою композиційну структуру, у якій виокремлено кожен наступний рік, створено своєрідні кадри. Цей кінематографічний прийом (покадровість) Ю. Хорунжий досить вдало переніс на історико-біографічну царину сучасної української літератури, використавши його в романі „Вірую”.

Новаторство Ю. Хорунжого щодо вирішення проблеми авторської присутності виразно простежується в романі-сповіді „Вірую”. Важливо, що на відміну від роману „Четвертий вимір” Р. Іваничука, побудованого як сповідь-монолог, автор „Вірую” запропонував складнішу композиційну модифікацію – сповідь-діалог.

Специфіка побудови художньої біографії М. Грушевського, крім складної композиції, визначається й формами реалізації авторської присутності. Письменник запропонував цілком нестандартне рішення, змалювавши на сторінках роману себе самого. Якщо в романі „Злет...” письменник створив образ героя-оповідача, який мав багато спільного з автором роману (факти біографії, ідейно-світоглядні засади), то у „Вірую”

використано інший прийом. У художній біографії, крім Михайла Грушевського, діють Юрій Михайлович Хорунжий та його батько Михайло Іванович Хорунжий. Важливо, що дії кожного з них обмежені відповідними часопросторовими континуумами, які перетинаються на ідейному рівні. Автобіографічні новели – це своєрідне художнє осмислення Ю. Хорунжим причин, які спонукали його створити художній життєпис М. Грушевського. Крім цього, новели також можна назвати белетризованими мемуарами письменника про суспільно-політичні події кінця 60-х, початку 70-х рр. („Шукаючи корогви”) та кінця 80-х („Пуститися себе”), що виконують вкрай необхідну функцію збереження нашої недавньої історії нарівні з есеїстикою Ірини Жиленко „Номо feriens” та Світлани Кириченко „Люди не зі страху”.

Події, відбиті у новелі "Зима серед літа", хронологічно датуються 1946 р. Композиція новели відзначається, хоч і незначним, однак відчутним хронологічним зміщенням: оповідь Юрка – це кінець серпня, а його батька – кінець травня. З висоти прожитого й пережитого творець роману описав своє перше знайомство, ще дев'ятирічним, з історичними дослідженнями М. Грушевського – „Ілюстрованою історією України-Руси”, відновив у пам'яті й подав на сторінках художнього твору свої перші дитячі враження від побаченого та прочитаного. Друга частина – це оповідь Михайла Івановича Хорунжого про арешт 22 травня 1946 р. та перебування в катівнях НКВС на Короленка, 33.

Усвідомлення феномену історика й політика розкрито в новелі „Шукаючи корогви” як непростий, а іноді й болісний процес, пропущений крізь свідомість представників двох поколінь – батька й сина. Головну працю Грушевського, десятитомну „Історію України-Руси”, письменник ґрунтовно вивчив у 60-х рр., коли праці науковця на короткий час залишили сховище спецхранів. Спроектовані в історико-біографічному творі епізоди суспільного життя кінця 60-х - початку 70-х рр. – масові арешти інтелігенції, прагнення влади запобігти щонайменшим проявам вільнодумства й непокори – поруч із відтворенням окремих фактів біографії автора художнього життєпису переконують у тому, що на зміну відносно сприятливому для вільного самовияву особистості періодові „хрущовської відлиги” прийшли часи застою.

Новела „Пуститися себе” побудована як стенограма одного з численних громадських зібрань, хвиля яких прокотилася Києвом у 1988–1989 рр., і важлива як документальне свідчення нашої недавньої історії. Через уведення уривків з виступів промовців, коментарів героя (Юрія – А. М.) та моделювання реакції всього зібрання відбито той непростий шлях, який долали ідеї Грушевського, перш ніж дійти до людської свідомості. Отже, автобіографічні новели, крім пізнавального навантаження, значно посилили ідейний зміст твору в цілому, окресливши в такий спосіб напрямок пошуків головного героя та автора роману.

При створенні образів портретованих осіб визначальними для письменника були історичні факти та документи. Змальовуючи постать

Мазепи-політика й державотворця, белетрист хронологічно обмежився останнім десятиріччям правління гетьмана, моделюючи образ протагоніста роману як зрілої самодостатньої особистості, певної свого призначення. Продовжуючи поширену в українській літературі традицію зображення державницьких змагань І. Мазепи, автор роману „Любов...” завдяки скрупульозному вивченню першоджерел запропонував оригінальне незаангажоване бачення особистості державця, позбавлене проімперських закидів у державній зраді (російська література й історіографія), надмірної романтизації, а відтак і міфологізації гетьмана (західна традиція). Ідею українського державотворення після поразки визвольних змагань І. Мазепи письменник простежив крізь призму постаті представника української еліти XVIII ст. Григорія Полетики – роман „Злет...”. На основі вірогідного фактажу Ю. Хорунжий створив образ видатного політичного діяча, відтворив його світогляд та громадянську позицію, освітній потенціал, коло зацікавлень. Г. Полетика Ю. Хорунжого – переконаний патріот, проте письменник об'єктивно оцінив свого героя, що дало змогу уникнути безпідставної ідеалізації при створенні його образу.

Образ М. Старицького („Борвій”) – динамічна побудова, в якій відтворено діалектику душі портретованої особистості. Такий шлях образотворення вважаємо неабияким здобутком автора художнього життєпису.

Подібний підхід вигідно вирізняє творчу працю Ю. Хорунжого на тлі доробку інших письменників, творців художньої біографії.



### Фото № 21

Мистецькою удачею письменника є всебічне моделювання образу М. Грушевського – науковця, політика, державця. Серед розмаїття фактів автор „Вірую” виокремив ті, які розкривають внутрішній світ головного героя, сприяючи багатоплановому незаангажованому відтворенню світоглядних доміант М. Грушевського. Детальному відображенню його душевних переживань сприяв створений на сторінках роману образ двійника-опонента героя.

Отже, наріжні принципи мистецьких пошуків Ю. Хорунжого в жанрі художньої біографії: широта документальної бази, скрупульозний її аналіз, проникнення у внутрішній світ знакових особистостей, вивчення їх оточення у поєднанні з мистецькою трансформацією задокументованого фактажу в текстові масиви художніх життєписів - сприяли створенню повноцінних „багатовекторних” образів непересічних особистостей. Попри те, що впродовж десятиліть напрацювання представників української художньої біографії були позначені печаттю вторинності, можна констатувати, що на сучасному етапі вирізняються імена й постаті



творців жанру, які, спираючись на досвід попередників у світовому й вітчизняному письменстві, пропонують високохудожні версії образів реальних історичних осіб.

Історико-біографічні романи Ю. Хорунжого за рівнем реалізації образів видатних діячів минулого здобули помітне місце в українській історико-біографічній прозі 60 – 90 рр. ХХ ст.

**Аліса МЕНШІЙ**, *кандидат філологічних наук*

## АВТОБІОГРАФІЯ

Я, Хорунжий Юрій Михайлович, народився в Києві 5 серпня 1937 року в сім'ї педагогів. Батько, Хорунжий Михайло Іванович (1902 – 1986), викладач української мови і літератури у вищих і середніх навчальних закладах Херсона, Сум і Києва, двічі зазнав політичних репресій – 1929 – 1930 (у „справі СВУ”) і 1946 – 1956 років. Цілком реабілітований посмертно 1990 року. Мати, Хорунжа (у дівочтві Татарова) Юлія Єрофіївна (1903 – 1989), викладачка біології і географії у школі. Сестра, Хорунжа Майя Михайлівна (1927 – 1969), дитяча лікарка (педіатр).



### Фото №2

Мій прадід Олексій Хорунжий був козацького стану, народився і проживав у селі Золотій Балці на Херсонщині, тепер Нововоронцовського р-ну, – колишньому козацькому зимівнику (там народився і мій тато), а його дружина, моя прабаба Євгенія, походила з князівського роду Святополків-Михайлівських. До речі, назва Золота Балка походить від того, що там козаки знаходили скіфське золото, ці знахідки задокументовано у книжках з археології України. Дід Іван Хорунжий орендував поблизу Золотої Балки ділянку Дніпра і там рибалив. Стара частина села затоплена Каховським морем, а нова перенесена нагору. Село моєї матері Євгенівка тепер Снігурівського р-ну Миколаївської області збереглося у первісному вигляді. Її батько, мій дід Єрофій, був заможний селянин, мав добре господарство в селі Євгенівці. Ще 1984 року, коли я побував разом з мамою в селі, в дідовій хаті, де народилася мама, знаходилася сільська школа, а кам'яні льохи на дідовому обійсті слугували шкільним потребам, збереглися і залишки великого саду, що його посадив Єрофій Татаров. 1929 чи 1930 року він був розкуркулений і разом з дружиною Гликерією висланий з Євгенівки, а майно, будівлі, сад – забрані владою...



### Фото №3

Я закінчив 7 класів 95-ої київської школи і 1951 року поступив на навчання до Київського геолого-розвідувального технікуму, який закінчив з

відзнакою 1954 року. Був направлений на роботу до Тульської геофізичної експедиції і одночасно продовжував підвищувати свою освіту заочно – в Московському інституті нафтохімічної і газової промисловості ім. Губкіна, який закінчив 1962 року, здобувши диплом інженера-геофізика. Від 1955 по 1978 роки працював у геофізичних і геологічних експедиціях на території Росії, Казахстану, України – на посадах техника, інженера, головного механіка (в Інституті геофізики АН України), начальника пошукових партій. 1977 року став членом Спілки письменників України. 1979 – 1982 років працював старшим редактором журналу „Україна”. 1982 – 1995 років перебував на творчій роботі як письменник. 1995 – 1996 років працював директором Бюро пропагування художньої літератури при Спілці письменників України. 1997 року вийшов на пенсію за віком. 1991 – 1998 років – голова творчого об’єднання київських прозаїків – на громадських засадах. 1987 – 1991 рр. працював у приймальній комісії Київської організації Спілки письменників України. 1988 року був обраний заступником голови республіканської комісії „Письменник і екологія” (голова – Юрій Щербак). Від 1988 по 2000 рік – заступник голови клубу „Літописець” при Спілці письменників (голова – Валерій Шевчук), а від 2001 року – голова клубу. Усе – на громадських засадах. 1989 року подав заяву до письменницької організації Народного Руху України за перебудову. Їздив у творчі відрядження до Болгарії (1989) і Чехії (1991), також на міжнародну конференцію до Праги (1995), де прочитав доповідь „Празька українська історіографічна школа”. У Києві і в Україні брав участь у багатьох конференціях (а ще 1973 р. – у геологічній конференції в Ташкенті з доповіддю). Брав участь упродовж 1988 – 1991 років у багатьох демонстраціях, мітингах, походах та інших акціях (у тім числі й у день проголошення Незалежності України 24 серпня 1991 року під стінами Верховної Ради – разом з дружиною Марією Положевець і сином Олексієм Хорунжим) заради становлення Української держави. Так само і в своїх історико-публіцистичних статтях у цей період, загальний наклад яких, не враховуючи книжок, сягнув понад 2000000 примірників, пропагував ідею самостійності українського народу.

Я автор шістнадцяти повістей, низки новел з життя геологів, на історичну тематику, автор п’ятих романів. Окремими книжками побачили світ: „Вісім місяців – лише мить” (1967), „Дзвонити тричі” (1971), „Давні мелодії” (1971), „Дивний камінь” (1976), „Шість балів за впертість” (1982), „Гонитва до мосту” („Скіфи”, 1983, у співавторстві з Володимиром Жмиром), „Ярмарок у Дрогобичі” (1984), „Глаза в зеркале” (Москва, 1984, переклади на російську моїх оповістей й оповідань), „Літа надій” (1986), „Борвій” (1987), „Коли промовляють фальконети” (1988), „Чуєш, брате мій” (1989), „Таємна грамота” (1990), „Серця міддю не окути” (1990), „Людя мила” (1993), „Злет і заземлення Григорія Полетики” (1994), „Сага про Ярославових доньок” (1997, у співавторстві з Юрієм Якимівим), „Українські меценати. Доброчинність – наша риса” (2001), „Вірую” (2001), „Микола Плав’юк. Україна – життя моє. Т. 1. Від селянського сина – до державника” (у

співавторстві з Віктором Тереном, 2002), „Шляхетні українки” (2003), „Любов маєш – маєш згоду” (2003), „Мужі чину” (2005), „Садовський садить сад – з Марією і без” (2005), крім того, я один з авторів кількох десятків гуртових книжок і збірників, або автор передмов до них (див. укладену бібліографію), зокрема і виданого в Москві збірника „Приключення-79” (1979), де вміщено наш з В. Жмирем переклад з української нашої спільної історичної повісті „Скифы”, до речі, першого в світі художнього прозового твору на цю тему, нещодавно за чиєїсь ініціативи повість „Скифы” заведено в Інтернет. Частина моїх художніх творів і літературознавчих та публіцистичних статей перекладено на англійську і російську мови. У періодичній пресі надрукував понад 400 статей, досліджень про життя і творчість видатних діячів культури і науки та української історії, зокрема репресованих, рецензії на книжки інших авторів, кілька наукових і науково-популярних статей з геофізичної науки та екологічних проблем. Упорядкував і підготував до друку десять художніх і документальних книжок інших авторів: „Дерево пам’яті” вип. 3. 1991; вип. 2, співупорядник з Валерієм Шевчуком, 1992; „Опера СВУ – музика ГПУ”, 1992; „Валерій Марченко. Листи до матері з неволі”, співупорядник з Ніною Марченко-Смужаницею, 1994; „Марія”, 1999; „Людмила Старицька-Черняхівська. Вибрані твори”, вступна стаття, примітки, 2000; „Володимир Косовський. Дума денна й нічна”, 2001; „10 років роботи комісії Київради з питань поновлення прав реабілітованих”, 2001; „Василь Гурдзан. Публіцистика”, 2001; „Співець душі народної” (співупорядник з Л. Пархоменко і Т. Неліною). Від 1991 року і по сьогодні на громадських засадах редагую журнал „Зона” – видання Всеукраїнського товариства колишніх політичних в’язнів і репресованих, по 2005 рік включно відредагував і видав 18 чисел „Зони”, загальною кількістю сторінок – 5000.

1990 року нагороджений літературною премією імені Андрія Головка за кращу книжку року – „Серця міддю не окути”. 30 листопада 2000 року отримав подяку голови Київської міської державної адміністрації за „вагомий внесок у створення духовних і матеріальних цінностей та досягнення високої майстерності у професійній діяльності”.

За дилогією „Українські меценати. Доброчинність – наша риса” і „Шляхетні українки” удостоєний літературно-мистецької премії імені Володимира Косовського (2004).

Згідно з Указом Президента України Віктора Ющенка від 26 листопада 2005 р. нагороджений орденом „За заслуги” як письменник і головний редактор часопису „Зона”.

Аспірантка Київського педагогічного інституту ім. Михайла Драгоманова Аліса Меншій працювала над науковою дисертацією на тему „Романи Юрія Хорунжого і українська історико-біографічна проза 60 – 90-х років ХХ століття”, яку захистила 2003 року.

3 червня 2003 року в приміщенні київського Будинку вчителя відбувся мій творчий вечір (вів вечір Юрій Мушкетик) і обговорення роману „Вірую”, організоване Державною науково-педагогічною бібліотекою України.

Перший шлюб узяв з Ніною Олександрівною Мілько (1936 р.н.), інженером-геофізиком, працювала в науково-дослідному інституті та управлінні „Укрнафта”. Другий шлюб – з Марією Федорівною Положевець (1943 – 1996), інженером геоморфологом, працювала у Львівській філії інституту „Теплоелектропроект”, Інституті геологічних наук АН України, ін-ті „Укргеолбудматеріали”, Геологічних фондах України, референтом народного депутата Мирослава Горбатюка, на громадських засадах – головою Київського відділення Союзу Українок.

Від першого шлюбу маю сина Хорунжого Олексія Юрійовича (1964 р.н.), інженера, журналіста, працював в ін-ті „Укргеолбудматеріали”, журналі „Вугілля України”, газеті „Гарт”, „Спортивній газеті”, тепер – заввідділу „Робітничої газети”, член Національної спілки журналістів України, він має двох синів (а я – онуків) – Юрія Хорунжого (1987 р.н.), студента, і Олеся Хорунжого (1998 р.н.).

*Юрій ХОРУНЖИЙ*

## ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ ЮРІЯ МИХАЙЛОВИЧА ХОРУНЖОГО

Матеріал розташований в хронологічному порядку, а в межах року – в алфавіті назв творів друку за схемою: окремо видані праці письменника, потім публікації із періодичних видань, енциклопедій, збірників тощо. Праці написані латиною подаються у кінці. Завершують хронологічний ряд твори, в яких письменник виступає як рецензент, упорядник, перекладач, редактор і публікатор з відповідними позначками на початку бібліографічного опису. Рецензії на праці письменника розташовані в хронологічному порядку безпосередньо за рецензованими виданнями.

### 1966

1. **Глаза в зеркале:** Новелла // Радуга. – 1966. – № 5. – С. 116–118: портр. [Ю. Хорунжого]. – (Новые имена). – Про кн. див. № 467.

### 1967

2. **Вісім місяців** – лише мить: Повість. – К.: Молодь, 1967. – 112 с., 1 арк. портр. [Ю. Хорунжого]. – Біогр. довідка [Про Ю. Хорунжого]. – С.112. – Про кн. див. № 462.

*Рец.: Околітенко Н. Чуття людяності // Літ. Україна. – 1969. – 24 січ.*

### 1968

3. **Обручка:** Новела / Мал. П.Костюченка // Літ. Україна. – 1968. – 30 січ. – С. 3: іл.

4. **Обсерватория** предков: Рассказ / Рис. Е.Котляра // Пионерия. – 1968. – № 1. – С. 21–22: ил.

5. **Пливе човен:** Новела // Дніпро. – 1968. – № 2. – С. 96–100: іл.

### 1969

6. **Наша баржа:** Оповідання // Дніпро. – 1969. – № 4. – С. 21–34: іл.

### 1971

7. **Давні мелодії:** Іст. оповідання / Іл. (гравюри) Василя Лопати. – К.: Веселка, 1971. – 72 с. – Зміст: Мелодії Кам'яної Гори; Перша обсерваторія; Багатій та мудреці; Скіфова журба; Розбрат. – Про кн. див. № 463.

8. **Дзвонити тричі:** Оповідання та повість. – К.: Молодь, 1971. – 80 с. – Зміст: Оповідання: Очі в дзеркалі; Обручка; Дзвонити тричі; На Сіверському Дінці; Аварія; Півтори години інженера Карого. – Повість про молодшого наукового.

*Рец.: Шумило Н. Мить пізнання й роздумів // Літ. Україна. – 1971. – 9 лип.*

9. **Вороний** // Дніпро. – 1971. – №10. – С. 50–52: іл. – (Маленькі новели).

10. **Це наш обов'язок:** [Про необхідність встановлення меморіал. дошки на місці, де була Муз.-драм. школа Миколи Лисенка, вул. Ярославів Вал, 15] // *Культура і життя*. – 1971. – 1 серп. – С. 2.

### 1972

11. **Пісня:** [По перебування композитора Кирила Стеценка у селі Веприку] // *Літ. Україна*. – 1972. – 1 лют. – С. 3.

### 1973

12. **Есть в селе** такие люди: [Про Володимира Косовського] // *Фельдшер и акушерка*. – М., 1973. – № 1. – С. 52–54; *Мед. газ.* – М., 1973. – 8 марта.

### 1974

13. **Цілющий камінь:** Повість // *Дніпро*. – 1974. – № 3. – С. 35–68: іл.  
*Рец.: Медников С. [Рецензия] // Лит. обозрение. – 1974. – № 9. – С. 39.*

### 1975

14. **Від космосу** до маленької квіточки // *Молода гвардія*. – 1975. – 3 січ.
15. **За річкою Пелом:** Оповідання / Мал. В.Вейкшана // *Україна*. – 1975. – № 47. – С.16–17: іл.
16. **На далеку бурову:** Оповідання // *Літ. Україна*. – 1975. – 8 серп.
17. **Останній день:** Оповідання / Мал. П.Чичканова // *Україна*. – 1975. – № 3. – С. 10–11: іл.
18. **Приборкана вібрація:** Біологи й лікарі звинувачують; Ворог і спільник залізобетону; Примхи текучого піску // *Наука і сусп.-во.* – 1975. – № 2. – С. 6–7.

### 1976

19. **Дивний камінь:** Оповідання, повість / Худож. оформлення Д. О. Заруби. – К.: Рад. письм., 1976. – 160 с.: іл. – Про кн. див. № 464.  
Зміст: Земля і вода; За річкою Пелом; На дальню бурову; Наш брат шофер; Пливе човен; Останній день: [Оповідання]; Дивний камінь: Повість.

### 1977

20. **Фіалетові зблиски:** Оповідання // *Літ. Україна*. – 1977. – 18 січ. – С. 3: іл. – (На конкурсі „ЛУ”). – Третя премія „Літ. України” присуджена Ю. М. Хорунжому за кращі оповідання 1977 р.
21. **Пер.:** Тонга – „Острови дружби”: Пер. з пол. // *Всесвіт*. – 1977. – № 8. – С. 227–230: фото. – Перекладача не зазначено.

### 1978

22. **Наш брат шофер:** Рассказ / Пер. с укр. В. Россельса // *Дружба народов*. – М., 1978. – № 10. – С. 181–183.

## 1979

23. **Скифы:** Ист. повесть / В. Жмыр, Ю. Хорунжий; [Пер. с укр. М. и Ю. Хорунжих и В. Жмыра] // Приключения: Повести. Рассказы. Очерки / Редкол.: С. Высоцкий и др. – М., 1979. – С. 418–494: іл.

*Рец.: Марченко М. [Рецензія] // Зона. – 1993. – № 4. – С. 204–206.*

24. **Вирок зберігає чинність** // Україна. – 1979. – № 42. – С. 17. – Підпис: Максим Деміївський.

25. **Геофізичний літопис Карпат** // Наука і сусп-во. – 1979. – № 3. – С. 39–40: іл. [геофіз. карта Карпат].

26. **Книга в домі** // Україна. – 1979. – № 27.

27. **Літо в Нехворощах** // Співзвучність: [Збірник]. – К.: Молодь, 1979. – С. 373–446.

28. **Молода Прип'ять** // Літ. Україна. – 1979. – 16 лют. – С. 1. – (Чорнобил. атомна). – (Пост „ЛУ”).

29. **Осінь:** Уривок з повісті „Занапастити журавля” // Літ. Україна. – 1979. – 11 серп. – С. 3.

30. **Повісті пензля:** [Про Львів. музей укр. мистецтва] // Україна. – 1979. – № 37. – С. 12.

31. **Світанок:** Оповідання / Мал. П. Костюченка // Україна. – 1979. – № 48. – С. 10–11: іл., портр. [Ю. Хорунжого].

32. **Тільки любов ...** // Україна. – 1979. – № 27. – С. 20–21.

33. **У місті Лева** // Україна. – 1979. – № 32. – С. 4–6: фото. – (Письм. і час).

34. **Ярмарок у Дрогобичі:** Оповідання // Україна. – 1979. – № 37. – С. 10–11: іл.

35. **In the city of the Lion** // Ukraine. – 1979. – № 4. – S. 6–8: фото.

## 1980

36. **Суд честі:** [Про Михайла Старицького] // Літ. Україна. – 1980. – 16 груд. – С. 3.

## 1981

37. **Видно шляхи полтавські ...** // Україна. – 1981. – № 50. – С. 14–15. – (Із письмен. записника).

38. **Возвращение в колхоз:** Новые социал. процессы соврем. деревни // Лит. газ. – М., 1981. – 12 авг. – С. 1, 10.

39. **Жити, щоб ростити:** [Про Волин. лісовода Валентина Сулька] // Україна. – 1981. – № 3. – С. 8–9.

40. **Занапастити журавля:** Повесть / Мал. В. Попова // Дніпро. – 1981. – № 11. – С. 14–56: іл.

41. **Напутник непоборної Лесі** [Про Михайла Драгоманова] // Україна. – 1981. – № 38. – С. 14–15: портр. [М. Драгоманова].

42. **Напутник непоборної Лесі** [Михайло Драгоманов] // Наше слово. – Варшава, 1981. – 8 листоп. – С. 3.



43. **Окрилена думка:** Нотатки літ. слідопита: [Про Івана Франка] // Україна. – 1981. – № 34. – С. 11–12.

44. **Писано коротко ... і страшно:** До 110-річчя від дня народж. Василя Стефаника // Людина і світ. – 1981. – № 5. – С. 36–39: портр.

45. **Прогулянка до кіно:** Оповідання / Мал. Б. Богомаза // Україна. – 1981. – №17. – С. 16–17: іл., портр. [Ю. Хорунжого].

Фото № 6

1982

46. **Шість балів за впертість:** Повісті / Рецензенти: Л. О. Пархоменко, Б. М. Харчук; Худож. оформлення Н. Н. Прожогіна, В. В. Терещенка. – К.: Рад. письм., 1982. – 240 с.: іл.

Зміст: Чуєш, брате мій: До 100-річчя від дня народж. Кирила Стеценка; Шість балів за впертість: [Повість про геологів].

Рец.: Харчук Б. *З надр народних* // Літ. Україна. – 1982. – 24 черв.; Степанишин Б. [Рецензія] // Дніпро. – 1983. – № 1. – С. 143–144.

47. **Де сходяться континенти:** Уривок з повісті „Шість балів за впертість” // Літ. Україна. – 1982. – 4 лют. – С. 4: іл.

48. **Запалити вогонь любові:** [Роздуми про покликання вчителя на прикладі викладача Рівнен. пед. ін-ту Б. І. Степанишина] // Червоний прапор. – 1982. – 20 січ. – С. 4.

49. **Його натхненниця ...** [Про художника Петра Гейдека] // Ранок. – 1982. – № 6. – С. 24–25: іл. [5 репродукцій П. Гейдека].

50. **Чуєш, брате мій:** Уривок з повісті про Кирила Стеценка // Україна. – 1982. – №11. – С. 10–11: портр. [К. Стеценка]. – Про повість див. № 465.

51. **Шляхами людними** // Україна. – 1982. – № 20. – С. 4–5: фото. – (1500 років Києву).

1983

52. **Гонитва до мосту:** Повість: Для серед. і ст. шкіль. віку /Ю. М. Хорунжий, В. Ф. Жмир; Худож. Василь Лопата. – К.: Веселка, 1983. – 135 с.: іл. – Скіфський період. – Про кн. див. № 468, 498.

53. **Гілля, коріння та красне насіння:** [Про творчість Степана Пушика] //Україна. – 1983. – № 19. – С. 18–19: портр. [С. Пушика]. – (Письменник про письменника].

54. **Занапастити журавля:** Повість // Положій В. Жив-був Іван / В. Положій. Острови навпроти міста / А. Тютюнник. Занапастити журавля / Ю. Хорунжий. Стороною дощ іде / В. Шкляр: Повісті. – К., 1983. – С. 137–196: портр. [Ю. Хорунжого]: 4-та с. обкл.

55. **Коли немає шефа:** П'єска-гумореска // Україна. – 1983. – № 30. – С. 20: іл. – Підпис: Юрій Сколот.

56. **Як стрінеться Дунай з Дніпром ...:** З погляду письменника // Літ. Україна. – 1983. – 6 січ. – С. 7. – Про проект каналу Дунай – Дніпро.

57.**Рец.:** Таємниця творчого осяяння // Вітчизна. – 1983. – №6. – С.194–196. – Рец. на кн.: Гречанюк С. Під крилами – високий день: Худож.-документ. повість, нариси. – К.: Молодь, 1982. – 239 с.

### 1984

58.**Глаза в зеркале:** Повести и рассказы / Пер. с укр. В. Россельса, Ю. и М. Хорунжих. – М.: Сов. писатель, 1984. – 464 с. – Содерж.: Повести: Восемь месяцев – как мгновение; Повесть об Эмэнэсе; Чудо-камень; Лето в Нехворощах; Монах и Князь. – Рассказы: Ковалям три звонка; Монолог; Ой, чья ж это нива; Токкато для отца; Земля и вода; Наша баржа; Плывет лодка; Авария; Глаза в зеркале; Уж эти мне квартиранты; Мать; Вороной; Кто кого; Магарыч; Ярмарок в Дрогобыче; Симпозиум у Креза; Полтора часа инженера Карого. – Про кн. див. № 467.

*Рец.: Штонь Г. В зеркале перевода // Радуга. – 1985. – № 4. – С. 172–173.*

59.**Ярмарок у Дрогобичі:** Повість і оповідання. – К.: Молодь, 1984. – 208 с. – Зміст: Ярмарок у Дрогобичі; Вороний; Мати; Живіть ще двадцять; Занапастити журавля; Прогулянка до центру; Ой, чия то нива; Монолог; Токато для тата; Не ходи за мною; Квартиранти; Невдатна неділя. – Про кн. див. № 469.

60.**В одній кімнаті:** [Про виставку, присвяч. М.Старицькому в музеї Лесі Українки] // Культура і життя. – 1984. – 23 верес. – С. 4.

61.**Живіть на сцені:** Уривок з роману „Борвій” // Україна. – 1984. – № 14. – С. 14–15.

62.**Серце, яке жадало дії:** Розвідка про Михайла Косача / Ю.Хорунжий, С. Ісаков // Вітчизна. – 1984. – № 8. – С. 177–185: іл.

### 1985

63.**Ні, не овеча!:** Уривок з роману „Борвій” // Україна. – 1985. – №9. – С. 10–11: іл., портр. [Ю. Хорунжого]. – Про роман див. № 484, 488, 496, 535, 543.

### 1986

64.**Літа надій:** Повісті: Для ст. шкіль. віку /Худож. В.М. Євтушенко. – К.: Веселка, 1986. – 160 с.: іл. – Зміст: Цілющий камінь; Літо в Нехворощах.

65.**І лірик, і фізик:** [Про Михайла Косача] // Рад. Житомирщина. – 1986. – 1 серп.

66.**Перший київський перепис [1874 р.]** // Літ. Україна. – 1986. – 23 жовт. – С. 7. – (Цікаві подробиці).

### 1987

67.**Борвій:** [Про Михайла Старицького]: Роман-драма в чотирьох одмінах. – К.: Рад. письм., 1987. – 480 с. – Про кн. див. № 484, 488, 496, 535, 543.

Рец.: Пінчук С. Образ корифея і картина доби // Дніпро. – 1988. – № 6. – С. 142-144.

68. **Історія завдовжки в 42 роки** / В. Козієнко, І. Веремієва, С. Плачинда, Ю. Хорунжий // Літ. Україна. – 1987. – 16 лип. – С. 8. – Про необхідність створення в Києві музею Михайла Старицького.

69. **Утвердження:** Художньо-документ. повість про Михайла Старицького: [Розд. з роману „Борвій”] // Дніпро. – 1987. – № 5. – С. 14-66. – Про роман див. № 484, 488, 496, 535, 543.

## 1988

70. **Коли промовляють фальконети:** Повісті. Іст. триптих. – К.: Молодь, 1988. – 182, 1 с.: іл. – Зміст: Чернець і Князь; Коли промовляють фальконети; Ясновельможні гетьмани. – Про повість „Ясновельможні гетьмани” див. № 474.

71. **Коли промовляють фальконети:** [Козаччина]: Повість // Молодь України. – 1988. – 27, 29, 30 берез.

72. **Перший київський [перепис 1874 р.]** // Отчий край: Іст.-літ. збірник. – К., 1988. – Вип. 3. – С. 120–122: фото [Київ. Громади – ініціаторів перепису].

73. **Про обережного;** Про того, хто спізнавався; Наука; Сусідство: Притчі // Україна. – 1988. – № 52. – С. 17.

74. **Сага про Ярославових доньок [Єлизавети, Анни]** / Ю. Хорунжий, Ю. Якимів [Ю. Колесниченко] // Київ. – 1988. – № 5. – С. 142–151: портр. [Анни Ярославни].

75. **Серця міддю не окути:** З оповідок реабілітованого: Повість // Київ. – 1988. – № 8. – С. 59–95: портр. [Ю. Хорунжого]. – Про повість див. № 475, 478.

<p>Фото № 7 В. Косовський і Ю. Хорунжий</p>
---

## 1989

76. **Чуєш, брате мій:** Повісті. – К.: Дніпро, 1989. – 472 с. – Назву кн. дала перша повість, в якій йдеться про Кирила Стеценка. – Зміст: Чуєш, брате мій; Дивний камінь; Вісім місяців – лише мить; Повість про молодшого наукового; Занапастити журавля; Шість балів за впертість. – Про повість див. № 465.

77. **Зруйновано, затоплено й забуто:** [Про останню Запорізьку Січ] / Фото Ю. Хорунжого // Україна. – 1989. – № 51. – С. 16–17: фото [Козац. церкви Покрови Богородиці].

78. **Не пропала сила ...:** До 150-річчя Павла Чубинського // Вітчизна. – 1989. – № 1. – С. 151–155.

79. **„Ні з котрим государем...”:** [Іст. розвідка] // Україна. – 1989. – № 16. – С. 20–22: портр. [Б. Хмельницького, Ю. Хмельницького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Мазепи, І. Самойловича].

80. **Передмова до двох листів** [Людмили Старицької-Черняхівської до Сталіна та Берії] // Дніпро. – 1989. – № 2. – С. 84–92: портр. [Л. Старицької-Черняхівської].

81. **Повернене ім'я:** [Про Людмилу Старицьку-Черняхівську] // Рад. жінка. – 1989. – № 5. – С. 14–15: портр.

82. **Премія імені ...:** [Про необхідність скасування літ. премії ім. О. Корнійчука] // Літ. Україна. – 1989. – 13 квіт.

83. **Пропозиція щодо проекту** про державність української мови // Літ. Україна. – 1989. – 21 верес.

84. **Роде наш красний ...:** [Про Людмилу Старицьку-Черняхівську] // Україна. Наука і культура: Щорічник. – К., 1989. – Вип. 23. – С. 362–363: фото [обкл. п'єси Л. Старицької-Черняхівської „Милость Божа” (1919)].

85. **Розбрат:** Оповідання / Мал. О. Міхнушова // Піонерія. – 1989. – № 7. – С. 6–8. – У кінці ст. словничок іст. термінів і понять минулого.

86. **Софійські реліквії:** Про бібліотеку Михайла Драгоманова в Софії // Літ. Україна. – 1989. – 28 груд.

87. **Трагедія села Веприк** / Ю. Хорунжий, В. Косовський // Жовтень. – 1989. – № 8. – С. 83–85. – (Біла книга. Правда про голод на Україні 1933).

88. **Хто в Києві жив...** // Трудова слава. – Бориспіль, 1989. – 16 лют.

89. **Юрію Логвину – 50** // Літ. Україна. – 1989. – 16 лют.

90. **Публ.:** Публікація двох листів Людмили Старицької-Черняхівської до Сталіна (1939 р.) і Берії (1940 р.) // Дніпро. – 1989. – № 2. – С. 84–92: портр. [Л. Старицької-Черняхівської].

## 1990

91. **Серця міддю не окути:** Повісті. – К.: Молодь, 1990. – 192 с. – Кн. отримала премію імені Андрія Головка Спілки письменників України за кращу прозову книжку 1990 р. – Зміст: Серце міддю не окути; З оповідок реабілітованого; Надія: Пригоди юної киянки; „Ах, вернісаж, ах вернісаж”: Картинки із життя. – Про кн. див. № 475, 478.

92. **Тасмна грамота:** Іст. повість. – К.: Веселка, 1990. – 240 с.

93. **„Акі в роботу єгипетську...”:** [Іст. розвідка] // Україна. – 1990. – № 35. – С. 21–22: іл. – (З глибин століть).

94. **Багатій і мудреці:** Оповідання // Дерево пам'яті: Кн. укр. іст. оповідання. – К., 1990. – Вип. 1. – С. 53–65.

95. **Виступ:** Нарис про Олену Омецінську, її сина та першу в Києві протестну екологічну демонстрацію 26 квітня 1988 р. // Слово. – 1990. – № 13.

96. **Добрих царів не буває...:** Іст. розвідка // Літ. Україна. – 1990. – 18 жовт.

97. **Зрубана гілка дерева Старицьких:** [Про Вероніку Черняхівську, з її поезіями, частина яких опублікована вперше] // Україна. – 1990. – № 51/52. – С. 26–27. – (Чиста криниця). – Без підпису. – У кінці ст.: Авторське післяслово.

98. **Мелодії Кам'яної Гори:** Оповідання // Дерево пам'яті: Кн. укр. іст. оповідання. – К., 1990. – Вип. 1. – С. 41–46.

99. **Надії гетьмана:** Іст. розвідка // Рад. Україна. – 1990. – 22 верес.; Сіл. вісті. – 6 жовт.

100. **„Ні з котрим государем...”:** Міркування з приводу договірних статей царів і гетьманів // Отчий край – 90: Іст. літ. збірник. – К., 1990. – Вип. 4. – С. 22–30.

101. **[Передмова і примітки до мемуарів Северина Паньківського „Зі спогадів старого актора”]** // Вітчизна. – 1990. – № 11. – С. 160–161, 165.

102. **Про себелюбця:** Притча // Україна. – 1990. – № 31. – С. 16: іл.

103. **Розбрат:** Оповідання // Дерево пам’яті: Кн. укр. іст. оповідання. – К., 1990. – Вип. 1. – С. 108–116.

104. **Сага про Ярославен:** Оповідання // Однокласник. – 1990. – № 11. – С. 1–6.

105. **Самоврядування – Київська традиція** // Літ. Україна. – 1990. – 1 берез.

106. **Скіфова журба** // Дерево пам’яті: Кн. укр. іст. оповідання. – К., 1990. – Вип. 1. – С. 93–99.

107. **Старицькі: три покоління** // Літ. Україна. – 1990. – 13 груд.

108. **Чини від них одібрати...:** [Уривок з роману „Злет і заземлення Григорія Полетики] // Книжник. – 1990. – № 6. – С. 38–44: портр. [Ю. Хорунжого]. – Про роман див. № 477, 483, 487, 501, 502, 555.

109. **A many – sided jewel of Talent** = Багатогранний кристал таланту: [Про Михайла Старицького] // Ukraine. – 1990. – № 12. – S.28: портр.

110. **Toccata for father** = Токката для тата: Оповідання / Перед. слово Наталії Околітенко // Ukraine. – 1990. – №5. – S.38-39: портр. [Ю. Хорунжого].

**Фото № 8.  
Вечір у школі № 117**

**1991**

111. **Атакування Січі:** Уривок з роману „Злет і заземлення Григорія Полетики” // Літ. Україна. – 1991. – 10 січ. – Про роман див. № 477, 483, 487, 501, 502, 555.

112. **„...Без їхнього дозволу”:** [Архів Софії Русової] // Книжник. – 1991. – № 6. – С. 5–6. – Про Листи та „Мої спомини” С. Русової (Львів, 1937).

113. **Бронзовий вершник на Подолі:** Про необхідність встановлення пам’ятника Петру Сагайдачному поблизу К[иєво]-М[огилянської] А[кадемії] // Літ. Україна. – 1991. – 14 лют.

114. **Вероніка Черняхівська** // ...3 порога смерті...: Письменники України – жертви сталін. репресій. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 450–451: портр.

115. **Все таки Україна** // Нар. газ. – 1991. – № 14.

116. **„Геній” – для кого добрий, для кого злий:** Про царського фаворита Григорія Потьомкіна // Молодь України. – 1991. – 8 жовт.

117. **Голос третьої інтелігенції** // Нар. газ. – 1991. – № 2.

118. **3 Лесиних ровесників і однопумців:** Про Михайла Кривинюка // Літ. Україна. – 1991. – 22 серп.

119. **Із секретного архіву: Про Софію Русову** // Освіта. – 1991. – 4 жовт.
120. **Катерининська комісія і українське питання: Іст. розвідка** // Нар. газ. – 1991. – № 5.
121. **Конституція Пилипа Орлика** // Патріот Батьківщини. – 1991. – 23 берез.
122. **Людмила Старицька-Черняхівська** // 3 порога смерті...: Письменники України – жертви сталін. репресій. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 414–417: портр.
123. **Невідомі поезії Драгоманова** з архіву Болгарської АН: „Пісня українця”, „Поклик до братів слов’ян”, „К одной картині Нидерландской школы”, „Зберемося, розсядемося...” // Дніпро. – 1991. – № 11/12. – С. 124–127: портр. [М. Драгоманова].
124. **Невловимий, невблаганний Хронос** / Ю. Хорунжий // Дерево пам’яті: Книга укр. іст. оповідання. – К., 1991. – Вип. 3. – С. 5–16.
125. **Невмирущий дух** // Нар. газ. – 1991. – № 12. – С. 7.
126. **Перший український міністр освіти** [Іван Стешенко] // Книжник. – 1991. – № 3. – С. 8. – 14: фото [І. Стешенка та співробітників Укр. Акад. Мистецтв].
127. **Пилип Орлик** // Гетьмани України: Іст. портр. – К., 1991. – С. 151–158: іл., портр.
128. **Пилип Орлик** // Україна. – 1991. – № 6. – С. 36. – (Гетьмани України).
129. **Півтора століття родини Лазаревських** // Дніпро. – 1991. – № 6. – С. 152–158: фото [родини Лазаревських: Гліб, Олександр Матвійович, Ганна Миколаївна (дружина), Ганна, Катерина, Борис].
130. **„Прогуляли права наші...”**: Розвідка про Магдебурзьке право Києва // Літ. Україна. – 1991. – 28 листоп. – Тогочасну поему, знайдену авт. як ілюстрацію до цієї статті, надруковано в „Літ. Україні” за 26 груд. 1991 р.
131. **Сага про Ярославен: Оповідання** / Ю. Хорунжий, Ю. Колесниченко // Дерево пам’яті: Кн. укр. іст. оповідання. – К., 1991. – Вип. 3. – С. 207–220.
132. **Софійська книгозбірня Драгоманова** // Філософ. і соціол. думка. – 1991. – № 9. – С. 166–172. – Бібліогр. список з книгозбірні М. Драгоманова: с. 170–172 (62 назви).
133. **У Києві після Берестечка: Іст. розвідка** // Нар. газ. – 1991. – № 9.
134. **Фенікс Івана Стешенка** // Вітчизна. – 1991. – № 9. – С. 163–170: портр. [І. Стешенка і Т. Шевченка].
135. **Чернець і Князь: повість** // Дерево пам’яті: Кн. укр. іст. оповідання. – К., 1991. – Вип. 3. – С. 309–358.
136. **Drahomanov in Bulgaria** // Ukraine. – 1991. – № 11. – С. 32: фото [Ю. Хорунжий біля могили Драгоманова в Софії].
137. **The attack on the Sich: Уривок з роману про Григорія Полетику** // Ukraine. – 1991. – № 10. – С. 30–33: портр. [Ю. Хорунжого]. – Вступ. до уривку. – С. 30.

138. **Рец.:** З прадідівським завзяттям // Культура і життя. – 1991. – 28 груд. – Рец. на кн.: Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. – К.: Дніпро, 1991. – 335 с.: іл.

139. **Упоряд.:** Дерево пам'яті: Кн. укр. іст. оповідання / Упоряд., приміт. та передм. Ю.Хорунжого. – Вип. 3. –К.: Веселка, 1991. – 512 с.

140. **Пер.:** Закревський М. Опис Києва: Уривки / Пер. з рос. Ю. Хорунжого // Соняшник. – 1991. – № 9/12. – С. 40–41: іл.

141. **Пер.:** Старицька-Черняхівська Л. Жива могила: Легенда / [Пер. з рос. Ю. Хорунжий] // Дерево пам'яті: Кн. укр. іст. оповідання: Від 1648 р. до почат. ХХ ст.: Для ст. шкіль. віку. – К., 1992. – Вип. 2. – С. 140–168.

142. **Публ.:** [2 Листи С. Черкасенка до С. Русової та уривок із „Моїх спогадів” С. Русової (Львів, 1937)] // Книжник. – 1991. – № 6. – С. 6–7.

143. **Публ.:** Закревський М. Опис Києва: Уривки // Соняшник. – 1991. – № 9/12. – С. 40–41: іл.

144. **Публ.:** Публікація невідомих віршів М. Драгоманова з архіву Болгарської АН: „Пісня українця”, „Поклик до братів слов'ян”, „К одной картине Нидерландской школы”, „Зберемося, розсядемося...” //Дніпро. – 1991. – № 11/12. – С. 124–127: портр. [М. Драгоманова].

## 1992

145. **Антологія українського історичного оповідання** // Жива вода. – 1992. – 21 лют.

146. **„Благоденствієм, а не сторожею...”:** Уривок з роману „Злет і заземлення Григорія Полетики” // Полтав. вісн. – 1992. – 20–26 листоп. – Про роман див. № 477, 483, 487, 501, 502, 555.

147. **Від упорядника** // Опера СВУ – музика ГПУ: Спогади свідків. – Кам'янськ-Шахтинський (Ростов. обл.), 1992. – С. 3–6.

148. **Гостини в горах:** Оповідання // Верес О. Біла хата: Читанка для 3-го класу. – К., 1992. – С. 73–76.

149. **Згадаймо конституцію Орлика** // Гарт. – 1992. – 14 верес.

150. **Злет і заземлення Григорія Полетики:** Історико-сучас. роман: Пам'яті батьків наших // Дніпро. – 1992. – № 1. – С. 7–79: портр. [Ю. Хорунжого]; № 2/3. – С. 6–94. – Про роман див. № 477, 483, 487, 501, 502, 555.

151. **Інfern у саду Гесперід:** Новела // Зона. – 1992. – №2. – С. 83–93. – (Проза).

152. **Коли промовляють фальконети:** [Повість] // Дерево пам'яті: Кн. укр. іст. оповідання: Від 1648 р. до почат. ХХ ст.: Для ст. шкіль. віку. – К., 1992. – Вип. 2. – С. 88–132.

153. **Не вмирає душа наша...:** Про укр. еміграцію у Празі / Фото Ю. Хорунжого // Україна. – 1992. – № 17. – С. 24–26: фото [Могила С. Черкасенка на Ольшан. кладовищі в Празі; Замок в Подебрадах та факс. обкл. укр. часопису „Книголюб”].

154. **Невідомий твір:** [Передм. до спогаду Л. Старицької-Черняхівської „В. І. Самійленко”] // Вітчизна. – 1992. – № 7/8. – С. 132–133: портр. [В. І. Самійленка].
155. **Передмова до віршів Якова Якимця** // Зона. – 1992. – № 1. – С. 75–76. – Вірші Я. Якимця: „Література наша”, „Батько народів”, „Брати”, „Подох”, „Збліженіє”, „Тюрма ти тюрма”. – С. 76–79.
156. **Передмова до повісті Л. Старицької-Черняхівської** [„Діамантовий перстень”] // Зона. – 1992. – № 1. – С. 28–29: портр. – Уривок з повісті „Діамантовий перстень”. – С. 29–43.
157. **Передмова до спогадів Юрія Юркевича [1929-1934 рр.]** // Зона. – 1992. – № 1. – С. 6. – Спогади Ю. Юркевича. – С. 7–23.
158. **Підпільний університет:** [Історія Львів. ун-ту] // Україна. – 1992. – № 12. – С. 9.
159. **Поезія Людмили Старицької-Черняхівської:** [Передмова] // Київ. Старовина. – 1992. – № 2. – С. 24–25. – Поезія Л. Старицької-Черняхівської: „Без свічок, без кадил...”, „19-го лютого”, „Монолог Андрія Нещадими”, „Дівоча зима”, „В небі високім”, „Хтось приніс мені нарцис...”. – С. 25–27.
160. **[Про Вероніку Черняхівську:** Передм. до публ. уривку поеми “Кап і Крап”] // Соняшник. – 1992. – № 9/10. – С. [28–29]: іл.
161. **Так скіфи ми чи ні?:** Передмова // Геродот із Гелікарнасу. Скіфія: Найдавніший опис України з 5-го ст. перед Христом. – К., 1992. – С. 3–8.
162. **Театр корифеїв в Одесі** // Одес. газ. – 1992. – № 12. – 17 квіт. – С. 6.
163. **У палатах:** Уривок з роману „Злет і заземлення Григорія Полетики” // Київ. Старовина. – 1992. – № 2. – С. 43–52. – Про роман див. № 477, 483, 487, 501, 502, 555.
164. **Українське слово в Празі** // Книжник. – 1992. – № 2. – С. 28–31: фото [могила С. Черкасенка у Празі та Юрій Хорунжий біля могили О. Олесья, його дружини і сина].
165. **Як перевели козацький рід!** // Опера СВУ – музика ГПУ: Спогади свідків. – Кам’янськ-Шахтинський (Ростов. обл.), 1992. – С. 16–31.
166. **Упоряд.:** Дерево пам’яті: Кн. укр. іст. оповідання: Від 1648 р. до почат. ХХ ст.: Для стар. шкіль. віку. Вип. 2 /Упоряд.: Ю. Хорунжий, В. Шевчук. – К.: Веселка, 1992. – 555, [5] с.: іл., портр. [гетьманів, народників та ін.].
167. **Упоряд.:** Опера СВУ – музика ГПУ: Спогади свідків. – Кам’янець-Шахтинський (Ростов. обл.): Станиця, 1992. – 152 с.
168. **Пер.:** Старицька-Черняхівська Л. Жива могила: Оповідання // Дерево пам’яті: Кн. укр. іст. оповідання: Від 1648 р. до почат. ХХ ст.: Для стар. шкіль. віку. – К., 1992. – Вип. 2. – С. 140–167.
169. **Пер.:** Старицький М. Як зустрічали кияни новий рік у минулі віки /[Пер. з рос. Ю.Хорунжий] // Дерево пам’яті: Кн. укр. іст. оповідання: Від 1648 р. до почат. ХХ ст.: Для стар. шкіль. віку. – К., 1992. – Вип. 2. – С. 5–12.
170. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв’язнів і репресованих. – К., 1992. – №1–3. – Голов. ред. і упоряд.



171. **Публ.:** Черняхівська В. Кап і Крап: Мандрівка двох капелюк води: (Уривок з казки) // Соняшник. – 1992. – № 9/10. – С. [28–29]: іл.

### 1993

172. **Людам мила:** Оповіді про Людмилу Старицьку-Черняхівську письменницю, патріотку, страдницю та щойно знайдена ще не надрукована її поема „Великий похорон”. – [К.], 1993. – 52 с. – Дод. до часопису „Зона”. – Про кн. див. № 482.

173. **Катерининська комісія і українське питання** // Українське козацтво: витоки, еволюція, спадщина. – К., 1993. – Вип. 3. – С. 153–158.

174. **Людам мила:** Про Л.Старицьку-Черняхівську // Жива вода. – 1993. – Серп.

175. **Ніщо не гине в світі...:** [Про Л.Старицьку-Черняхівську] // Літ. Україна. – 1993. – 9, 16, 23, 30 верес.

176. **Олександери Тулуби** // Зона. – 1993. – №5. – С. 234–240.

177. **Передмова до спогадів Юрія Юркевича** // Літопис Голготи України. – Л., 1993. – Т. 1: Спогади політв'язнів, репресованих і переслідуваних. – С. 110–111.

178. **Підслідне літературознавство:** Діалог з Євгеном Сверстюком // Культура і життя. – 1993. – 20 листоп.

179. **Постріли в ночі:** [Про Івана Стешенка] // Нар. газ. – 1993. – № 24. – С. 5.

180. **Скарби чекають шукачів** // Нар. газ. – 1993. – № 28. – С. 6.

181. **Сторінки незнищеного сумління:** [Про журн. „Зона” та публікації на його сторінках] // Слово і час. – 1993. – № 9. – С. 71. – (Погляд).

182. **Творення без вихляння:** До 125-річчя Людмили Старицької-Черняхівської // Уряд. кур'єр. – 1993. – 28 серп.

183. **У тузі за Батьківщиною:** Про Валерію О'Коннор-Вілінську // Зона. – 1993. – № 4. – С. 237–240.

184. **Український флот за Мазепи** // Уряд. кур'єр. – 1993. – 11 груд.

185. **Щира бесіда:** Інтерв'ю з Майстром / Розмову з Г. Кочуром вів Ю. Хорунжий // Слово і час. – 1993. – № 9. – С. 72–75.

186. **Як у краплині води** // Нар. газ. – 1993. – № 15. – С. 8.

187. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв'язнів і репресованих. – К., 1993. – № 4–5. – Голов ред., упоряд.

188. **Публ.:** [Публікація інтерв'ю Ярослави Людкевич з Григорієм Кочуром] // Слово і час. – 1993. – №9. – С. 72–73.

189. **Публ.:** Старицька-Черняхівська Л. Навіщо: Новела; Поезії // Жива вода. – 1993. – Серп.

**Фото № 9**  
**Ю. Хорунжий і**  
**Г. Кочур**

## 1994

190. **Злет і заземлення Григорія Полетики:** Іст.-сучасний роман. – К.: Укр. письм., 1994. – 287 [1] с. – Про кн. див. № 477, 483, 487, 501, 502, 555.
191. **Автор „Історії русів” – хто він?** // Укр. культура. – 1994. – № 9/10. – С.33. – Підпис.: Ю. Михайленко.
192. **Валерій Веніамінович Марченко** // Українська літературна енциклопедія. – 1994. – Т. 3. – С. 308.
193. **Виверти історії** // Уряд. кур'єр. – 1994. – 1 верес.
194. **Від Києва до Гарварда:** Про Дмитра Чижевського // Уряд. кур'єр. – 1994. – 7 квіт.
195. **Григорій Кочур:** [Корот. відомості про життя і творчість] // Зона. – 1994. – № 7. – С. 144: фото на с. 145.
196. **Дещо про Батурина, Чигирин і Київ:** Іст. розвідка, пов'язана з написанням роману про Мазепу // Літ. Україна. – 1994. – 7 квіт.
197. **Документаліст і об'єктивник:** До 160-річчя історика Олександра Лазаревського // Уряд. кур'єр. – 1994. – 23 черв.
198. **Дочка, дружина, мати, письменниця:** [Л. Старицька-Черняхівська] // Дванадцять місяців – 1994 рік: Книжка – календар для дітей. – К., 1994. – С. 183.
199. **Євген Чередниченко:** Некролог // Літ. Україна. – 1994. – 20 січ.
200. **І лірик, і фізик:** Про Михайла Косача // Уряд. кур'єр. – 1994. – 21 лип.
201. **І лобза... його ж... і предаде:** Про гетьмана Кирила Розумовського // Уряд. кур'єр. – 1994. – 26 листоп.
202. **Михайло Петрович Косач** // Українська літературна енциклопедія / Ю. М. Хорунжий, О. Ф. Ставицький. – К., 1994. – Т. 3. – С. 11.
203. **Народна книжка** // Уряд. кур'єр. – 1994. – 22 січ.  
Про книжку Олени Апанович „Гетьмани України і кошові отамани „Запорізької Січі”, висунуту на здобуття Шевченківської премії (премію здобула в 1994).
204. **Останнє лицарське гніздо** // Уряд. кур'єр. – 1994. – 13 жовт.
205. **Прага, Високий Педагогічний** // Освіта. – 1994. – 20 квіт.
206. **„Проти імперії брехні”:** Про Валерія Марченка // Укр. слово. – 1994. – 10 берез.
207. **Раїсі Іванченко – 60** // Літ. Україна. – 1994. – 22 груд.
208. **Розділ історичного роману „Кость та Іван”** (перша назва роману „Любов маєш – маєш згоду”) // Зона. – 1994. – № 8. – С. 149–205: фото [Мазепин. Церкви Пречистої у Румунії]. – Про роман див. № 486, 490, 508, 526, 536, 566, 573, 574, 575, 582.
209. **Старе подвір'я:** Притча // Однокласник. – 1994. – № 2.
210. **Фенікс Івана Стешенка** // Український педагог Іван Стешенко: Збірник. – К., 1994. – С. 35–62.
211. **Хочеться з вирію додому** // Уряд. кур'єр. – 1994. – 28 квіт.
212. **Час покаже:** До 130-річчя від дня народж. Володимира Самійленка // Уряд. кур'єр. – 1994. – 3 лют.

213. **Упоряд.:** Марченко В. Листи до матері з неволі / Упоряд. [та ред.]: Н. М. Смужаниця [Марченко], Ю. Хорунжий. – К.: Фондація ім. О. Ольжича, 1994. – 442 с. – Упоряд., ред.

214. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв'язнів і репресованих. – К., 1994. – № 6–8. – Голов. ред., упоряд.

215. **Публ.:** Бібліографія творів Івана Стешенка / Уклав О. Тулуб // Український педагог Іван Стешенко: Збірник. – К., 1994. – С. 208–213.

216. **Публ.:** Кочур Г. [Спогади] / Публ. і вступ. ст. Ю.М.Хорунжого // Зона. – 1994. – № 7. – С. 144–150: фото [Г. Кочур з дружиною Іриною Кочур-Воронович].

## 1995

217. **Валерій Веніамінович Марченко** // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т. 3. – С. 308.

218. **Досвід страждань і боротьби** // Час/Time. – 1995. – 26 січ.

219. **Інfern у саду Гесперід:** [Оповідання] // Дерево пам'яті: Кн. укр. іст. оповідання: Для ст. шкіл. віку. – К., 1995. – Вип. 4. – С. 344–359.

220. **Михайло Драгоманов** – речник української демократії // Зона. – 1995. – № 10. – С. 72–81: фото.

221. **Михайло Петрович Косач** / Ю. Хорунжий, О. Ставицький // Українська літературна енциклопедія. – К., 1995. – Т. 3. – С. 11.

222. **Останній з могікан:** Григорій Кочур: Некролог // Час/Time. – 1995. – 3 січ.

223. **Празька українська історіографічна школа** // Жива вода. – 1995. – Верес.

224. **Репресовані медики** // Зона. – 1995. – № 9. – С. 260–261. – Серед інших репресованих: Я. Невестюк, В. Янович, М. Гижа, Ф. Мугій, Т. Даниш, М. Ясенецька, Л.-З. Беч, М. Гілецький, А. Журавель. Всього близько 50 прізвищ.

225. **Спалах вечоровий:** Про вечір пам'яті Євгена Чередниченка // Зона. – 1995. – № 10. – С. 207–209.

226. **Як ми „зносили”** у столиці пам'ятки тоталітаризму... // Зона. – 1995. – № 10. – С. 191–193.

227. **Prague Ukrainian historiography school** // Russian, Ukrainian and Belorussian between the Word Wars in Czechoslovakia: Results and Perspectives of Contemporary Research / Holdings of the Slavonik Library and Prague Archives. – Прага, 1995. – Ч. 2. – С. 542–547.

228. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв'язнів і репресованих. – К., 1995. – № 9–10. – Голов. ред., упоряд.

## 1996

229. **Володимир Дурдуківський** // Зона. – 1996. – № 11. – С. 102–112.

230. „Зона”, № 10, 1995: [Огляд матеріалів] // Літ. Україна. – 1996. – 7 берез.

231. **Передмова до публікації** вірша Л. Старицької-Черняхівської „Вірша просительная” // Пам’ять століть. – 1996. – № 1. – С. 45.

232. **Помилуй:** Уривок з роману „Любов маєш – маєш згоду” // Літ. Україна. – 1996. – 28 листоп. – С. 5: портр. [Ю. Хорунжого]. – Про роман див. № 486, 490, 508, 526, 536, 566, 573, 574, 575, 582.

233. **Празька українська історіографічна школа** [у світлі Міжнародної конференції „Українська, російська, білоруська еміграція у Чехословачії між двома світовими війнами”, Прага, 14–15 серп. 1995 р.] // Зона. – 1996. – № 11. – С. 181–189: фото.

234. **У всякого своя доля:** Передмова // Косовська-Рошкулець О. Я ловитиму твоє мовчання... – К., 1996. – С. 4–5.

235. **Хто винен:** Виговський чи запорозці? // Конотопська битва: Збірник. – К., 1996. – С. 139–140.

236. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв’язнів і репресованих. – К., 1996. – № 11. – Голов. ред., упоряд.

237. **Публ.:** Старицька-Черняхівська Л. Вірша просительная // Пам’ять століть. – 1996. – С. 45–46.

#### Фото № 14. Презентація „Зони”

1997

238. **Атмосфера:** Лист до бібліотекарів, музейників і ...правителів // Літ. Україна. – 1997. – 17 квіт. – С. 8.

239. **Засвітився із мороку:** Про Валерія Марченка // Робітн. газ. – 1997. – 21 жовт.

240. **Зима серед літа:** [Уривок з роману „Вірую”] // Зона. – 1997. – № 12. – С. 43–67. – (Проза). – Про роман див. № 493, 508 513, 516, 522, 523, 528, 531, 539, 544, 550, 554, 556, 557, 572, 579.

241. **Злочин без покарання** // Робітн. газ. – 1997. – 21 жовт.

242. „Зона”, № 11, 1999: [Огляд матеріалів] // Літ. Україна. – 1997. – 9 січ.

243. **Любов маєш – маєш згоду:** Іст. роман // Дніпро. – 1997. – № 1/2. – С. 12–58; № 3/4. – С. 2–66; № 5/6. – С. 5–68; № 7/8. – С. 5–59. – Про роман див. № 486, 490, 508, 526, 536, 566, 573, 574, 575, 582.

244. **„Мене позбавили праці і хлібних карток...”:** [Про Гната Хоткевича] // Робітн. газ. – 1997. – 30 груд.

245. **Меценати Києва:** [Про кн.: Ковалинський В. Меценати Києва. – К., 1995. – 367 с.] // Пам’ять століть. – 1997. – № 4. – С. 152–153. – Серед ін. меценатів – І. Фундуклей, О. Бобринський, Г. Галаган, П. Демидов-Сан-Дonato, М. Терещенко, Л. Бродський, Б. і В. Ханенки, В. Симиренко та ін.

246. **Орлині крила маєм за плечима:** Уривок з роману „Борвій” // Жива вода. – 1997. – Серп. – Про роман див. № 484, 488, 496, 535, 543.

247. **Поставлю слово:** Про Богдана Лепкого // Робітн. газ. – 1997. – 13 листоп.

248. **Сага про Ярославових доньок** / Ю. Хорунжий, Ю. Якимів [Ю. Колесниченко]. – К., 1997. – 36 с. – (Б-ка українця).

249. **Що є добро?:** Уривок з роману „Любов маєш – маєш згоду” // Жива вода. – 1997. – Груд. – Про роман див. № 486, 490, 508, 526, 536, 566, 573, 574, 575, 582.

250. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв'язнів і репресованих. – К., 1997. – № 12. – Голов. ред., упоряд.

## 1998

251. **„...Була ліквідована урядом...”:** [Про Херсон. „Просвіту” й участь в ній батька письмен., Михайла Івановича Хорунжого з його портр.] // Слово Просвіти. – 1998. – Груд.

252. **Вірую:** Роман: [Про Михайла Грушевського] // Дніпро. – 1998. – № 5/6. – С. 4–30; № 7/8. – С. 2–66; № 9/10. – С. 6–58; № 11/12. – С. 2–54. – Початок. Закінчення: 1999, № 1–6.

253. **Вірую:** Уривок з одноймен. роману // Літ. Україна. – 1998. – 12 берез. – Про роман див. № 493, 508, 513, 516, 522, 523, 528, 531, 539, 544, 550, 554, 556, 557, 572, 579.

254. **Вічна пам'ять:** [Є. Р. Чередниченко]: [Некролог] / Ю. Хорунжий, В. Косовський // Косовський В., Кравець-Кравченко А., Чередниченко Є. Тризуб: Поезії. – К., 1998. – С. 101–102: портр. [Є. Чередниченка].

255. **Григорій Полетика** // Уряд. кур'єр. – 1998. – 31 жовт. – С. 8.

256. **„І далі завжди говори мені правду”:** Про Василя Каразіна // Робітн. газ. – 1998. – 10 лют.

257. **Інтинський Мінлаг** – вимушена „батьківщина” українців // Злочин без кари: Збірник. – К., 1998. – С. 155–156.

258. **Людина, лікар, патріот і поет** // Косовський В., Кравець-Кравченко А., Чередниченко Є. Тризуб: Поезії. – К., 1998. – С. 5–6.

259. **Меморіальний музей** політичних репресій і тоталітаризму // Зона. – 1998. – № 13. – С. 291–293.

260. **Ми йдемо, панове!:** Розділ з роману „Вірую” // Молодь України. – 1998. – 19 берез. – 23 квіт. – Про роман див. № 493, 508, 513, 516, 522, 523, 528, 531, 539, 544, 550, 554, 556, 557, 572, 579.

261. **Перша українська „академія наук”** // Уряд. кур'єр. – 1998. – 7 квіт.

262. **Пилип Орлик** // Уряд. кур'єр. – 1998. – 10 жовт. – С. 8.

263. **Розкрита книга (що читаю)** // Літ. Україна. – 1998. – 26 лют.

264. **Так увіходять до історії:** Уривок з роману „Вірую” // Уряд. кур'єр. – 1998. – 29 січ. – Про роман див. № 493, 508, 513, 516, 522, 523, 528, 531, 539, 544, 550, 554, 556, 557, 572, 579.

265. **Хоткевичі** // Зона. – 1998. – № 13. – С. 78–82: фото [Богдана Хоткевича].

266. **Рец.:** Ні, не порвалися! // Перемога. – Фастів, 1998. – 11 берез. – Рец. на кн.: Косовський В. Як рвалися струни на кобзі. – К: Наук. думка, 1997. – 95 с.: іл.

267. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв'язнів і репресованих. – К., 1998. – № 13. – Голов. ред., упоряд.

### 1999

268. **Вірую:** Роман [про Михайла Грушевського] // Дніпро. – 1999. – № 1/2. – С. 17–44; № 3/4. – С. 47–103; № 5/6. – С. 11–39. – Закінчення. Початок: 1998, № 5–12. – Про роман див. № 493, 508, 513, 516, 522, 523, 528, 531, 539, 544, 550, 554, 556, 557, 572, 579.

269. **Володимир Вернадський** // Уряд. кур'єр. – 1999. – 13 лют. – С. 10–11.

270. **Гете і Стус** // Україна. – 1999. – № 7/8. – С. 60–61.

271. **Горда жіноча душа:** [150 літ від дня народж. Олени Пчілки] // Україна. – 1999. – № 6. – С. 40–41.

272. **Григорій Кочур** // Уряд. кур'єр. – 1999. – 4 груд. – С. 13.

273. **До Веприка, до Косовського** // Україна. – 1999. – № 12. – С. 38–39.

274. **Зінька, Сашко і льотчик:** Оповідання // Кур'єр Кривбасу. – 1999. – № 118. – С. 97–103.

275. **Іван Стешенко** // Уряд. кур'єр. – 1999. – 24 лип. – С. 8–9.

276. **Історичну назву поновлено** // Вісн. Галиц. райорганізації Нар. Руху України м. Києва. – 1999. – Лют.

277. **Михайло Драгоманов** // Уряд. кур'єр. – 1999. – 27 берез.

278. **Незгоди біль:** Уривок з роману „Вірую” // Зона. – 1999. – № 14. – С. 30–55. – Про роман див. № 493, 508, 513, 516, 522, 523, 528, 531, 539, 544, 550, 554, 556, 557, 572, 579.

279. **Олександр Черняхівський** // Зона. – 1999. – № 14. – С. 12–29.

280. **Фастівська трійця:** Про поетичну збірку „Тризуб” // Зона. – 1999. – № 14. – С. 339–341.

281. **„Хто чесно бореться, відзнаки гідний той”:** [Про Гете] // Уряд. кур'єр. – 1999. – 28 серп.

282. **Чистими руками:** Уривок з роману „Вірую” // Час /Time. – 1998. – 22–27 січ. – С. 10: портр. [Ю. Хорунжого]; 29 січ. – 4 лют. – С. 12.

283. **Як стрінеться Дунай з Дніпром** / Ю. Хорунжий, М. Положевець // Марія / Упоряд. Ю. Хорунжий. – К., 1999. – С. 8–12: фото [Марії Положевець].

284. **Упоряд.:** Марія: [Спогади про Марію Положевець, її колег і друзів]. – К.: Сфера, 1999. – 76 с.: фото. – Про кн. див. № 491, 492.

285. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв'язнів і репресованих. – К., 1999. – № 14. – Голов. ред., упоряд.

### 2000

286. **Валькірія з чорною косою:** [Про Оксану Стешенко] // Жінка. – 2000. – № 1. – С. 6–7.

287. **Володимир Косовський:** Некролог // Літ. Україна. – 2000. – 8 черв.

288. **Григорій Галаган** // Уряд. кур'єр. – 2000. – 13 трав.

289. **Доброчинність – наша риса:** Василь Симиренко // Україна. – 2000. – № 3. – С. 34–35.
290. **Доброчинність – наша риса:** Григорій Галаган // Україна. – 2000. – № 1. – С. 32–34.
291. **Доброчинність – наша риса:** Рильські // Україна. – 2000. – № 5. – С. 36–37.
292. **Доброчинність – наша риса:** Рід Тарновських // Україна. – 2000. – № 2. – С. 41–43.
293. **Доброчинність творчості:** (Виломився з рамок епігонства): [Про Михайла Старицького] // Уряд. кур'єр. – 2000. – 13 груд. – С. 7.
294. **Дочка, гідна батька:** [Про Катерину Грушевську] // Літ. Україна. – 2000. – 22 черв.
295. **Закопаний та віднайдений скарб:** Передм. до збірки новел Михайла Хорунжого „Так було” // Укр. вісн. – Л.; Дубно, 2000. – № 1 (8). – С. 136–137.
296. **Зароблені на цукрі гроші** працювали на українську культуру: [Про Василя Симиренка і родину] // Хрещатик. – 2000. – 25 квіт.
297. **Зламаний пагін:** Про Вероніку Черняхівську // Робітн. газ. – 2000. – 31 трав.
298. **Зупинилося серце Федора Погребенника** / Ю. М. Хорунжий, П. І. Рогова // Освіта України. – 2000. – 19 січ.
299. **Колекція Василя Тарновського** // Робітн. газ. – 2000. – 7 квіт.
300. **Людмила Старицька-Черняхівська:** [Передмова] // Старицька-Черняхівська Л. Вибрані твори. – К., 2000. – С. 5–34.
301. **Пам'яті Володимира Косовського** // Жива вода. – 2000. – Лип.
302. **Плекач зерен духовних:** Про Євгена Чикаленка // Дзеркало тижня. – 2000. – № 23. – С. 17.
303. **„Почуваю себе українцем”:** [Про Василя Вишиваного] // Нар. армія. – 2000. – 20 жовт. – С. 6–7.
304. **Примітки** [примітки, бібліографія, словник давніх українських слів та виразів] // Старицька-Черняхівська Л. Вибрані твори. – К., 2000. – С. 826–840.
305. **Скрізь дала блискучі докази свого таланту:** [Про Катерину Грушевську] // Жінка. – 2000. – № 11. – С. 6–7.
306. **Спогади про Людмилу Андріївну Проценко** // Збірник на пошану Людмили Андріївни Проценко / Уклад. В.Томазов. – К., 2000. – С. 14–16.
307. **Старицький – новатор** // Молодь України. – 2000. – 12 груд.
308. **„Театр не розвага, а школа життя”:** Про Марка Кропивницького // Робітн. газ. – 2000. – 12 трав.
309. **У вимірі свого часу:** До 160-річчя Михайла Старицького // Робітн. газ. – 2000. – 12 груд.
310. **Урожай „Бібліотеки українця”** // Книжник – review. – 2000. – № 3. – С. 10.
311. **Шевченків побратим:** [Про Тараса Шевченка і Олексія Бутакова] // Робітн. газ. – 2000. – 24 трав.

312. **Янгола – більше...:** [Про Вероніку Черняхівську] // Уряд. кур'єр. – 2000. – 14 жовт. – С. 7.

313. **Рец.:** Гра в „Котовського” на етнічній шахівниці // Книжник – review. – 2000. – № 4. – С. 4: фото [обкл. кн. В. Сергійчука]. – Рец. на кн.: Сергійчук В. Етнічні межі і державний кордон України. – К.: Укр. видавн. спілка. – 432 с.

314. **Рец.:** Двадцять шість століть у володіннях Хроноса // Книжник – review. – 2000. – № 5. – С. 12: фото [обкл. кн. Г. Кочура]. – Рец. на кн.: Кочур Г. Третє відлуння: Поетичні переклади / Упоряд. А. Г. Кочур; Ред.: М. Н. Москаленко, С. К. Жолоб; Авт. вступ. ст. І. М. Дзюба, М. О. Новикова. – К.: Рада, 2000. – 550 с.

315. **Рец.:** Двадцять шість століть у володіннях Хроноса // Український бестселер. – Л., 2001. – С. 36–39: фото [обкл. кн.]. – Рец. на кн.: Кочур Г. Третє відлуння: Поетичні переклади / Упоряд. А. Г. Кочур; Ред.: М. Н. Москаленко, С. К. Жолоб; Авт. вступ. ст.: І. М. Дзюба, М. О. Новикова. – К.: Рада, 2000. – 550 с.

316. **Рец.:** Польський [віце]-прем'єр дякував йому за якість артилерійських стволів // Книжник – review. – 2000. – № 8. – С. 6: фото [обкл. кн.]. – Рец. на кн.: Іван Феценко-Чопівський: Життєписно-бібліогр. нарис. – Л.: НТШ, 2000. – 296 с. – (Визначні діячі НТШ; Числ. 8).

317. **Рец.:** Червоний терор як метод вироблення комуністичного людства з людського матеріалу капіталістичної епохи // Укр. слово. – 2000. – 10–16 лют. – С. 7: іл. – Рец. на кн.: Білокінь С. І. Масовий терор, як засіб державного управління в СРСР (1917–1941 рр.). – К., 1999. – 448 с.

318. **Упоряд.:** Старицька-Черняхівська Л. Вибрані твори / Упоряд. та приміт. Ю. Хорунжий. – К.: Наук. думка, 2000. – 840, [8] с.: портр. – (Б-ка укр. л-ри. Новіт. укр. л-ра).

**Фото № 18**

**2001**

319. **Вірую:** [Про Михайла Грушевського]: Роман / Ред. О. Кривенко; Художники: В. Михайлишин, С. Костюк. – К.: Б-ка українця. Видавець М. Ляшенко, 2001. – 368 с.: портр. [М. Грушевського]. – У кінці кн. корот. біогр. дані та бібліогр. творів Ю. Хорунжого. – Про кн. див. № 493, 508, 513, 516, 522, 523, 528, 531, 539, 544, 550, 554, 556, 557, 572, 579.

320. **Українські меценати: Доброчинність – наша риса** / Худож. оформлення: Н. В. Михайличенко, Ж. Г. Присяжна. – К.: Видавн. дім „КМ Академія”, 2001. – 138 с.: портр., фото, іл. – Зміст: Тарновські; Галагани; Симиренки; Чикаленки; Рильські; Василь Вишиваний (Габсбург); Володимир Косовський. – Бібліогр. до кожн. розд. – Про кн. див. № 527, 565, 567.

321. **Антонович Михайло Дмитрович** // Енциклопедія сучасної України. – К., 2001. – Т. 1. – С. 583–584.



322. **Братська солідарність:** Про лікарів-братів Черняхівських // Дзеркало тижня. – 2001. – 2 верес. – С. 11.
323. **Василь Вишиваний** // Інтернет-газ. / Нац. Спілка письменників України. – 2001. – Трав.
324. **Великий родовід:** Про Старицьких і увічнення їхньої пам'яті, закінчення створення музею Михайла Старицького // Дзеркало тижня. – 2001. – № 3. – С. 11.
325. **Гармонійне поєднання ідеалів і вчинків Тадея Рильського** // Дзеркало тижня. – 2001. – 27 лип. – С. 18.
326. **До смерті буду мрійником-поетом:** Передмова // Косовський В. Дума денна і нічна: Проза, публіцистика, поезії, роздуми, листування. – К., 2001. – С. 5–18.
327. **Євген Чикаленко** // Україна. – 2001. – № 3. – С. 48–49: портр. – (Доброчинність – наша риса).
328. **Катерина Грушевська:** [Сторінки біографії] // Уряд. кур'єр. – 2001. – 13 жовт. – С. 10.
329. **Людина Ідеалу й Честі** // Гурдзан В. І біль, і слово...: Публіцистика / Упоряд. і авт. передм. „Людина Ідеалу й Честі” Ю. Хорунжий; Ред.: С. Стецько, С. Жижко, Б. Палів. – К., 2001. – С. 3–4: портр.
330. **Наш милосердний добрий кат:** [Про кн. поезій Ярослави Савчук „Яблука долі” // Літ. Україна. – 2001. – 6 верес. – С. 4.
331. **Суперечки на мінному полі:** (Сперечаймося на здоров'я духовне) [Про кн. Галини Лозко „Етнологія України”] // Книжник – review. – 2001. – № 22. – С. 9.
332. **Таки не спізнилася:** [Про кн. Надії Суровцової „Листи” (К., 2001)] // Літ. Україна. – 2001. – 20 груд. – С. 7.
333. **Таким і пам'ятатимемо...:** (Пам'яті поета-політв'язня Миколи Самійленка) // 10 років роботи комісії Київради з питань поновлення прав реабілітованих. – К., 2001. – С. 212–213.
334. **У тузі за Батьківщиною і коханим:** [Про Валерію О'Коннор-Вілінську] // Літ. Україна. – 2001. – 15 лют. – С. 7.
335. **Рец.:** До жаданої культурної спільності // Літ. Україна. – 2001. – 25 жовт. – С. 11. – Рец. на кн. Публіцист мислі і серця: Зб. пр. на пошану 80-річчя Р. Олійника-Рахманного / Упоряд. Ф. Погребеник; Передм. І. Дзюби. – К.: Четверта хвиля, 2000. – XVI, 335 с: іл., портр.
336. **Рец.:** Ерудований темперамент // Книжник – review. – 2001. – № 3. – С. 12: фото [обкл. кн.]. – Рец. на кн.: Володимирська: Культуролог. путівник. – К.: Видавн. дім „Амадей”, 2001. – 288 с.
337. **Рец.:** Ерудований темперамент // Український бестселер. – Л., 2001. – С. 178–180: фото [обкл. кн.]. – Рец. на кн.: Володимирська: Культуролог. путівник. – К.: Видавн. дім „Амадей”, 2001. – 288 с.
338. **Рец.:** 3 увертюрою в Інтернет // Книжник – review. – 2001. – № 4. – С. 8: фото [обкл. кн.]. – Рец. на кн.: Інтелектуальна власність: Словник-довідник: У 2 т. / Ред. О. Д. Святоцький. – К.: Видавн. дім „Ін Юре”, 2000. – Т. 1–2.

339. **Рец.:** З увертюрою в Інтернет // Український бестселер. – Л., 2001. – С. 195–197: фото [обкл. кн.]. – Рец. на кн.: Інтелектуальна власність: Словник-довідник: У 2 т. / Ред. О. Д. Святоцький. – К.: Видавн. дім. „Ін Юре”, 2000. – Т. 1–2.

340. **Рец.:** І дорослим, і дітям // Книжник – review. – 2001. – № 10. – С. 13: фото [обкл. кн. О. Найдена]. – Рец. на кн.: Найден О. Українська народна іграшка: Історія. Семантика. Образна своєрідність. Функціональні особливості. – К.: Артек, 1999. – 256 с.: іл.

341. **Рец.:** І проклінала, і цим жила // Книжник – review. – 2001. – № 1. – С. 5: фото [обкл. кн.]. – Рец. на кн.: Катерина Білокур очима сучасників: Спогади, розвідки з архіву художників / Упоряд. М. Кагарлицький. – К.: Томіріс, 2000. – 432 с.: іл.

342. **Рец.:** Із зони в зону // Книжник – review. – 2001. – № 1. – С. 8: фото [обкл. кн. А. Шевчука]. – Рец. на кн.: Шевчук А. Чорний човен неволі. – Житомир: Б-ка журн. „Авжеж!”, 2001. – 96 с.

343. **Рец.:** Наука і культура лишають нам надію // Книжник – review. – 2001. – № 19. – С. 11: фото [обкл. кн.]. – Рец. на кн.: Україна. Наука і культура. Вип. 30. – К.: Генеза, 2001. – 456 с.

344. **Рец.:** Ніколи не пізно // Книжник – review. – 2001. – № 20. – С. 10: фото [обкл. кн. Н. Суровцової]. – Рец. на кн.: Суровцова Н. Листи. Кн. 1 / Упоряд. Л. Лук'янова. – К., 2001. – 704 с.: іл.

345. **Рец.:** Питання лишаються // Книжник – review. – 2001. – № 8. – С. 6: фото [обкл. кн.]. – Рец. на кн.: Пристайко В., Шаповал Ю. Михайло Грушевський: Справа „УНЦ” і останні роки (1931–1934). – К.: Критика, 1999. – 351 с.

346. **Рец.:** Про літа минулі й теперішні // Книжник – review. – 2001. – № 5. – С. 11: фото [обкл. журн.]. – Рец. на журн.: Сіверянський літопис. № 6. – 2000.

347. **Рец.:** Роман про справжнього героя // Дзеркало тижня. – 2001. – 17 листоп. – С. 11. – Рец. на кн.: Валерій Марченко: Творчість і життя / Упоряд. Н. Смужаниця-Марченко, Н. Кочан. – К.: Дух і Літера: Сфера, 2001. – 536 с.

348. **Рец.:** Спогади на експорт // Книжник – review. – 2001. – № 12. – С. 8: фото [обкл. кн. Ю. Юркевича]. – Рец. на кн.: Юркевич Ю. Минувшее проходит предо мною. – М.: Возвращение, 2000. – 256 с.: іл.

349. **Рец.:** Сто дев'ять томів в одному // Книжник – review. – 2001. – № 6. – С. 3: фото [обкл. кн. Б. Ясінського]. – Рец. на кн.: Ясінський Б. Літературно-науковий вістник: Покажч. змісту. Т. 1–109 (1898–1932). – К.; Нью-Йорк: Смолоскип, 2000. – 544 с.

350. **Рец.:** Суголося пер // Книжник – review. – 2001. – № 20. – С. 8: фото [обкл. кн. Д. Боккаччо]. – Рец. на кн.: Боккаччо Д. Декамерон: Новели / Пер. з італ. М. Лукаш. – Д.: Січ, 2000. – 552 с.

351. **Рец.:** У кожного свій і загальнолюдський // Літ. Україна. – 2001. – 5 квіт. – С. 2. – Рец. на кн.: Націоналізм. Антологія / Упоряд.: О. Проценко, В. Лісовий; Літ. ред. Л. Білик. – К.: Смолоскип, 2000. – 872 с.

352. **Рец.:** Убили Каїна // Книжник – review. – 2001. – № 22. – С.4: фото [обкл. кн. В.Кожелянка]. – Рец. на кн.: Кожелянко В. Конотоп: Роман, новели. – Л.: Кальварія, 2001. – 174 с. – (Сер. „Дефіляди”).

353. **Рец.:** Чого не знали Франко і Грушевський // Книжник – review. – 2001. – № 23. – С. 10: фото [обкл. кн. В.Нічика]. – Рец. на кн.: Нічик В. Києво-Могилянська академія і німецька культура. – К.: Укр. центр духов. культури, 2001. – 252 с.: іл.

354. **Рец.:** Ще потребуємо міфів // Книжник – review. – 2001. – № 4. – С. 6: фото [обкл. кн. І.Саратова]. – Рец. на кн.: Саратов І. Іван Сірко. – Х.: Акта, 2001. – 112 с. – (Сер. „Харк. біогр. архів”).

355. **Рец.:** Якби ... // Книжник – review. – 2001. – № 11. – С. 8: фото [обкл. кн. Л. Костенко]. – Рец. на кн.: Костенко Л. Берестечко: Іст. роман. – К.: Укр. письм., 1999. – 157 с.

356. **Упоряд.:** Гурдзан В. „І біль, і слово...”: Публіцистика / Ред.: С. Стецько, С. Жижко, Б. Павлів. – К., 2001. – 54 с.

357. **Упоряд.:** 10 років роботи комісії Київради з питань поновлення прав реабілітованих. – К.: Варта, 2001. – 216 с.

358. **Упоряд. та приміт.:** Косовський В. Дума денна й нічна: Проза, публіцистика, поезії, роздуми, листування. – К.: Факт, 2001. – 192 с.: фото, іл.

359. **Ред.:** 10 років роботи комісії Київради з питань поновлення прав реабілітованих. – К.: Варта, 2001. – 216 с.

360. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв'язнів і репресованих. – К., 2001. – № 15. – Голов. ред., упоряд.

## 2002

361. **Микола Плав'юк:** Україна – життя моє. Т. 1. Від селянського сина – до державника / В. Терен, Ю. Хорунжий. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2002. – 349 с.: фото.

362. **Болгарські сліди Драгоманова** // Дзеркало тижня. – 2002. – 25 трав. – С. 19.

363. **Велична постать:** [Про роман „Вірую”] // Літ. Україна. – 2002. – 26 верес. – С. 4. – Підпис.: Ю. Михайленко. – Про роман див. також № 493, 508, 513, 516, 522, 523, 528, 531, 539, 544, 550, 554, 556, 557, 572, 579.

364. **Визначний діяч УЦР і УНР** // Іван Фещенко-Чопівський: Матеріали конф., 27–28 верес. 2002 р. – Л., 2002. – С. 77–80.

365. **Вічна інтрига:** [Про кн. Володимира Свербигуза „Старосвітське панство”] // Кур'єр Кривбасу. – 2002. – № 151. – С. 189–191.

366. **Гідна свого роду і народу:** (Про Марію Старицьку) // Україна. Наука і культура. – К., 2002. – Вип. 31. – С. 372–379.

367. **Епос про великого українця:** [М. Грушевський] // Жива вода. – 2002. – Груд. – С. 6.

368. **„Зона”, № 16, 2002:** [Про зміст журналу] // Літ. Україна. – 2002. – 5 верес. – С. 3.

369. **Іван Стешенко – творець українського епосу** // Слово і час. – 2002. – № 5. – С. 71–72.
370. **Книжковий огляд** // Зона. – 2002. – № 16. – С. 318–335.
371. **Перемога „Нашої України”** // Зона. – 2002. – № 16. – С. 342.
372. **Повернення** // Студент. вісн. – 2002. – № 2. – С. 10.
373. **Пошана і спадок:** [Про Івана Фещенка-Чопівського] // Слово Просвіти. – 2002. – 18 жовт. – С. 4.
374. **Стан душі:** [Про кн. Михайла Балтянського „Літа ждуть”] // Робітн. газ. – 2002. – 29 листоп. – С. 5.
375. **Таланти поза Батьківщиною:** [Про Івана Фещенка-Чопівського] // Уряд. кур’єр. – 2002. – 26 жовт. – С. 13.
376. **Троє братів-професорів:** [Про Черняхівських] // Уряд. кур’єр. – 2002. – 13 лип. – С. 12.
377. **Троє творчих поколінь одного роду:** [Про відкриття у Києві музею Михайла Старицького] // Слово Просвіти. – 2002. – 20 верес. – С. 14.
378. **Хліб духовний і насущний:** До 140-річчя Євгена Чикаленка // Літ. Україна. – 2002. – 21 лют. – С. 7.
379. **Як тебе не жаліти, Києве мій...** // Зона. – 2002. – № 16. – С. 223–230.
380. **Рец.:** Запалили свічку // Робітн. газ. – 2002. – 13 верес. – Рец. на кн.: Українська афористика Х – ХХ ст. / Упоряд.: Р. Коваль та ін.; Заг. ред.: І. Драч, В. Черняк. – К.: Просвіта, 2001. – 320 с. – (Класика світової афористики; Т. 1).
381. **Рец.:** Коли б він став на престол // Робітн. газ. – 2003. – 9 квіт. – С. 4. – Рец. на кн.: Чередниченко Д. Батиха: Вірші різних літ. – К.: ПВП „Задруга”, 2002. – 476 с.
382. **Рец.:** Лібералізм – що це? // Робітн. газ. – 2002. – 25 жовт. – С. 6. – Рец. на кн.: Лібералізм. Антологія / Упоряд.: О. Проценко, В. Лісовий. – К.: Смолоскип, 2002. – 1122 с.
383. **Рец.:** Наближення до таємниці // Робітн. газ. – 2002. – 25 лип. – С. 4: фото [обкл. кн. Л. Мірошніченко]. – Рец. на кн.: Мірошніченко Л. Над рукописами Лесі Українки: Нариси з психології творчості та текстології. – К., 2001. – 260 с.
384. **Рец.:** Ніколи не пізно // Український best. – К., 2002. – С. 55–56. – Рец. на кн.: Суровцова Н. В. Листи. Кн. 1 / Упоряд. Л. Лук’янова. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2001. – 693 с. – Текст укр., англ., нім.
385. **Рец.:** Ода матері і дитинства // Робітн. газ. – 2002. – 13 листоп. – С. 4. – Рец. на кн.: Лопата В. Десь на дні мого серця: Автобіогр. повість / Післямова Ю. Мушкетика. – К.: Дніпро, 2002. – 221 с.: іл.
386. **Рец.:** „Рубали ліс...” // Робітн. газ. – 2002. – 15 серп. – С. 3: фото [розстріляна і знищена родина Крушельницьких]. – Рец. на кн.: Крушельницька Л. Рубали ліс...: Спогади галичанки / Упоряд. і ред. В. М. Трипачук. – Л., 2001. – 260 с.
387. **Рец.:** Скарбниця людських можливостей // Робітн. газ. – 2002. – 29 листоп. – С. 5. – Рец. на кн.: Губарець В., Падалка І. Скарбами землі

зігрітий: Біоґр. повість з життя видат. укр. геолога, академіка Павла Тутковського. – К.: Київ. правда, 2001. – 224 с., 16 с. іл.

388. **Рец.:** Сув'язь поколінь // Робітн. газ. – 2002. – 4 лип. – С. 4. – Рец. на кн.: Києво-Могилянська академія в іменах XVII–XVIII століття: Енцикл. вид. – К., 2001. – 734, [1] с.: фото.

389. **Рец.:** Українці в наполеонівському війську // Робітн. газ. – 2002. – 26 черв. – С. 4: фото [обкл. кн. В. Свєрбигуза]. – Рец. на кн.: Свєрбигуз В. Старосвітське панство. – Варшава, 1999. – 248 с.: іл.

390. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв'язнів і репресованих. – К., 2002. – № 16. – Голов. ред., упоряд.

## 2003

391. **Любов маєш – маєш згоду:** [Іван мазєпа і Кость Гордієнко]: Іст. роман / Іл. (гравюри) Василя Лопати; Худож. оформлення О. Я. Остапова. – К.: Видавн. дім „КМ Академія”, 2003. – 332 с.: іл., портр. [Ю. Хорунжого]. – Біоґр. довід. та бібліоґр. творів Ю. Хорунжого: с. 230. – Про кн. див. № 486, 490, 508, 526, 536, 566, 573, 574, 575, 582.

*Рец.:* Пупро О. *Літопис козацької слави* // *Літ. Україна*. – 2005. – 17 лют. – С. 6.

392. **Шляхетні українки:** Есеї-парсуни. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2003. – 208 с.: іл., портр. – Зміст: Уведення до книжки; Олена Пчілка: Горда жіноча душа; Людмила Старицька-Черняхівська: Лицарка честі і праці; Марія Старицька: Господиня у школі Лисенка; Оксана Стешенко: Валькірія з чорною косою; Вероніка Черняхівська: Зрубана гілка дерева Старицьких; Ірина Стешенко: Берегиня роду; Катерина Грушевська: Скрізь дала блискучі докази свого таланту; Валерія О'Коннор-Вілінська: У тузі за Батьківщиною і коханим; Надія Суровцова: Зв'язкова поколінь. – Про кн. див. № 533, 534, 541, 548, 552, 553, 565, 567, 568, 570, 571.

393. **Барбар Аркадій Олексійович** // Енциклопедія сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 237.

394. **Василь Каразин – фундатор** [Харківського] університету // Вісн. пенсійн. фонду України. – 2003. – № 7. – С. 58–60.

395. **Гомін епох:** До 135-річчя від дня народж. Людмили Старицької-Черняхівської // Культура і життя. – 2003. – 20 серп. – С. 1, 8.

396. **Григорій Полетика** // Крим. світлиця. – 2003. – 29 серп. – С. 6.

397. **Зв'язкова поколінь:** Надія Суровцова // Київ. – 2003. – № 6. – С. 137–147; Дзеркало тижня. – 2003. – 13 верес. – С. 21.

398. **Інтерв'ю кореспондентці „Книжник-review”** про кращі книжки 2003 року в номінації „Постаті” // Книжник-review. – 2003. – № 13. – С. 19.

399. **Іронічні притчі:** Новели „Гуцул” і „Широкі натури” // Літ. Україна. – 2003. – 27 берез. – С. 4.

400. **Книжкова полиця:** [Про кн. „Шляхетні українки (К., 2003)] // Укр. слово. – 2003. – 30 жовт. – 5 листоп. – С. 15. – Про кн. див. також № 533, 534, 541, 548, 552, 553, 565, 567, 568, 570, 571.

401. **Кратер Олени Пчілки** на планеті Венера // Імена України в Космосі: Наук.-енцикл. вид. – Л.; К.: Видавн. дім „Наутілуc” та ін., 2003. – С. 469–471.
402. **Куди йдеш, Європо?:** [Щодо вступу України до Євросоюзу] // Робітн. газ. – 2003. – 19 лют. – С. 4.
403. **Мета у нас одна** – добра книга: Інтерв'ю з Валерієм Шевчуком // Робітн. газ. – 2003. – 24 груд. – С. 4.
404. **Молодечі шукання:** [Про повість Наталі Околітенко „Рось-Марія”] // Книжник – review. – 2003. – № 20. – С. 7.
405. **Природа чи „власть народа?”:** [Про кн.: Український голокост, 1932–1933: Свідчення тих, хто вижив / Упоряд. Ю. А. Мицик (К., 2003. – 296 с.)] // Книжник – review. – 2003. – № 24. – С. 25.
406. **Про літературну рекламу:** Репліка // Літ. Україна. – 2003. – 23 січ. – С. 3.
407. **„Скромним словом правди тихої...”:** До 95-ліття Григорія Кочура // Розбудова держави. – 2003. – № 9/12. – С. 51–59.
408. **Таланти поза батьківщиною:** [І. А. Фещенко-Чопівський] // Наука і сусп.-во. – 2003. – № 3/4. – С. 14–16.
409. **Тридцять літератур** світу українською: До 95-річчя від дня народж. Григорія Кочура // Дивослово. – 2003. – № 11. – С. 68–69.
410. **Унікальне видання:** [Про тритомник „Микола Плав'юк. Україна – життя моє” (К., 2002. – Т. 1–3)] // Укр. слово. – 2003. – № 11. – С. 14. – Підпис: Юрій Михайленко.
411. **Уривки з повісті „Чуєш, брате мій”** // Співець душі народної: До 120-річчя з дня народж. Кирила Стеценка. – К.; Фастів, 2003. – С. 28–42. – Про повість див. № 465.
412. **Хроніка клубу „Літописець”** при київському Будинку письменників за 2002 рік // Молода нація. – 2003. – № 1. – С. 251–263.
413. **Рец.:** Біографія в контексті історії // Робітн. газ. – 2003. – 23 квіт. – С. 3. – Рец. на кн.: Микола Плав'юк: Україна – життя моє. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2002. – Т. 1–3.
414. **Рец.:** Грек із душею українця // Робітн. газ. – 2003. – 18 листоп. – С. 3. – Рец. на кн.: Жадько В. Грек із душею українця: Роман – пошук. – К., 2003. – 348 с.: фото.
415. **Рец.:** Детективи – архіваріуси // Робітн. газ. – 2003. – 24 січ. – С. 5. – Рец. на кн.: Нариси історії архівної справи в Україні: Навч. посіб. для студентів... / С. В. Абросимова, В. В. Бездрабко, В. В. Болдирев та ін. – К.: Видавн. дім „КМ Академія”, 2002. – 609 с.
416. **Рец.:** Досвід – на розбудову, на поступ // Робітн. газ. – 2003. – 30 лип. – С. 4. – Рец. на кн.: Ратушний А. Історія рідного села. – К.: Укр. центр. нар. культури „Музей І. Гончара”, 2003. – 96 с.
417. **Рец.:** Єдина путь серед тисячі доріг // Робітн. газ. – 2003. – 21 жовт. – С. 3. – Рец. на кн.: Савчин М. Тисяча доріг: Спогади жінки учасниці підпільно-визвол. боротьби під час і після Другої світової війни. – К.: Смолоскип, 2003. – 540 с.: іл.

418. **Рец.:** Куди йдеш, Європо? // Робітн. газ. – 2003. – 19 лют. – Рец. на кн.: Посольський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К.: Смолоскип, 2002. – 168 с.: табл. – (Лауреати „Смолоскипу”).

419. **Рец.:** Поновлено в пам’яті // Робітн. газ. – 2003. – 20 трав. – С. 3. – Рец. на кн.: Білокінь С. І. Музей України: Доба, середовище, загибель. – 2-ге вид., доп. – К., 2002. – 551 с.

420. **Рец.:** Природа чи влада народу? // Робітн. газ. – 2003. – 22 серп. – С. 5. – Рец. на кн.: Український голокост, 1932–1933: Свідчення тих, хто вижив / Упоряд. Ю. А. Мицик. – К.: Видавн. дім „КМ Академія”, 2003. – 296 с.

421. **Рец.:** „Робітничка газета” творила історію // Робітн. газ. – 2003. – 11 черв. – С. 3. – Рец. на кн.: Український національно-визвольний рух, Березень-листопад 1917 року: Документи і матеріали / Редкол.: В. Верстюк (відп. ред. та упоряд.) та ін. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2003. – 1021, [2] с. – (Джерела до вивчення історії укр. революції).

422. **Рец.:** Рятункове коло // Робітн. газ. – 2002. – 4 груд. – С. 2. – Рец. на кн.: Багрянний І. Листування, 1946–1963: У 2 т. / Упоряд. О. Коновал. – К.: Смолоскип, 2002. – Т. 1–2.

423. **Рец.:** Таланить тим, хто хоче // Книжник – review. – 2003. – № 12. – С. 28–29: фото [обкл. кн. В. Бабенко-Вудбери]. – Рец. на кн.: Бабенко-Вудбери В. Обратно к врагам: Автобиограф. повесть. – К.: Видавн. дім „КМ Академія”, 2003. – 336 с.

424. **Упоряд.:** Співець душі народної: До 120-річчя з дня народж. Кирила Стеценка / Упоряд.: Ю. Хорунжий, Л. Пархоменко, Т. Неліна. – К.; Фастів, 2003. – 132 с. – (Б-ка офіц. вид.).

## 2004

425. **Любов маєш – маєш згоду:** [Про гетьмана Івана Мазепу і Кошового Запорізької Січі Костя Гордієнка]: Іст. роман / Гравюри Василя Лопати. – К.: „КМ Академія”, 2004. – 328, [4] с.: фото, іл. – Про кн. див. № 486, 490, 508, 526, 536, 566, 573, 574, 575, 582.

*Рец.: Мений А. Художнє моделювання історії // Вітчизна. – 2005. – № 1/2. – С. 157–163; Путро О. Літопис козацької слави // Вісн. Держ. акад. керів. кадрів культури і мистецтв. – 2005. – № 2. – С. 116–119; Літ. Україна. – 2005 – 17 лют. – С. 6.*

426. **Валерій Шевчук:** „Я не міг би жити з істотою для якої книжки є чимось непотрібним”: Розмова Юрія Хорунжого з Валерієм Шевчуком // Книжник – review. – 2004. – № 3. – С. 4–5.

427. **Гортаємо журнали:** „Зона”, № 18, 2004: [Про зміст журналу] // Літ. Україна. – 2004. – 18 берез.

428. **Гумор коштує дорого:** [Про кн. Євгена Колодійчука „Куплю президента” (К., 2004)] // Літ. Україна. – 2004. – 3 черв. – С. 8.

429. **Доброчинні Симиренки і Яхненки** // Вісн. пенсійн. фонду України. – 2004. – № 8. – С. 47–48.

430. **Звинувачений у „справі СВУ”**: Про трагічний шлях педагога Володимира Дурдуківського // Уряд. кур'єр. – 2004. – 19 черв. – С. 6.
431. **Іван Стешенко** // Зона. – 2004. – № 18. – С. 89–99.
432. **Катерина Грушевська** // Повір у себе. – Л., 2004. – 16–30 квіт.
433. **Книжки: (Огляд)** // Зона. – 2004. – № 18. – С. 352–374.
434. **Коні та конюхи: Пролог: Повість** // Зона. – 2004. – № 18. – С. 208–268. – Підпис: Юрко Сколот.
435. **Леся Падун-Лук'янова** // Зона. – 2004. – № 18. – С. 395–396.
436. **Михайло Старицький** – новатор // Михайло Старицький: Постать і творчість: Зб. праць Всеукр. наук. конф. – Черкаси, 2004. – С. 18–20.
437. **Не ради слави – заради України:** [Біогр. відомості про Олександрів Тулубів] // Уряд. кур'єр. – 2004. – 7 жовт. – С. 19.
438. **Не осоромився „уклінним” проханням:** Про Михайла Грушевського: Відповідь історику Василю Марочку // Слово Просвіти. – 2004. – 23–29 груд. – С. 11.
439. **Обернено пропорційно...** // Слово Просвіти. – 2004. – Ч. 5. – С. 6.
440. **Садовський садить сад з Марією ...:** Уривок з роману // Літ. Україна. – 2004. – 12 серп. – С. 5, 7.
441. **У свідомості нації** // Зона. – 2004. – № 18. – С. 3–6.
442. **У свідомості нації** // Тарас Шевченко в моєму житті: Розповіді. Статті. Нариси. – К., 2004. – С. 334–335.
443. **Хроніка клубу „Літописець”** при київському Будинку письменників за 2003 рік // Молода нація. – 2004. – № 1. – С. 258–267.
444. **Шевченків побратим** // Вісн. пенсійн. фонду України. – 2004. – № 3. – С. 48–49.
445. **Рец.:** Нехай не гасне світ науки // Робітн. газ. – 2004. – 9 квіт. – С. 5. – Рец. на кн.: Шендеровський В. Нехай не гасне світ науки / Ред. Е. Бабчук. – К.: Рада, 2003. – 411 с.: іл.
446. **Рец.:** Приєдналися, щоб від'єднатися // Робітн. газ. – 2004. – 6 січ. – С. 3. – Рец. на кн.: Переяславська Рада 1654 року: (Історіографія та дослідження) / Гол. ред. П. Сохань. – К.: Смолоскип, 2003. – XX, 890 с.
447. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв'язнів і репресованих. – К., 2004. – №18. – Голов. ред., упоряд.

Фото № 17



## 2005

448. **Мужі чину:** Іст. парсуни. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2005. – 424 с.: портр. [та корот. відомості про авт.]. – Зміст: Вступна репліка; Пилип Орлик і Перша Конституція України; Григорій Полетика та „Історія Русів”; Василь Каразин і Харківський університет; Працьовитий рід Лазаревських; Павло Чубинський – творець українського гімну; Речник української демократії Михайло Драгоманов і його унікальна книгозбірня; Євген Чикаленко – меценат, видавець, мемуарист; Володимир Вернадський у ноосфері; Михайло Косач – філолог, етнолог, фізик, метеоролог; Олександри Тулуби – від Кирилومهфодіївця до фольклориста; Медики Олександр, Євген, Михайло Черняхівські; Іван Стешенко – поет і міністр; Педагог Володимир Дурдуківський і його школа; Іван Феценко-Чопівський – йому дякував польський віце-прем’єр; Версії загибелі Михайла Грушевського; „Не вмирає душа наша”: (Українська еміграція в Чехословаччині); Григорій Кочур – патріарх всія літератури; Володимир Косовський: За Україну, за її волю; Йоганн Вольфганг Гете і Василь Стус; Валерій Марченко проти імперії брехні; Подія, яка збурила Україну. – Про кн. див. № 579, 583.

449. **Садовський садить сад – з Марією і без:** Роман. – К.: Фенікс, 2005. – 392 с.

450. **Скифы:** Іст. повесть / В. Жмыр, Ю. Хорунжий // Internet: [http://Lib.nexter.ru //List.ph?i=29392](http://Lib.nexter.ru/List.ph?i=29392). – 2005.

451. **Боротьба на корті і в житті:** [Про кн. Є. Руднева „Тринадцятий гейм” (К., 2005)] // Літ. Україна. – 2005. – 28 лип. – С. 6.

452. **Василь Стрільців:** Некролог // Зона. – 2005. – № 19. – С. 171–172.

453. **Гортаємо журнали:** Зона, № 19, 2005: [Про зміст журналу] // Літ. Україна. – 2005. – 16 черв. – С. 6.

454. **Останній лоцман:** (Микола Садовський) // Уряд. кур’єр. – 2005. – 9 серп. – С. 13.

455. **„Страдом”:** Розділ роману про Миколу Садовського // Зона. – 2005. – № 19. – С. 65–75.

456. **Укотре про мову телебачення** // Літ. Україна. – 2005. – 28 лип. – С. 8.

457. **Уривок з повісті „Коні та конюхи”** // Київська весна. – К., 2005. – С. 384–394. – Підпис: Юрко Сколот.

458. **Рец.:** Книга – лоція // Книжник – review. – 2005. – № 2. – С. 12–13: фото [Ю. Хорунжого та обкл. кн. Б. Грановського]. – Рец. на кн.: Грабовський Б. Історія національного друку України в бібліографії за 1483–2000 роки. – К., 2005. – 496 с.

459. **Рец. і тит. рецензент:** Фастівщина літературна. – К.; Фастів, 2005. – 196 с.

460. **Ред.:** Зона: Часопис Всеукр. т-ва політв’язнів і репресованих. – К., 2005. – № 19. – Голов. ред., упоряд.

**ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ, ЛІТЕРАТУРНУ, НАУКОВУ  
ТА ГРОМАДСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ  
ЮРІЯ МИХАЙЛОВИЧА ХОРУНЖОГО**

**1967**

461. **Юрій Михайлович Хорунжий:** [Біогр. довідка] // Хорунжий Ю. Вісім місяців – лише мить: Повість. – К., 1967. – С. 112: портр.

**1969**

462. **Околітенко Н.** Чуття людяності: [Про кн. „Вісім місяців – лише мить” // Літ. Україна. – 1969. – 24 січ.

**1972**

463. **Плачинда С.** Сюжет і домисел: [Про кн. „Давні мелодії”] // Літ. Україна. – 1972. – 28 берез.

**1976**

464. **Вартанова О.** У пошуках дивного каменю: [Про кн. „Дивний камінь”] // Друг читача. – 1976. – 21 жовт.

**1982**

465. **Харчук Б.** Із надр народних: [Про повість „Чуєш, брате мій”] // Літ. Україна. – 1982. – 24 черв.

**1983**

466. **Юрій Михайлович Хорунжий** // Положіє В. Жив-був Іван / В. Положіє. Острови напроти міста / А.Тютюнник. Занапасти журавля / Ю. Хорунжий. Стороною дощик іде / В. Шкляр: Повісті. – К., 1983. – 4-та с. обкл.: фото.

**1984**

467. **Пінчук С.** У дзеркалі душі: [Про кн. перекладів з укр. „Глаза в зеркале” // Молода гвардія. – 1984. – 28 листоп.

**1985**

468. **Мозолевський Б.** Знайомтеся: скіфи: [Про кн. Ю. Хорунжого і В.Жмира „Гонитва до мосту”] // Київ. – 1985. – № 2. – С. 130–131.

469. **Пінчук С.** Чи такий ярмарок у Дрогобичі?: [Про кн. „Ярмарок у Дрогобичі” // Літ. Україна. – 1985. – 26 груд.

470. **[Хорунжий Юрій Михайлович]:** Корот. біогр. довідка // Україна. – 1985. – № 9. – С. 10: портр.

**1987**

471. **Дзюба І.** Юрію Хорунжому – 50 // Літ. Україна. – 1987. – 6 серп.

472. **Дідиченко Т.** Вибір: [Про кн. „Літа надій”] // Друг читача. – 1987. – 22 січ.

## 1988

473. **Юрій Хорунжий:** [Корот. біогр. дані] // Київ. – 1988. – № 8. – С. 59: портр.

## 1989

474. **Слабошпицький М.** Голос музи Кліо // Літ. Україна. – 1989. – 20 квіт. – Про повість „Ясневельможні гетьмани” у книжці „Коли промовляють фальконети”.

475. **Славинський М.** Біовид стає літературним героєм?: [Про повість „Серця міддю не окути”] // Літ. Україна. – 1989. – 19 жовт. – С. 2.

## 1990

476. **Околітенко Н.** [Біографічні відомості про письменника Ю. Хорунжого] // Україне. – 1990. – № 5. – С. 38: портр.

477. [Коротка характеристика роману Ю. Хорунжого „Злет і заземлення Григорія Полетики”] // Книжник. – 1990. – № 6. – С. 38: портр. [Ю. Хорунжого].

478. **Фашенко В.** Тупики стереотипов: Как из них выйти // Лит. газ. – 1990. – 24 янв. – С. 4.

Є матеріал про повість Ю. М. Хорунжого „Серця міддю не окути”.

## 1991

479. [Короткі біографічні відомості про Ю. Хорунжого] // Філософ. і соціол. думка. – 1991. – № 9. – С. 166: портр.

480. **Лауреат** премії Андрія Головка: [Хорунжий Юрій Михайлович] // Літ. Україна. – 1991. – 10 січ.

**Фото № 13.  
На могилі О. Олеся.**

## 1992

481. „**Козак Мамай**” Юрія Хорунжого: [Про творчість письменника з нагоди 25-річчя літ. творчості] // Гарт. – 1992. – 19 груд.

## 1994

482. **Сивокінь Г.** Крутозлам нашого мислення і літературна творчість: [Про кн. „Людам мила”] // Літ. Україна. – 1994. – 17 лют.

## 1996

483. **Мушкетик Ю.** Честь і обов’язок дати життя в слові: Доп. ... на II з’їзді письм. України // Літ. Україна. – 1996. – 6 листоп. – С. 2–3: портр. [Ю. Мушкетика].

Згадується роман Ю. Хорунжого „Злет і заземлення Григорія Полетики”.

484. **Проскура О.** Біля джерел української педагогічної думки // Русова С. Вибрані педагогічні твори. – К., 1996. – С. 8–33.  
Згадка про роман Ю. Хорунжого „Борвій”. – С. 5.

### 1997

485. **Білокінь С. І.** Хорунжий Юрій Михайлович // Хто є хто в Україні / Київ. наук. т-во ім. П. Могили. – К., 1997. – С. 543.
486. **Волинський К.** Роман про гетьмана Мазепу: [Про роман „Любов маєш – маєш згоду”] // Літ. Україна. – 1997. – 27 листоп. – С. 3.
487. **Дзира Я.** „Історія Русів” – видатна пам’ятка української історіографії: нові дані про її автора // Альманах УНС. – Нью-Йорк, 1997. – С. 128.  
Згадка про роман Ю. Хорунжого „Злет і заземлення Григорія Полетики”.
488. **Хропко П.** Громадянський пафос лірики Михайла Старицького: [Про роман „Борвій”] // Дивослово. – 1997. – № 11. – С. 51.

### 1999

489. **Білокінь С. І.** Масовий терор як засіб державного управління в СРСР (1917–1941 рр.): Джерелозн. дослідж. / Київ. наук. т-во ім. О. Теліги та ін. – К., 1999. – 446, [1] с.: іл. – (Україна в ХХ ст.).  
У розд. „Джерела і література” посилання на публікації Ю. Хорунжого. – С. 377, 407, 419, 420.
490. **Корецька А.** Радимо прочитати: Про роман „Любов маєш – маєш згоду” // Дивослово. – 1999. – № 5. – С. 6.
491. **Литвин Г.** Её душа была открыта для всех // Правда Украины. – 1999. – 29 окт.  
Про вечір пам’яті Марії Положевець і презентацію книжки „Марія”, упоряд. якої є Ю. Хорунжий.
492. **Поклад Н.** [Про кн. „Марія”] // Веч. Київ. – 1999. – 6 листоп. – С. 6.  
Про збірник „Марія”, упорядником і авт. деяких статей є Ю. Хорунжий.
493. **Руднєв Є.** Троє поколінь, три долі: [Враження письмен. від прочитання роману „Вірую”] // Молодь України. – 1999. – 14 груд. – С. 3.
494. **Хорунжий Юрій Михайлович** // Хто є хто в Україні. – К., 1999. – С. 301.
495. **Шевчук В.** Прозаїки шістдесятих та сімдесятих сьогодні і вчора: Про ранню новелістику Ю. Хорунжого // Кур’єр Кривбасу. – 1999. – № 118. – С. 8–9.

### 2000

496. **Карамши С.** Таємниця п’єси „За двома зайцями” // Україна. – 2000. – № 3. – С. 43.  
Цитата з роману „Борвій” з посиланням.

497. **Мицик Ю.** Звичайний плагіат // Літ. Україна. – 2000. – 18 трав. – С. 8.

Про те, як П. Кардаш і С. Кот видали книжку під своїми прізвищами „Слава українського козацтва” (Мельбурн; К., 1999), передрукувавши нарис Ю. Хорунжого про Пилипа Орлика з кн. „Гетьмани України: Іст. портрети” (К., 1991), не вказавши прізвища автора цього нарису.

498. **Родик К.** Невивчені уроки Ситіна або „гоголізація” триває. – Л., 2000. – 176 с.

Про історію видання книжок „Коли промовляють фальконети” і „Гонитва до мосту”. – С. 61, 64.

499. **Хорунжий Юрій** // Енциклопедія українознавства. – Л., 2000. – Т. 10. – С. 3629.

500. **Хорунжий Юрій Михайлович** // Хто є хто в Україні / Київ. наук. т-во ім. П. Могили. – К., 2000. – С. 512.

## 2001

501. **Горобець В. М., Хижняк З. І.** Політика (Полетика, Політика) Григорій Андрійович // Києво-Могилянська академія в іменах XVII–XVIII століття. – К., 2001. – С. 431–433.

Посилання на роман Ю. Хорунжого „Злет і заземлення Григорія Полетики”. – С. 433.

502. **Києво-Могилянська академія в іменах XVII–XVIII століття:** Енцикл. вид. / Відп. ред. В. С. Брюховецький; Наук. ред., упоряд. З. І. Хижняк. – К.: Видавн. дім „КМ Академія”, 2001. – 734, [1] с.: фото.

Посилання на твори Ю. Хорунжого „Злет і заземлення Григорія Полетики” та „Український флот за Мазепи” див.: Джерела використані авторами статей. Дод. № 5. – С. 724.

503. **Колодійчук Є.** Про трьох жінок і одного лицаря // Уряд. кур’єр. – 2001. – 15 верес. – С. 8.

Про „Вибрані твори” Людмили Старицької-Черняхівської і працю упорядника, автора коментарів і передмови Ю. Хорунжого над книжкою.

504. **Корецька А.** Вагоме поповнення „Бібліотеки української літератури” // Літ. Україна. – 2001. – 26 квіт. – С. 6.

Про „Вибрані твори” Людмили Старицької-Черняхівської і працю над книжкою упорядника, автора коментарів і передмови Ю. Хорунжого.

505. **Косовський В.** Дума денна і нічна. – К.: Факт, 2001. – 192 с.

Аналіз багатьох творів Ю. Хорунжого у листах до нього від В. Косовського. – С. 162–173.

506. **Меншій А.** До проблеми теоретичного осмислення художньої історико-біографічної прози [Ю. Хорунжого] // Наука і сучасність: Зб. наук. пр. – К., 2001. – Т. 27. – С. 231–240.

507. **Меншій А.** Про художню історико-біографічну прозу Юрія Хорунжого // Сучасний погляд на літературу: Зб. наук. пр. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 181–192.

508. **Під знаком** відродження і правди: Огляд укр. л-ри з'їзду письменників // Літ. Україна. – 2001. – 11 жовт.

Відзначено романи Ю. Хорунжого „Любов маєш – маєш згоду” і „Вірую” та працю Ю. Хорунжого як редактора часопису „Зона”.

509. **Поліщук В.** Зі студій над класиками: Літературознав. статті. – Черкаси: Брама, 2001. – 162, [1] с.: портр. [Т. Шевченка, І. Франка, М. Старицького, С. Єфремова].

Посилання на праці Ю. Хорунжого, зокрема на його передмову до „Вибраних творів” Людмили Старицької-Черняхівської. – С. 155.

510. **Хорунжий** Юрій Михайлович: Біогр. дані та бібліогр. творів // Хорунжий Ю. Українські меценати: Добродійність – наша риса. – К., 2001. – С. 4 обкл., портр.

511. **Хорунжий** Юрій Михайлович // Хто є хто в Україні. – К., 2001. – С. 481.

512. **Хорунжий** Юрій Михайлович: Корот. біогр. дані та бібліогр. творів // Хорунжий Ю. Вірую: Роман. – К., 2001. – С. 368.

## 2002

513. **Гирич І.** Презентація першого історичного роману про Михайла Грушевського: [Про роман Ю. Хорунжого „Вірую”] // Молода нація. – 2002. – № 2. – С. 354–356.

514. **Знову про** болгарські сліди Драгоманова: Реакція на ст. Ю. Хорунжого „Болгарські сліди Драгоманова” в газ. „Дзеркало тижня” (25 трав. 2002) // Дзеркало тижня. – 2002. – 14 верес. – С. 20.

515. **Колодійчук Є.** Народжений незалежністю: [Про часопис „Зона”, ред. якого є Ю. Хорунжий] // Уряд. кур'єр. – 2002. – 11 листоп. – С. 8.

516. **Матяш І.** Зірка першої величини: Життєпис К. М. Грушевської. – К., 2002. – 232 с.: іл., портр.

Про образ Катерини Грушевської в романі Ю. Хорунжого „Вірую”. – С. 12, 24.

517. **Меншій А.** Від історичної правди до правди художньої: На прикладі історико-біографічних романів Юрія Хорунжого // Сучасний погляд на літературу: Зб. наук. пр. – К., 2002. – Вип. 8. – С. 115–127.

518. **Меншій А.** Документ у структурі художніх біографій Ю. Хорунжого // Проблеми розвитку регіонального бізнесу та управління: Зб. ст. наук.-практ. міжвуз. конф. викладачів. – Вінниця, 2002. – С. 96–99.

519. **Меншій А.** Жінки роду Старицьких у художньо-публіцистичному осмисленні Ю. Хорунжого // Наук. праці: Наук.-метод. журн. Пед. науки. – Миколаїв, 2002. – Вип. 2. – С. 117–120.

520. **Меншій А.** Проблеми публіцистики Ю. Хорунжого // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст. „Лінгвістика і літературознавство”. – К., 2002. – Вип. 7. – С. 353–360.

521. **Меншій А.** Трансформація життєвої правди в художню у структурі історико-біографічних повістей Ю. Хорунжого // Актуальні проблеми літературознавства: Зб. наук. пр. – Д., 2002. – С. 46–59.

522. **Меншій А.** Художня реалізація образу Михайла Грушевського у романі Ю.Хорунжого „Вірую” // Педагогічні науки: Зб. наук. праць. – Херсон, 2002. – Вип. 31. – С. 169–173.

523. **Михайленко [Хорунжий] Ю.** Велична постать: Про роман „Вірую” // Літ. Україна. – 2002. – 26 верес. – С. 2.

524. **Міщенко Н.** Добročинність – наша риса: Про твор. шлях Ю. Хорунжого // Соціал. політика. – 2002. – 24 жовт. – С. 8.

525. [Повідомлення й анотація з коментарем на книжку „Українські меценати: Добročинність – наша риса”] // Книжник – review. – 2002. – № 4. – С.3; Кур’єр Кривбасу. – 2002. – № 152. – С. 215.

526. **Тарасова О.** Еволюція художньої рецепції образу гетьмана Івана Мазепи в українській літературі XVII – XX століть: Автореф. дис ... канд. філол. наук / Запоріж. держ. ун-т. – Запоріжжя, 2002. – 20 с.

Аналіз роману Ю. Хорунжого „Любов маєш – маєш згоду”.

527. **Юрченко О.** Добročинність властива українцям: [Про кн. „Українські меценати: Добročинність – наша риса”] // Робітн. газ. – 2002. – 29 січ. – С. 7.

528. **Юрченко О.** Епос про великого українця: Про роман „Вірую” //Робітн. газ. – 2002. – 10 жовт. – С. 3.

## 2003

529. **Балабольшенко А.** Спілка визволення України (СВУ) // Злочин / Упоряд. Петро Кардаш. – Мельбурн; К., 2003. – С. 89–104: портр. [С. Єфремова, М. Павлушкова, В. Чехівського].

Посилання на книгу „Опера СВУ – музика ГПУ”, упорядником якої є Ю. Хорунжий.

530. **Біографічна** довідка та бібліографія творів Ю. Хорунжого // Хорунжий Ю. Любов маєш – маєш згоду: Іст. роман. – К., 2003. – С. 230.

531. **Букшина Т.Ф.** З незламною вірою в Україну // Пед. газ. – 2003. – Черв.(№ 6). – С. 5.

Виступ заст. директора ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського Т. Ф. Букшиної на презентації книги Ю. М. Хорунжого „Вірую”.

532. **Грановський Б.** Історія національного друку України в бібліографії за 1483–2000 рр. – К., 2003. – 495 с.

Зазначено дві публікації Ю. Хорунжого про бібліотеку М. Драгоманова в Софії. – С. 390.

533. **Зінченко Н.** „Шляхетні українки” // Хрещатик. – 2003. – 17 верес. – С. 8.

Про книжку Ю. Хорунжого „Шляхетні українки”.

534. **Книжкова полиця:** [Про кн. „Шляхетні українки”] // Укр. слово. – 2003. – 30 жовт. – 5 листоп. – С. 15.

535. **Меншій А.** Документ у художній структурі роману Ю. Хорунжого „Борвій” // Літературознавчі обрії: Праці молодих учених України / НАН України. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2003. – Вип. 4. – С. 202–206.

536. **Меншій А.** Концепція образу Івана Мазепи – державотворця: [На прикладі роману Ю. Хорунжого „Любов маєш – маєш згоду”] // Україна: національна ідея. – К.: Правові джерела, 2003. – С. 523–532.

537. **Меншій А.** Романи Юрія Хорунжого і українська історико-біографічна проза 60-90-х років ХХ століття: Автореф. дис... канд. філол. наук. – К., 2003. – 20 с.

538. **Меншій А.** Романи Юрія Хорунжого і українська історико-біографічна проза 60-90-х років ХХ століття: Дис... канд. філол. наук: 10.01.01 – укр. л-ра. – К., 2003. – 178 с. – Рукопис.

539. **Міщенко Н.** На вівтарі святої віри: [Про творчий вечір Ю. Хорунжого в Київ. Будинку вчителя, орг. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського і обговорення роману „Вірую”] // Молодь України. – 2003. – 12 черв. – С. 3; Книжник–review. – 2003. – № 12. – С. 15.

540. **Міщенко Н.** На злеті пам’яті: Про творчий шлях Юрія Хорунжого // Робітн. газ. – 2003. – 20 лют. – С. 4.

541. **Міщенко Н.** Тільки пам’ять орієнтує на світле майбутнє // Сіл. школа. – 2003. – 15 жовт. – С. 6.

Про книжку Ю. Хорунжого „Шляхетні українки”.

542. **Павлюк І.** Ці три томи // Літ. Україна. – 2003. – 25 верес. – С. 3.

Про тритомник „Микола Плав’юк: Україна – життя моє”, зокрема про I том „Від селянського сина – до державника” (К., 2002).

543. **Поліщук В.** Художня проза Михайла Старицького: Проблематика й особливості поетики романів і повістей письменника. – Черкаси: Брама, 2003. – 376 с.

Посилання на праці Ю. Хорунжого про родину Старицьких, аналіз та цитування з роману „Борвій”. – С. 24, 28, 269–270, 282, 288, 345, 373, 374.

544. **Руженцева Є.** З вірою в Грушевського повірити в Україну: [Про роман „Вірую” і його представлення в Музеї історії Києва 21 листоп. 2002 р.] // Літ. Україна. – 2003. – 9 січ. – С. 2.

545. **Соломка В.А.,** Заліток Л.М. З незламною вірою в Україну // Пед. газ. – 2003. – Черв. (№ 6). – С. 5.

Про творчий вечір Юрія Хорунжого в Будинку вчителя.

546. **Хорунжий Юрій Михайлович** – письменник, журналіст, історик, літературознавець, геофізик: Корот. біограф. дані та бібліограф. творів // Хорунжий Ю. Любов маєш – маєш згоду. – К., 2003. – С. 330: портр.

547. **Шевчук В.** Темна музика сосон: Роман; Сад житейських думок, трудів та почуттів: Автобіограф. замітки. – К.: Акцент, 2003. – 443, [2] с.: портр.

Про співпрацю над чотиритомною антологією українського історичного оповідання „Дерево пам’яті”. – С. 438.

548. **Юрченко О.** Шляхетні українки // Робітн. газ. – 2003. – 22 жовт. – С. 4.

Про есеї-парсуни Ю. Хорунжого „Шляхетні українки”.



## 2004

549. **Вітаємо** Юрія Хорунжого з нагородою – премією імені Володимира Косовського // Укр. слово. – 2004. – 11–17 серп. – С. 15.

550. **Гнатенко В.** Історія не мовчить // Літ. Україна. – 2004. – 19 серп. – С. 7.

Посилання на роман Ю. Хорунжого „Вірую”.

551. **Жигун С.** Силою любові // Літ. Україна. – 2004. – 1 квіт. – С. 7.

552. **Зміст** книжки есеїв Ю.Хорунжого „Шляхетні українки” // Зона. – 2004. – № 18. – С. 370.

553. **Катерина** Грушевська, Людмила Старицька-Черняхівська // Українки в історії. – К., 2004. – С. 70, 188–189.

Посилання на книжку Ю. Хорунжого „Шляхетні українки”, цитування з неї.

554. **Книжковий** огляд // Зона. – 2004. – № 18. – С. 355–358.

Зміст роману Ю. Хорунжого „Вірую”, звіт про презентацію роману у Львівському музеї М. Грушевського, Музеї історії Києва, київському Будинку вчителя, Культурному центрі України в Москві.

555. **Кондратюк М. В.** Жанрова специфіка українських романів „зв’язку часів” // Вісн. Житомир. пед. ун-ту. Філол. науки. – Житомир, 2004. – Вип. 15. – С. 146–149.

Аналіз роману Ю. М. Хорунжого „Злет і заземлення Григорія Полетики”.

556. **Мельниченко В.** У кривому оці ... // Літ. Україна. – 2004. – 20 трав. – С.3.

Відповідь на критику роботи Українського культурного центру (УКЦ) в Москві. Серед ін. заходів УКЦ названо презентацію роману „Вірую” у Москві.

557. **Меншій А.** У становленні і без ідеалізації: М. Грушевський у романі Ю. Хорунжого „Вірую” // Слово і час. – 2004. – № 11. – С. 81–90.

558. **Міщенко Н.** „Найкращий твір мого життя – мій син” // Молодь України. – 2004. – 4 берез. – С. 3.

559. **Міщенко Н.** Повернення з небуття: Про роботу клубу „Літописець” при Київ. Будинку письмен. // Молодь України. – 2004. – 4 берез. – С. 4.

Про внесок у роботу клубу „Літописець” Ю. Хорунжого, як його керівника.

560. **Міщенко Н.** Пошуки „Літописця” // Літ. Україна. – 2004. – 1 квіт. – С. 3.

Про клуб „Літописець”, який очолює Ю. Хорунжий та внесок письменника в роботу цього клубу.

561. **Міщенко Н.** Слово за ґратами // Літ. Україна. – 2004. – 11 берез. – С. 6.

562. **Міщенко Н.** Такий старий, такий молодий Старицький // Робітн. газ. – 2004. – 3 черв. – С. 6.

Про доповідь Ю. Хорунжого на науковій конференції в Черкаському університеті, присвяченій 100-річчю від дня смерті М. Старицького.

563. **Міщенко Н.** Таким живе він ... // Молодь України. – 2004. – 15 лип. – С. 3.

Про літературну діяльність Михайла Хорунжого, батька Юрія Хорунжого та характеристика творчості сина.

564. **Міщенко Н.** Україна вшановує корифея // Літ. Україна. – 2004. – 17 черв. – С. 2.

Про доповідь Ю. Хорунжого на науковій конференції в Черкаському університеті, присвяченій 100-річчю від дня смерті М. Старицького.

565. **Неживий І.** Лауреати премії імені Володимира Косовського 2004 // Літ. Україна. – 2004. – 9 верес. – С. 2.

Серед інших лауреатів – Юрій Михайлович Хорунжий (диалогія книг есеїв „Українські меценати” та „Шляхетні українки”).

566. **Приступко Н.** Відомий – невідомий гетьман // Хрещатик. – 2004. – 8 верес. – С. 10.

Про презентацію роману Ю. Хорунжого „Любов маєш – маєш згоду” у Музеї гетьманства.

567. **Про нагороду** Ю. Хорунжого за диалогію есеїв „Українські меценати” і „Шляхетні українки” літературно-мистецькою премією ім. Володимира Косовського // Книжник – review. – 2004. – № 15/16. – С. 7.

568. **Пясківська О.** Епістолярна спадщина Людмили Старицької-Черняхівської // Зб. праць Всеукр. наук. конф. „Михайло Старицький: Постать і творчість”. – Черкаси, 2004. – С. 370.

Посилання на книгу Ю. Хорунжого „Шляхетні українки”.

569. **Сохацька Є.** Образ гетьмана за драмою „Іван Мазепа” Людмили Старицької-Черняхівської та історичною драмою „Розп’ятий Мазепа” Івана Огієнка // Зб. праць Всеукр. наук. конф. „Михайло Старицький: Постать і творчість”. – Черкаси, 2004. – С. 357.

Посилання на Ю. Хорунжого. – С. 357.

570. **Сташенко Н.** Леся Українка у спогадах і оцінках Оксани та Івана Стешенків // Зб. праць Всеукр. наук. конф. „Михайло Старицький: Постать і творчість”. – Черкаси, 2004. – С. 377–383.

Про книгу Ю. Хорунжого „Шляхетні українки”.

571. **Щербаченко Т.** Чиї вони діти: [Про кн. „Шляхетні українки”] // Книжник – review. – 2004. – № 4. – С. 24.

## 2005

572. **Мельниченко В.** Михайло Грушевський: „Я оснувався в Москві, Арбат, 55”. – М.: Олма-пресс, 2005. – 448 с.

Цитування і посилання на роман Ю. Хорунжого „Вірую”. – С. 16, 148–150, 358–359, 434.

573. **Меншій А.** Художнє моделювання історії: Аналіз образу Івана Мазепи в романі „Любов маєш – маєш згоду” // Вітчизна. – 2005. – № 1/2. – С. 157–163.

574. **Міщенко Н.** Повернення чесного імені Мазепи // Сіл. школа. – 2005. – 20 квіт. – С. 3.

Про роман Ю. Хорунжого „Любов маєш – маєш згоду”.

575. **Міщенко Н.** Речник державницької ідеї // Демократ. Україна. – 2005. – 6 серп. – С. 9.

Аналіз роману Ю. М. Хорунжого „Любов маєш – маєш згоду”.

576. **Міщенко Н.** Спасибі тобі, берегине-подруга!: [Привітання колективу журн. „Жінка”] // Літ. Україна. – 2005. – 27 жовт. – С. 2.

Про співробітництво Ю. Хорунжого з часописом, публікацію його творів про видатних жінок та про його книгу „Шляхетні українки”.

577. **Міщенко Н.** Таким живе він ...: Рядки з-за ґрат // Літ. Україна. – 2005. – 24 серп. – С. 3.

Про літературну діяльність Михайла Хорунжого та творчість його сина Юрія Хорунжого.

578. **Міщенко Н.** Читаючи „Так було” Михайла Хорунжого // Зона. – 2005. – № 19. – С. 156–161.

579. **Міщенко Н.** Чому загинув перший український президент: Аналіз образу Михайла Грушевського в романі Ю. Хорунжого „Вірую” і версій загибелі Грушевського, висунутих Ю. Хорунжим у книжці „Мужі чину” // Наук. світ. – 2005. – № 9. – С. 18–19.

580. **Письменник** Юрій Михайлович Хорунжий // Хорунжий Ю. Мужі чину. – К., 2005. – С. 422: портр.

581. **Хорунжий** Михайло [батько] // Жадько В. Український некрополь. – К., 2005. – С. 325.

В контексті йдеться й про Юрія Хорунжого.

582. **Юрченко О.** Мить порозуміння настає ...: Про роман Ю. Хорунжого „Любов маєш – маєш згоду” // Робітн. газ. – 2005. – 13 січ. – С. 5.

583. **Веремійчик О.** Чоловіки слова і діла. Про книжку Ю. Хорунжого „Мужі чину” // Укр. слово. – 2005. – 23–29 листоп. – С. 2.

584. **[Бібліографія** творів Ю. М. Хорунжого] <http://www.Khorunzhiy.openua.net/bio.con.plhtml>.

585. **[Коротка біографія** Юрія Хорунжого та характеристика його творчості] <http://www.Khorunzhiy.openua.net/bio.con.plhtml>.

Портрети Юрія Хорунжого див. № 1, 2, 31, 45, 54, 63, 75, 108, 110, 136, 137, 150, 164, 232, 282, 391, 425, 448, 458, 466, 470, 473, 476, 477, 479, 510, 546, 580.

## УЧАСТЬ ЮРІЯ ХОРУНЖОГО У ЛІТЕРАТУРНИХ ЗАХОДАХ, НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ І ГРОМАДСЬКИХ АКЦІЯХ

**1987**

*10 квітня.* Головування у „Круглому столі публіцистів” на обговоренні „Проблеми водних ресурсів України”, пов’язаної з Чорнобильською катастрофою. Спілка письменників України.

*Від квітня 1987 року* по квітень 1991-го працював на громадських засадах у приймальній комісії Київської організації Спілки письменників України.

*Восени 1987 року* – презентація роману „Борвій” у клубі культури Диміївки, Київ.

**1988**

Одвідини клубу УКК (Українського культурологічного клубу) у приміщенні клубу культури ім. Фрунзе (Куренівка) та на вулиці Олегівській, 10, на приватній хаті.

*9 лютого.* Обраний заступником республіканської комісії „Письменник і екологія” (голова – Юрій Щербак).

*18 травня.* Початок громадської праці у клубі „Літописець” при київському Будинку письменників. Виступ на вечорі (разом з Борисом Мозолевським) за темою „Скіфи”. До 2500-річчя походу Дарія I на Північне Причорномор'я".

*20 вересня.* Клуб „Літописець”. Доповідь про життя і творчість репресованої письменниці Людмили Старицької-Черняхівської. Перша публічна згадка про неї після 1930-х років.

*10–11 жовтня.* Поїздка в складі української делегації до Москви на Міжнародний екологічний симпозіум „Екологія і суспільство” (разом з Юрієм Щербаком і Валерієм Князюком).

**Фото № 10**

**1989**

*Січень.* Доповідь на пленумі Спілки письменників України: „Екологія і література”.

Виступ в Інституті автоматики АН України про екологічну ситуацію в Україні.

*19 січня.* Виступ на вечорі „Павло Чубинський і українська мова”. Спілка письменників України (надалі – СПУ).

Участь у зборах Товариства української мови ім. Т. Шевченка.

*4 березня.* Участь у Першому з'їзді товариства „Меморіал”. Будинок кіно.

*12 травня.* Клуб „Літописець”. Доповідь „Олександр Лазаревський – великий український історик”.

*17 травня.* Виступ на вечорі перекладачів за темою „Перекладацька спадщина Людмили Старицької-Черняхівської”. СПУ. Головував – Григорій Кочур.

*30 травня.* Виступ на вечорі „Козацьке серце Дмитра Яворницького”. СПУ.

*У травні* поїздка від СПУ до Болгарії. Праця в Болгарській Академії наук над архівом Михайла Драгоманова.

*У червні* поїздка до місця останньої Запорозької Січі (с. Покровське на Дніпропетровщині).

Поїздка до села Гнідина на Бориспільщині, школи, якою керувала Валентина Стрілько. На її прохання – розповідь учителям і учням про Павла Чубинського та наш гімн.

*Восени.* Організація і проведення разом з Валерієм Шевчуком засідання клубу „Літописець”, де вперше поставлено питання про правдиве висвітлення ролі Івана Мазепи в історії. Виступ на цю тему.

*17 листопада.* Виступ на вечорі до 140-річчя Олени Пчілки. Київський Будинок учителя.

*20 грудня.* Клуб „Літописець”. Організація вечора пам'яті політв'язня письменника Гелія Снегірьова – до 60-річчя „процесу СБУ”.

## **1990**

*16 січня.* Розповідь про розстріляну енкаведистами поетесу і перекладачку Вероніку Черняхівську на літературному вечорі до 90-річчя від дня її народження. СПУ.

*21 березня.* Клуб „Літописець”. Доповідь: „Григорій Полетика – український публіцист, історик, педагог XVIII століття”.

Поїздка до Москви на запрошення Українського товариства в Росії (ініціатива Лариси Триленко, керівника Товариства). Доповіді перед українською діаспорою на історичні теми, одвідини української недільної школи в Москві.

*2–5 серпня.* Участь у святкуванні 500-річчя українського козацтва. Поїздка (разом з Марією Положевець, Володимиром Жмирем, його онукою Настею, Аллою Марченко, її сином Андрієм Горбалем) за маршрутом: Нікополь (Микитинська Січ), Капулівка (Чортомлицька Січ), Запоріжжя (Хортицька Січ). Незабутнє враження (є фото)...

Фото № 11

*5–7 вересня.* Участь у Міжнародному симпозіумі „Голодомор 1932 – 33 років в Україні”. Київ.

*29 вересня.* Участь у Зборі Всеукраїнського товариства репресованих.

*25–28 жовтня.* Участь у Другому з'їзді Руху.

*Восени* неодноразово брав участь у походах демонстрантів до Лук'янівської в'язниці – з вимогою звільнити заарештованого народного депутата Степана Хмару. Збір підписів з цією вимогою, зокрема за ініціативою Марії Положевець на вечорі до 100-річчя письменниці Зінаїди Тулуб – *30 вересня* у Будинку вчителя. Відправка телеграми на ім'я Леоніда Кравчука з цією вимогою – за підписами 95 учасників вечора.

*14 грудня.* Виступ на вечорі, присвяченому Іванові та Юрію Липам – письменникам і політичним діячам. Будинок учителя.

*15 грудня.* Запрошення на Установчий з'їзд Демократичної партії України, яку тоді очолював Юрій Бадзьо. Членом партії не став (мислив себе поза партіями в будь-який час; за Советського Союзу не вступив до комуністичної партії на знак протесту проти її політики).

## **1991**

*14 лютого.* Виступ на вечорі до 150-річчя Михайла Драгоманова. СПУ.

*19 лютого.* Виступ на вечорі „Переклади та переспіви Михайла Старицького”, який вів разом з Григорієм Кочуром. СПУ.

*27 березня.* Головував і виступав на літературно-мистецькому вечорі, присвяченому 150-річчю Тадея Рильського. СПУ.

Участь у X-му з'їзді письменників України (згодом буде названий 1-им в Україні після проголошення Декларації про суверенітет 16 липня 1990 року). Обраний

до Ради СПУ, раніше – головою творчого об'єднання прозаїків Київщини і одним із секретарів Київської організації СПУ на громадських засадах.

*13–17 травня.* Участь у Міжнародній науковій конференції, присвяченій 500-річчю українського козацтва, у приміщенні великої конференц зали Академії наук України. 14 травня виступив з доповіддю „Катерининська комісія 1767 – 1768 років і українське питання”. Доповідь опубліковано у збірнику, виданому Інститутом історії АНУ.

*16 травня.* Вів і виступав на вечорі „Родина Стешенків”. СПУ.

*15–16 червня.* Участь у заходах у м. Рівному і Берестечку з нагоди 340-річчя Берестецької битви. Доповідь на науковій конференції про події в Києві 1651 р. по Берестецькій битві (надруковано у збірнику матеріалів конференції).

*21–22 червня.* Участь у Першому Всесвітньому конгресі українських політичних в'язнів. Київ.

*24 серпня* – історичний день. Разом з дружиною Марією Положевець і сином Олексієм Хорунжим вистояли під стінами Верховної Ради, вимагаючи разом з іншими демонстрантами прийняття Акту про незалежність України. І домоглися-таки!

*14–15 вересня.* Участь у Форумі інтелігенції України. Київ.

*Вересень.* Участь у Міжнародній конференції „Михайло Драгоманов і проблеми суспільно-політичного і національно-культурного розвитку в Україні та Європі”. Доповідь на тему „Невідомі поезії Михайла Драгоманова”. Київ.

*15–17 жовтня.* Участь у Міжнародній науковій конференції в Одесі „Культура півдня України”. Доповідь: „Театр корифеїв на півдні України (80-ті роки ХІХ ст.)”. Опублікована в одеській газеті.

*Листопад.* Поїздка від СПУ на 9 днів до Праги задля праці в Слов'янській бібліотеці при Національній чеській бібліотеці Кліментинум. Вивчення праць українських емігрантів 1920 – 1930-х років. Виступ у Карловому університеті перед українською діаспорою і відповіді на запитання про літературну і політичну ситуацію в Україні. Разом з пражанином Богданом Зілинським побував у містах Подебрадах і Мельнику, де працювали українські емігранти.

*14 листопада.* Голозування на вечорі, присвяченому 130-річчю письменниці Любові Яновської. СПУ.

Численні виступи у школах, вузах, бібліотеках. Розповіді про репресованих діячів української культури. Прийняв пропозицію Всеукраїнського товариства репресованих редагувати часопис Товариства „Зона” і почав працю над формуванням часопису.

## **1992**

*У січні* підписав до друку перше число часопису „Зона”, який побачив світ у березні.

*22–23 січня.* Участь у Конгресі українців незалежних держав. Київ. Палац „Україна”.

*19 лютого.* Клуб „Літописець”. Доповідь за темою „Празька школа українських істориків (1920-1930 роки)”.

*20 лютого.* Вів вечір, присвячений 125-річчю письменниці Грицька Григоренка (Олександри Судовщикової, дружини Михайла Косача). Виступав зі словом про неї. Доповіді Наталі Шумило і Лариси Мірошниченко про ювілярку. СПУ.

*У травні* поїздка разом з Ліною Костенко, Неонілою Підпалою, Дмитром Онковичем, Петром Засенком, Олексієм Опанасюком до села Романівки – батьківщини Тадея і Максима Рильських, одвідини їхнього музею, виступ перед романівцями.

*20 червня.* Був присутній на Зборі українських націоналістів Волинського краю у м. Рівному. Записав на диктофон виступ Слави Стецько для публікації в „Зоні”, ч. 2, 1992.

*Серпень.* Участь у святкуванні 50-ліття УПА. Київ.

*2 серпня.* Участь у Конгресі національно-демократичних сил України. Київський Будинок кіно.

*21–24 серпня.* Участь у Всесвітньому Форумі українців. Київ. Палац „Україна”.

*Листопад.* Виступ на вечорі, присвяченому 110-річчю громадського діяча і соціолога Микити Шаповала. СПУ.

## **1993**

*21 лютого.* Участь у Всеукраїнському Форумі антикомуністичного антиімперського Фронту. Київ. Палац „Україна”.

*13 березня.* Як головний редактор часопису „Зона” запрошений на Третій Збір Спілки політв'язнів Івано-Франківщини, на якому виступив. Місто Івано-Франківськ.



*5–6 червня.* Участь у Другому Всесвітньому Конгресі українських політичних в'язнів. Київ. Колишній „Жовтневий палац”.

*25 червня.* Проведення вечора і виступ на відзначення 120-річчя Івана Стешенка – міністра освіти УНР, літературознавця, поета, педагога. Виступ записано на касету. В організації вечора взяла участь Павла Рогова. Київський Будинок учителя, в минулому приміщення Української Центральної Ради.

*2–4 липня.* Участь у Першому Всеукраїнському Зборі Конгресу Українських Націоналістів. Київ. Палац „Україна”.

*Кінець липня.* Поїздка в гурті з Ларисою Мірошниченко, Любовію Дрофань та іншими до Музею Лесі Українки в Новограді-Волинському в зв'язку з 80-річчям від дня смерті поетеси. Виступ у музеї про репресії щодо Лесиних колег.

*14 вересня.* Вів вечір, присвячений 85-річчю письменника і політв'язня сталінських концтаборів Анатолія Костенка. Слово про присутнього Анатолія Костенка. Будинок учителя.

*24 вересня.* Ведення вечора і виступ до 125-річчя Людмили Старицької-Черняхівської. В організації вечора взяла участь Павла Рогова. Виступали Віра Козієнко, Євген Сверстюк, Валерій Шевчук, Павло Громовенко, Олександр Чулюк-Заграй, хор „Гомін” під керівництвом Леопольда Яценка.

*Жовтень* м-ць. У СПУ на засіданні секретаріату Київської організації запропонував твори Івана Світличного на здобуття премії ім. Тараса Шевченка, написав текст подання. Премію присуджено Івану Світличному посмертно і Надії Світличній у березні 1994 року.

*5–7 листопада.* Участь у Міжнародних громадських слуханнях на тему „Комунізм – глухий кут цивілізації”. Київ. Колишній „Жовтневий палац”.

*8 грудня.* Організація і головування на творчому вечорі поета і громадського діяча, колишнього політв'язня Володимира Косовського. Слово про нього. СПУ.

*9–12 грудня.* Участь у П'ятих Всеукраїнських Зборах Руху.

## **1994**

Проведення і виступ на вечорі до 125-річчя старшого брата Лесі Українки Михайла Косача – письменника і фізика. СПУ.

Виступи у школах Києва. Розповіді про творчий рід Старицьких.

*16 квітня.* Головував і виступав на вечорі, присвяченому родині Косачів, – під час з'їзду Союзу Українок у київському Будинку вчителя. Ідея вечора належала Марії Положевець, голові київського відділу Союзу Українок.

*13–14 жовтня.* Участь у науково-практичній конференції „Гетьман Іван Мазепа та його доба”. Прочитав доповідь на тему „Гетьманографія української празької еміграції”, Інститут історії Академії наук України.

Виступ на відкритті пам'ятної дошки Павлові Чубинському на стіні будинку, де колись містилася чоловіча гімназія № 2. Київ, бульвар Т. Шевченка.

*Жовтень.* У СПУ на секретаріаті Київської організації запропонував твори на здобуття премії ім. Тараса Шевченка: „Друге відлуння” Григорія Кочура і „Блудні сини України” Євгена Сверстюка. Премії обом присуджено у березні 1995-го.

## **1995**

*30 січня.* Виступ на вечорі, присвяченому пам'яті поета, громадського діяча, колишнього політв'язня і члена редколегії часопису „Зона” Євгена Чередниченка. Місто Фастів.

*Квітень.* Ведення вечора і виступ під час презентації книжки Валерія Марченка „Листи до матері з неволі” у Музеї літератури України. Ще виступали: Ніна Михайлівна Марченко, Євген Сверстюк, Микола Плав'юк, Петро Дорожинський, Марія Положевець та інші.

*20 червня.* Виступ у першій програмі Українського радіо з доповіддю „Михайло Драгоманов – речник української демократії” (опублікована у „Зоні”, ч. 10, 1995).

*30 червня.* Участь у науковій конференції, присвяченій Конотопській битві 1659 року. Виголосив доповідь на тему „Хто винен: Виговський, чи запорожці?” (надрукована у збірнику).

*14–15 серпня.* Участь у Міжнародній конференції „Українська, російська, білоруська еміграція у Чехословаччині між Першою і Другою світовими війнами”. Місто Прага. Виголошення українською мовою доповіді на тему „Празька українська історіографічна школа”. Опублікована англійською мовою у збірнику матеріалів конференції у 2-х томах, українською – у „Зоні”, ч. 11, 1996.

*Кінець серпня.* Виступ у кінотеатрі „Мир” під час презентації книжки Володимира Косовського „Я б сипав райські самоцвіти”. Місто Фастів.

*7–8 листопада.* Участь у Міжнародному Конгресі політичних в'язнів комуністичних режимів. Київ.

*11 листопада.* Участь у Конгресі української інтелігенції. Київ.

*14 грудня.* Ведення і виступ на вечорі до 155-річчя Михайла Старицького і 100-річчя виходу з друку його і Людмили Старицької трилогії „Богдан Хмельницький”. СПУ. Виступ на Українському радіо на цю тему.

*23 грудня.* Виступ на Конгресі київської інтелігенції з доповіддю: „Дух тоталітаризму витає над столицею”. Опублікована в „Зоні”, ч. 10, 1995, у рубриці „Наші злигодні” під назвою „Як ми «зносили» пам'ятки тоталітаризму”.

**Фото № 26**

**1996**

*30 січня.* Виступ у Музеї літератури України під час презентації книжки Євгена Чередниченка „Воскресіння”.

*26 лютого.* Виступ на конференції „Софія Русова — педагог, учений, патріотка” з повідомленням: „Архів Софії Русової”. Київський Будинок учителя.

*12 березня* Виступ під час презентації 4-томової антології українського історичного оповідання „Дерево пам'яті”. СПУ.

*13 березня.* Організація, головування, вступне слово під час презентації часопису „Зона” у зв'язку з виходом ч. 10. СПУ.

*Березень.* Участь у Четвертому з'їзді „Меморіалу” ім. Василя Стуса. Місто Тернопіль.

*Квітень.* Участь у презентації книжки Дмитра Паламарчука „Подзвіння”. Слово про книжку і дружні стосунки політв'язнів – Дмитра Паламарчука і Михайла Хорунжого, якому автор присвятив вірш у книжці. СПУ.

*8 травня.* Виступ у полтавській школі № 11, клас 2б, де навчався онук Юрко Хорунжий. Розповідь про українську історію. Місто Полтава.

*28 травня.* Ведення і виступ на вечорі до 100-річчя політичного діяча і поета Василя Вишиваного (з австрійської династії Габсбургів). Київський Будинок учителя.

*20 червня.* Виступ під час презентації книжки Василя Проходи „Записки непокрливого”. СПУ.

23 серпня запрошений до палацу „Україна” на святкування 5-ої річниці Незалежності України.

1 вересня. Участь у літературно-мистецькому святі до 140-річчя Івана Франка. Місто Фастів.

2 вересня до „Дня знань” виступав перед учнями одинадцятих класів кількох шкіл у Дарницькій районній бібліотеці Києва. Розповідав про історію боротьби за незалежну Українську державу і власні історичні твори в цьому світлі.

18 вересня виступав у школі № 78 м. Києва (вул. Басейна, 4). Розповідав про життя і діяльність Богдана Хмельницького.

16 жовтня. Клуб „Літописець”. Розповідав про педагога Володимира Дурдуківського. Надруковано розвідку у „Зоні”, ч. 11.1996.

24 грудня. Виступ на вечорі, присвяченому 120-річчю Спиридона Черкасенка. Крім епізодів, пов'язаних з життям і творчістю Черкасенка в еміграції, розповів про те, як у студентському театральному гуртку Херсонського педінституту у п'єсі Черкасенка "Про що тирса шелестіла" грали мати і батько - Юлія і Михайло Хорунжі під керівництвом Юрія Шумського. Про творчість ювіляра розповів також Олекса Мишанич. СПУ.

**Фото № 15**

**1997**

Січень. Виступав на вечорі, присвяченому 160-річчю Павла Житецького. СПУ.

У січні взяв участь у публічній дискусії щодо автора "Історії Русів". СПУ.

26 лютого. Брав участь у презентації книжки поезій Ольги Косовської-Рошкулець, до якої написав передмову. Місто Фастів.

8 квітня. Виступав у м. Фастові перед зав. бібліотеками і зав. клубами. Зустріч була присвячена трьом фастівським поетам: Андрію Кравцю-Кравченку, Євгену Чередниченку і Володимирі Косовському, який також виступив.

Брав участь від СПУ у Шевченківському святі на Херсонщині. 22 травня виступав у Херсонському педагогічному інституті, який 1923 року закінчив тато Хорунжий Михайло Іванович, 1927-го – мати Хорунжа Юлія Єрофіївна. Залишив для інститутського музею спогади тата і мами і копії їхніх дипломів про закінчення інституту. 23 травня їздив до Нововоронцовського району (180 км від Херсона), виступав перед місцевим активом. Того ж дня надвечір

дістався села Золота Балка, де народився тато. Зустрівся з його односельцями. Подарував сільській бібліотеці свої книжки „Злет і заземлення Григорія Полетики” і „Людям мила”. 25 травня зустрівся з татовими побратимами в неволі (у Комі АРСР) – Миколою Василенком і Любомиром Полюгою.

24 вересня. Вів вечір спогадів про Валерія Марченка. СПУ.

3 листопада. Виступив на конференції до 60-річчя масового комуністичного терору 1937 року. Тема доповіді: „Інтинський «Мінлаг» – вимушена батьківщина українців”. Надрукована у збірнику матеріалів конференції. Вручив усім виступовцям часопис „Зона”, ч. 12, 1997.

## 1998

Відзначення 10-річчя клубу „Літописець”. Виступ як заступника голови клубу Валерія Шевчука, який також виступив. СПУ.

28 січня. За ініціативи директора Центральної освітянської бібліотеки України Павли Іванівни Рогової у читальному залі бібліотеки в приміщенні Будинку вчителя відбувся творчий вечір Ю. Хорунжого, зустріч з читачами роману „Любов маєш – маєш згоду”, який був надрукований у журналі „Дніпро” 1997 року. Вступне слово Павли Рогової, слово про творчість виголосив Валерій Шевчук. В обговоренні роману взяли участь Євген Руднев, Алена Пашко, Євген Пронюк, Алла Диба, актор Борис Лобода і бандурист.

Фото № 16

Березень. Виступ на вечорі, присвяченому письменнику Юрію Горлісу-Горському, авторові роману „Холодний яр”. Будинок учителя.

18 березня. Клуб „Літописець”. Доповідь „Михайло Грушевський і «Літературно-науковий вісник»” – до 100-річчя виходу першого тому «ЛНВ».

20 липня. Виступ на Сьомих липневих читаннях Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих, присвячених Василю Вишиваному і Миколі Щербаку, авторові „Зони”. Будинок учителя.

Вересень. Виступ на вечорі, присвяченому 130-річчю Людмили Старицької-Черняхівської. Київська міська бібліотека ім. Лесі Українки.

15 жовтня. Виступ на вечорі, присвяченому 130-річчю Л.Старицької-Черняхівської, проведеному за ініціативи й участі Федора Погребенника і Павли Рогової. Виступили також аспірантка Педуніверситету Інна Чернова (захистить 2002 року кандидатську дисертацію про драматургію Старицької-

Черняхівської) і Алла Миколаївна Грінченко, яка особисто знала письменницю. Будинок учителя.

*30 жовтня.* Виступ у Центральній освітянській бібліотеці разом з Андрієм Кочуром і Максимом Стріхою на вечорі, присвяченому 90-річчю Григорія Порфировича Кочура, організованому за ініціативи Павли Рогової.

*17 листопада.* Брав участь у відкритті меморіальної дошки Григорію Кочуру на стіні його будинку в м. Ірпені – як його учень в літературі і член оргкомітету з відзначення 90-річчя. Цього ж дня довелося ховати на ірпінському кладовищі друга Григорія Кочура і Михайла Хорунжого – Дмитра Паламарчука...

*29 листопада.* Разом з Володимиром Косовським виступав на презентації книжки трьох фастівських поетів (Володимира Косовського, Андрія Кравця-Кравченка і Євгена Чередниченка) під назвою „Тризуб”. Палац культури залізничників у м. Фастові.

## **1999**

*18 лютого.* Виступ на шведсько-українській конференції з приводу книжки Вейбулля „Коротка історія Швеції” в Інституті журналістики Київського університету імені Т. Шевченка. Доповідав на теми: „Причина поразки шведсько-українського війська під Полтавою” й „Інформаційна об'єктивність і суб'єктивність історичних джерел стосовно шведсько-російської війни 1700 – 1709 років”. Вечеря у шведського посла, доктора філології Якобсона і його дружини. Посол зацікавився романом „Любов маєш – маєш згоду”, опублікованому у журналі „Дніпро”. Автор надав д-ру Якобсону примірник журнального варіанту, і той прочитав роман українською мовою.

<p><b>Фото № 19</b> <b>Швец.-укр. конф.</b></p>
---

*21 квітня.* Клуб „Літописець”. Доповідь на тему „Медики брати Черняхівські як українські діячі”. Опублікована під назвою „Олександр Черняхівський” у „Зоні”, ч. 14, 1999.

*Вересень.* Поїздка у складі української делегації разом з Дмитром Гнатюком, Іваном Драчем, Павлом Мовчаном та іншими до Придністров'я на відкриття *25 вересня* стели гетьманові Іванові Мазепі у селі Варниці (Молдова) поблизу Бендер (Придністровська Молдавська Республіка). У Варниці спершу був похований на цьому місці Мазепа – над Дністром з широким краєвидом, нагадує Чернечу гору в Каневі, – а потім перепохований у соборі святого Юра в м. Галаці (Румунія). Виступ під час відкриття стели.

29 вересня. Відкриття у читальному залі Центральної освітянської бібліотеки при Будинку вчителя, за сприяння директора бібліотеки Павли Рогової, фотовиставки робіт Юрія, Олексія і Вікторії Хорунжих „Київські будинки XVIII – XX століть”. Виставка діяла упродовж жовтня місяця.

6 жовтня. Виступ у Кобзарській світлиці Українського дому, разом з Ніною Михайлівною Марченко, під час Днів українського письменства, на тему „Репресовані українські письменники”.

20 жовтня. Клуб „Літописець”. Підготував доповідь про українського мецената і громадського діяча Григорія Галагана. Прочитала Антоніна Корецька на прохання доповідача через його хворобу.

Наприкінці жовтня на засіданні Ради Київської організації Спілки письменників України висунуто на здобуття Шевченківської премії в галузі літератури 2000 року романи „Борвій”, „Злет і заземлення Григорія Полетики”, „Любов маєш – маєш згоду”, „Вірую” (перші два — книжки, два останніх – у журналі „Дніпро”). Висунення підтримали Центральна освітянська бібліотека (подання підписала Павла Рогова) і Всеукраїнське товариство політв'язнів і репресованих (подання підписав Євген Пронюк). Премія 2000 року була присуджена поетові Борису Нечерді посмертно.

15 грудня. Доповідь „Карло XII, Іван Мазепа, Петро I” на студентській конференції в Національній Академії управління.

22 грудня. Клуб „Літописець”. Співдоповідь про обставини вбивства Івана Стешенка як доповнення до основної доповіді Антоніни Корецької „Іван Стешенко – педагог і вчений”.

## **2000**

9 лютого. Вів вечір до 105-річчя Василя Вишиваного (Вільгельма Габсбурга). Будинок учителя.

6 березня. Доповідь на вечорі, присвяченому 100-річчю Катерини Грушевської (із циклу „Визначні жінки України”, цикл запропонувала продовжити Павла Рогова). Співдоповідь Ірини Матяш. Думи співав кобзар Віктор Лісовол. Будинок учителя.

22 березня. Клуб „Літописець”. Доповідь „Шевченко і Тарновські”.

20 квітня. Вів перший в Україні вечір, присвячений Євгенові Харлампійовичу Чикаленку. Слово про нього. Також виступили історик Владислав Верстюк і онук Чикаленка Євген Іванович Чикаленко. СПУ.

*25 квітня.* Доповідь про Вероніку Черняхівську до її 100-річчя для учнів Педагогічного ліцею, що на Львівському майдані в Києві. Музей літератури України.

*11 травня.* Вів вечір, присвячений Вероніці Черняхівській у циклі „Визначні жінки України”. Брала участь Павла Рогова і Алла Грінченко. Будинок учителя. Зберіг афішу вечора.

*31 жовтня.* Виступ на вечорі, який вів Євген Сверстюк, присвяченому Олені Пчілці. Будинок учителя.

*13 грудня.* Виступ на вечорі, присвяченому 160-річчю Михайла Старицького і трагічній долі його родини. Будинок учителя.

**Фото № 23**

## **2001**

На пропозицію дирекції Будинку письменників при СПУ погодився очолити клуб „Літописець”, який до цього вів Валерій Шевчук. Засідання проводилися практично щомісяця, крім літніх. Зміст доповідей опублікувало в альманасі „Молода нація”, видавництво „Смолоскип”, № 1, 2003; № 1, 2004.

*18 квітня.* На засіданні клубу „Літописець” розповів про свою працю над „Вибраними творами” Людмили Старицької-Черняхівської як упорядник, автор передмови і приміток. Була представлена ця книжка, яку видала „Наукова думка” 2000 року.

*29 листопада.* Виступ на вечорі до 160-річчя Михайла Драгоманова. Розповів про свою роботу над архівом Драгоманова в Болгарії та одвідання його могили у травні 1989 року. Київський музей Лесі Українки.

## **2002**

*15 січня.* Виступ на вечорі пошани Євгена Чикаленка до його 140-річчя. Будинок учителя.

*24 січня.* У клубі „Літописець” представлена книжка Юрія Хорунжого „Українські меценати. Добродійність – наша риса” (Видавничий дім „КМ Академія”, 2001). Вів представлення письменник Євген Колодійчук. Автор розповів про працю над книжкою. Виступили читачі, письменники.

*24 квітня.* Виступ на вечорі до 70-ліття письменника Василя Шевчука. Запропонував секретаріату СПУ допомогти вдові письменника Валентині Шевчук видати книжку „100 пісень Василя Шевчука”. СПУ.



23 серпня. Нарешті відкрито в Києві по вул. Саксаганського, 93, Музей Михайла Старицького і його родини, про потребу відкриття якого Ю. Хорунжим писано багаторазово.

**Фото № 20**

27–28 вересня. Участь у Міжнародній конференції, присвяченій пам'яті Івана Фещенка-Чопівського. Доповідь „Іван Фещенко-Чопівський – визначний діяч Української Центральної Ради і Української Народної Республіки”. Львів.

29 вересня. Перше представлення книжкою роману „Вірую” (видавництво „Бібліотека українця”) у Львівському меморіальному музеї Михайла Грушевського. Вела представлення директор музею Марія Магунь. Автор розповів студентам Львівської Політехніки про працю над романом.

16 жовтня. Клуб „Літописець”. Ведення засідання, присвяченого 10-річчю часопису „Зона”. Слово про здобутки часопису за 10 років (16 чисел загальним обсягом 4250 стор).

23 жовтня. Виступ у Київській міській раді під час представлення творів політрепресантів.

23 жовтня. Виступ у Будинку вчителя на Всеукраїнському семінарі бібліотекарів, організованому Державною науково-педагогічною бібліотекою України (директор Павла Іванівна Рогова), з розповіддю про видані книжки. Участь Видавничого дому "КМ Академія" (директор Віра Соловійова).

21 листопада. Представлення роману „Вірую” в Музеї історії Києва. Виступи учасників обговорення записано на аудіо касету.

## **2003**

12 лютого. Був присутній на громадських слуханнях у сесійній залі Верховної Ради, що присвячені 70-річчю голодомору 1932–1933 років в Україні. Занотував тези виступів для публікації в „Зоні”, ч. 18, 2004.

19 лютого. Клуб „Літописець”. Доповідь на тему „Масонство в Україні”.

Запрошений літературним експертом на громадських засадах до часопису „Книжник-рев'ю” для визначення кращих книжок року, виданих в Україні.

3 червня. Творчий вечір Юрія Хорунжого і обговорення роману „Вірую”. Ведучі вечора – Павла Рогова і Юрій Мушкетик. Виступали письменники, історики, працівники ДНПБУ, читачі, автор. Будинок учителя.

27 червня. Зустріч з членами літературно-мистецького клубу "Золота троянда" у м. Хмільнику Вінницької області.

3 вересня. Виступ під час обговорення книжки Марії Савчин „Тисяча доріг” (в-во „Смолокип”). Будинок учителя.

10 вересня. Представлення книжки „Шляхетні українки” (в-во ім. Олени Теліги) у Музеї Михайла Старицького.

17 вересня. Клуб „Літописець”. Ведення вечора, присвяченого 135-річчю Людмили Старицької-Черняхівської. Представлення книжки „Шляхетні українки” (одна з героїнь книжки – Людмила Старицька-Черняхівська).

19 вересня. Виступ на вечорі, присвяченому творчості художника Василя Лопати (ілюстратора і книжок Ю. Хорунжого). Ведуча Павла Рогова. ДНПБУ, Будинок учителя.

9 жовтня. Представлення роману „Вірую” перед українською діаспорою в Росії. Відповіді на запитання слухачів. Москва. Культурний центр України в Москві, вул. Арбат, 9. Вів представлення директор Центру, доктор історичних наук Володимир Мельниченко.

**Фото № 25**

24 листопада. Разом з Ларисою Мірошніченко виступив на вечорі вшанування до 100-річчя смерті письменника і фізика Михайла Косача. Київський Музей Лесі Українки.

28 листопада. Виступ перед студентами філологічного факультету Київського університету ім. Т. Г. Шевченка з розповіддю про свій життєво-творчий шлях. Подарував бібліотеці при кафедрі української філології книжку „Шляхетні українки”.

2 грудня. На вченій раді Педагогічного університету ім. Михайла Драгоманова аспірантка Аліса Меншій захистила дисертацію на звання кандидата філологічних наук на тему „Романи Юрія Хорунжого і українська історико-біографічна проза 60 – 90-х років ХХ століття”.

**Фото № 24**

## 2004

4 березня. Виступ у Київській обласній бібліотеці для юнацтва. Обговорення книжки "Шляхетні українки" учнями культурно-освітнього училища № 3, викладачами, бібліотекарями.

21 березня. Виступ у 1-ій програмі „Радіоголос Києва” під рубрикою „Монологи про любов”. Розповідав про особисте і творче життя Вероніки Черняхівської.

27 квітня. Виступ над могилою Михайла Старицького на Байковому кладовищі в день сотої річниці від дня смерті. Про значення його творчості в наш час.

12–13 травня. Участь у Всеукраїнській конференції, присвяченій життю і творчості Михайла Старицького – у Черкаському національному університеті ім. Богдана Хмельницького. Зробив доповідь на пленарному засіданні 12 травня на тему „Михайло Старицький – новатор”. Поїздка 13 травня до села Кліщинців, де народився Михайло Старицький (Чорнобаївський район Черкаської обл.). На межі району прийняв хліб-сіль і витканий рушник від громадськості району. Відвідав музей Старицького у Кліщинцях, подарував до експозиції музею роман „Борвій” і книжку есеїв „Шляхетні українки”. Разом з іншими учасниками конференції брав участь в урочистостях у сільському клубі. Виголосив слово про творчий доробок М. Старицького і його неминучість. До речі, музей Старицького в Кліщинцях – перший музей письменника в Україні, київський музей Старицького відкрито пізніше (2002 року).

12 червня. Відкриття пам'ятника Володимиру Косовському на його могилі в селі Веприку. Був запрошений організаційним комітетом і сказав про Косовського слово під час відкриття пам'ятника.

31 липня. У Фастівському краєзнавчому музеї отримав звання лауреата літературно-мистецької премії 2004 року ім. Володимира Косовського за книжки: дилогію есеїв „Українські меценати. Добродійність-наша риса” та „Шляхетні українки” – диплом, посвідчення і нагрудний знак.

26 серпня. Презентація історичного роману „Любов маєш - маєш згоду” у київському Музеї гетьманства. В обговоренні роману взяли участь письменники Іван Драч і Юрій Попсуєнко, доктори історичних наук Юрій Мицик і Олексій Путро, мистецтвознавці Юрій Кузьменко і Володимир Підгора, ілюстратор роману художник Василь Лопата, працівники Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. Василя Сухомлинського Лариса Пономаренко і Тетяна Сахарова, директор видавництва „КМ Академія” Віра Соловйова, читачі роману лікар Ірина Пядик-Халаявко й архітектор Володимир Ленченко. Заключне слово-автора. Інститут української археографії і джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАНУ та Державна науково-

педагогічна бібліотека України ім. В. Сухомлинського висунули роман Юрія Хорунжого „Любов маєш – маєш згоду” на здобуття премії ім. Дмитра Яворницького. Підтримано редакцією газети „Літературна Україна”.

*15 грудня.* У київській бібліотеці ім. Євгена Плужника до 190-річчя від народження Тараса Шевченка отримав подяку від Шевченківської районної держадміністрації м. Києва – за багаторічну сумлінну літературну працю.

*Листопад – грудень.* Разом із сином Олексієм, журналістом, допомагали морально і матеріально жителям наметового містечка у Києві на підтримку Ющенка під час президентських виборів. Старший онук Юрко брав активну у студентському рухові „Ющенко – так!” у м. Чернівцях.

**Фото № 27**

**2005**

*16 лютого.* Доповідь на засіданні клубу „Літописець”. Тема: „Версії загибелі Михайла Грушевського”. Це була 20-та доповідь Ю. Хорунжого у клубі "Літописець".

*24 березня.* Виступ у Музеї літератури України на обговоренні книжок видавничого дому „Києво-Могилянська академія” про голодомори в Україні 1932–1933 і 1946–1947 років.

*25 липня.* Виголосив слово на честь ювілярки до 80-ліття Ольги Іванівни Косовської-Михайличенко, члена ОУН, політв'язня, громадської діячки. Київ.

*29 серпня.* Виступ у м. Фастові в приміщенні Краєзнавчого музею під час обговорення книжки “Фастівщина літературна”.

*16 листопада.* Представлення книжки Ю. Хорунжого „Мужі чину” у Будинку письменників України. Вів представлення письменник Євген Руднев.

*26 листопада.* Указом Президента України В.Ющенка від 26 листопада 2005 року Ю. Хорунжого нагороджено орденом „За заслуги”.

**Фото № 28**

## ДОПОМІЖНІ ПОКАЖЧИКИ

### Іменний покажчик

У покажчику подаються за абеткою усі прізвища, які зустрічаються в бібліографічному описі та в анотаціях, а також прізвища осіб, про яких йдеться в тексті (персоналії). У дужках після номера (номерів) вказується участь кожної особи в створенні видання з наведенням ідентифікуючих ознак: (уклад.) – укладач, (ред.) – редактор, (іл.) – ілюстрації, (перс.) – персоналія тощо. Автори творів подаються без позначок. Між собою позиції або групи позицій з однаковими ідентифікуючими ознаками розділяються крапкою з комою.

#### **Абросимова С.В. 415**

Анна Ярославна 74 (перс., портр.) 104,  
131, 248 (перс.)  
Антонович Михайло 321(перс.)  
Апанович Олена 138, 203

#### **Бабенко – Вудбері В. 423**

Бабчук Емма 445 (ред.)  
Багрянний Іван 422  
Балабольченко А. 529  
Балтянський Михайло 373  
Барбар А.О. 393 (перс.)  
Бездрабко В.В 415  
Берія Л. 80, 90 (перс.)  
Беч Л.-З. 224 (перс.)  
Білик Л. 351 (ред.)  
Білокінь С.І. 317, 419, 485, 489  
Білокур Катерина 341 (перс.)  
Бобринський О. 245 (перс.)  
Богомаз Б. 45 (іл.)  
Боккачо Д. 449  
Болдирев В.В. 415  
Бродський Л. 245 (перс.)  
Брюховецький В.С. 502 (ред.)  
Букшина Т.Ф. 531  
Бутаков Олексій 311 (перс.)

#### **Вартанова О 464**

Вейкшан В. 15 (іл.)  
Вереміїва І. 68  
Веремійчик О. 583  
Верес О. 148

Вернадський В.І. 269, 448 (перс.)  
Верстюк В. 421 (ред.)  
Виговський Іван 235 (перс.)  
Вишиваний Василь 303, 320, 323  
(перс.)  
Волинський Кость 486  
Высоцкий С. 23 (ред.)

#### **Габсбург див. Вишиваний Василь**

Галаган Григорій 245, 288, 290 (перс.)  
Галагани (рід.) 320 (перс.)  
Гейдек Петро 49 (перс. та іл.)  
Геродот 161 (перс.)  
Гете Й.-В. 270, 281, 448 (перс.)  
Гижа М. 224 (перс.)  
Гирич І. 513  
Гілецький М. 224 (перс.)  
Гнатенко В. 550  
Гордієнко Кость 208, 391, 425 (перс.)  
Горобець В.М. 501  
Грановський Б.В. 458, 532  
Гречанюк С. 57  
Грушевська Катерина 294, 305, 328,  
392, 431, 518, 553 (перс.)  
Грушевський Михайло 252, 268, 319,  
345, 353, 367, 438, 448, 513,  
522, 557, 572, 579 (перс.)  
Губарець В. 387  
Гурдзан В. 329, 356

#### **Даниш Т. 224 (перс.)**

Демидов-Сан-Донато П. 245 (перс.)

- Дзира Я. 487  
Дзюба І.М. 314,315 (вступ. ст.); 335 (упоряд.), 471  
Дідиченко Т. 472  
Дорошенко Петро 79 (портр.)  
Драгоманов Михайло 41, 42, 86, 123, 132, 136, 144, 220, 277, 362, 448, 514, 532 (перс.)  
Драч Іван 380 (ред.)  
Дурдуківський Володимир 229, 430, 448 (перс.)
- Євтушенко В.М. 64 (іл.)**  
Єлизавета [Ярославна] 74, 104, 131, 248 (перс.)  
Єфремов Сергій 510, 529 (портр.)
- Жадько В. 414,581**  
Жигун С. 551  
Жижко С. 329, 356 (ред.)  
Жмир (Жмыр) В.Ф. 23 (авт. і пер.), 52, 450, 468  
Жолоб С.К. 314, 315 (ред.)  
Журавель А. 224 (перс.)  
**Закревський М. 140, 143**  
Заліток Л.М. 545  
Заньковецька Марія 440, 449 (перс.)  
Заруба Д.О. 19 (іл.)  
Зінченко Н. 533
- Іванченко Раїса 207 (перс.)**  
Ісаков С. 62
- Кагарлицький М. 341 (упоряд.)**  
Каразин Василь 256, 394, 448 (перс.)  
Карамиш С. 496  
Кардаш П. 497 (перс.)  
Ковалинський В. 245  
Коваль Р. 380 (упоряд.)  
Кожелянко В. 352  
Козієнко В. 68  
Колесниченко Юрій 74, 124, 248  
Колодійчук Євген 428, 503, 515  
Кондратюк М.В. 555  
Коновал О. 422 (упоряд.)
- Корецька А. 490, 504  
Косач Михайло 62, 65, 200, 202, 221, 448 (перс.)  
Косовська-Рошкулець О. 234  
Косовський Володимир 12, 273, 287, 301, 320, 448 (перс.); 87, 254, 258, 266, 326, 359, 505  
Костенко Л. 355  
Костюк С. 319 (іл.)  
Костюченко П. 3,31 (іл.)  
Кот С. 497 (перс.)  
Котляр Е. 4 (іл.)  
Кочан Н. 347 (упоряд.)  
Кочур А.Г. 314,315 (упоряд.)  
Кочур Григорій 182, 188, 216, 314, 315; 195, 222, 272, 406, 408, 448 (перс.)  
Кочур-Воронович І. 216 (портр.)  
Кравець-Кравченко А. 254, 258  
Кривенко О. 319 (ред.)  
Кривинюк Михайло 118 (перс.)  
Кропивницький Марко 308 (перс.)  
Крушельницька Лариса 386  
Крушельницькі (родина) 386 (фото)
- Лазаревська Г.М. 129 (фото)**  
Лазаревська Ганна 129 (фото)  
Лазаревська Катерина 129 (фото)  
Лазаревський Борис 129 (фото)  
Лазаревський Гліб 129 (фото)  
Лазаревський О.М. 129 (фото)  
Лазаревський Олександр 197 (перс.)  
Лазаревські (родина) 129, 448 (перс.)  
Лепкий Богдан 247 (перс.)  
Лисенко Микола 10 (перс.)  
Литвин Г. 491  
Лісовий В. 351, 382 (упоряд.)  
Логвин Ю. 89 (перс.)  
Лозко Г. 331  
Лопата Василь 7, 52, 391, 425 (іл.); 385  
Лукаш М. 449 (пер.)  
Лук'янова Л. див. Падун-Лук'янова  
Леся  
Людкевич Ярослава 188

Ляшенко М. 319 (видав.)

**Мазепа Іван 79, 184, 196, 208, 425, 486, 502, 526, 536, 569, 573, 574 (перс.)**

Мамай 481 (перс.)

Марочко Василь 438 (перс.)

Марченко Валерій 192, 206, 217, 239, 448 (перс.); 213, 347

Марченко М. 23 (рец.)

Матяш І. 516

Медников С. 13 (рец.)

Мельниченко В. 556, 572

Меншій Аліса 425 (рец.); 506, 507, 517-525, 535-538, 557, 573

Михайличенко Н.В. 320 (іл.)

Михайлишин В. 319 (іл.)

Мицик Ю.А. 420 (упоряд.)

Мірошніченко Л. 383

Міхнушов О. 85 (іл.)

Міщенко Ніна 524, 539 - 541, 558 -564, 574 - 579

Многогрішний Д. 79 (портр.)

Мозолевський Б. 468

Москаленко М.Н. 314, 315 (ред.)

Мучій Ф. 224 (перс.)

Мушкетик Ю. 385, 483

Найден О. 340

Невестюк Я. 224 (перс.)

Неживий І. 565

Неліна Т. 424 (упоряд.)

Нічик В. 353

Новикова М.О. 314, 315 (вступ. ст.)

**Огієнко Іван 569**

О'Коннор-Вілінська Валерія 183, 334, 392 (перс.)

Околітенко Наталія 2, 110, 404, 462, 476

Олесь Олександр 164 (перс.)

Олійник-Рахманний Р. 335 (перс.)

Омецінська Олена 95 (перс.)

Орлик Пилип 121, 127, 128, 149, 262, 497, 448

Остапов О.Я. 391 (іл.)

**Павлів Б. 329, 356 (ред.)**

Павлушков М. 529 (портр.)

Павлюк І. 542

Падалка І. 387

Падун-Лук'янова Леся 344, 384 (упоряд.), 433 (перс.)

Паньківський Северин 101 (перс.)

Пархоменко Л.О. 46 (рец.); 424 (упоряд.)

Пінчук С. 67 (рец.); 467, 469

Плав'юк Микола 361, 410, 413(перс.)

Плачинда Сергій 68, 463

Погребенник Федір 298 (перс.), 335 (упоряд.)

Поклад Н. 492

Полетика Григорій 108, 111, 137, 146, 150, 163, 190, 255, 396, 448, 487, 501, 555(перс.)

Поліщук В. 509, 543

Положевець Марія 283; 283, 284 (портр., перс.); 491, 492 (перс.)

Положій В. 54, 466

Попов В. 40 (іл.)

Посельський В. 418

Потьомкін Григорій 116 (перс.)

Пристайко В. 345

Приступко Н. 566

Присяжна Ж.Г. 320 (іл.)

Прожогін Н.Н. 46 (іл.)

Проскура О. 484

Проценко Людмила 306 (перс.)

Проценко О. 351, 382 (упоряд.)

Путро О. 391, 425 (рец.)

Пушик Степан 53 (перс., портр.)

Пчілка Олена 271, 392, 401 (перс.)

П'ясківська О. 568

**Ратушний А. 416**

Рильський Тадей 325 (перс.)

Рильські (рід.) 291, 320 (перс.)

Рогова П.І. 298

Родик Костянтин 498

Розумовський Кирило 201 (перс.)

Россельс В. 22, 58 (пер.)  
Руднев Є. 451, 493  
Руженцева Є. 544  
Русова Софія 112, 119 (перс.); 142, 484

**Савчин М. 417**  
Савчук Ярослава 330  
Сагайдачний Петро 113 (перс.)  
Садовський Микола 440, 449, 454, 455 (перс.)  
Самійленко Володимир 154 (перс., портр.); 212 (перс.)  
Самійленко Микола 333 (перс.)  
Самойлович І. 79 (портр.)  
Саратов І. 354  
Свербигуз Володимир 365, 389  
Сверстюк Євген 178  
Святоцький О.Д. 338, 339 (ред.)  
Сергійчук В. 313  
Сивокінь Г. 482  
Симиренки (рід.) 296, 320, 429 (перс.)  
Симиренко Василь 245, 289, 296 (перс.)  
Сірко Іван 354 (перс.)  
Слабошпицький М. 474  
Славинський М. 475  
Смужаниця-Марченко Н.М. 213, 347 (упоряд.)  
Соломка В.А. 545  
Сохань П. 446 (ред.)  
Сохацька Є. 569  
Старицький О.Ф. 202, 221  
Сталін Й. 80, 90 (перс.)  
Старицька Марія 366, 392 (перс.)  
Старицька-Черняхівська Людмила 80, 81, 90, 122 (перс., портр.); 84, 172, 174, 175, 182, 198, 300, 392, 395, 504, 553, 568, 569 (перс.); 141, 154, 156, 159, 168, 189, 231, 237, 304, 318, 503, 509  
Старицький Михайло 36, 60, 67-69, 109, 169, 293, 307, 309, 324, 377, 436, 488, 509, 543, 564, 568, 570 (перс.)  
Старицькі (рід.) 107, 324, 543 (перс.)  
Шашенко Н. 570  
Степанишин Б.І. 46 (рец.); 48 (перс.)  
Стефанік Василь 44 (перс.)

Стеценко Кирило 11,46,50,76,411,424  
Стецько С. 329, 356 (ред.)  
Стешенко Іван 126,134 (перс., портр.); 179, 210, 215, 275, 369, 431, 448, 570 (перс.)  
Стешенко Ірина 392 (перс.)  
Стешенко Оксана 286, 392, 570 (перс.)  
Стрільців Василь 452 (перс.)  
Стус Василь 270, 448 (перс.)  
Сулько Валентин 39 (перс.)  
Суровцова Надія 332, 344, 384; 392, 397 (перс.)

**Тарасова О. 526**

Тарновський Василь 299 (перс.)  
Тарновські (рід.) 292, 320 (перс.)  
Терен В. 361, 542  
Терещенко В.В. 46 (іл.)  
Терещенко М. 245 (перс.)  
Томазов В. 306 (уклад.)  
Трипачук В.М. 386 (упоряд. і ред.)  
Тулуб Олександр 215 (уклад.); 437 (перс.)  
Тулуби Олександери 176, 448 (перс.)  
Тутковський Павло 387 (перс.)  
Тютюнник А. 54, 466

**Українка Леся**

**41, 42, 60, 118, 383, 570 (перс.)**

**Фащенко В. 479**

Фащенко-Чопівський Іван 316, 364, 373, 375, 408, 448 (перс.)  
Франко Іван 43, 353 (перс.); 509 (портр.)  
Фундуклей І. 245 (перс.)

**Ханенко Богдан 245 (перс.)**

Ханенко Варвара 245 (перс.)  
Харчук Б.М. 46 (рец.); 465  
Хижняк З.І. 501  
Хмельницький Богдан 79 (портр.)  
Хмельницький Юрій 79 (портр.)



Хорунжий Михайло (батько) 23, 58  
(пер.); 251 (перс., портр.); 295; 563, 577,  
578, 581 (перс.)  
Хоткевич Богдан 265 (портр.)  
Хоткевич Гнат 244 (перс.)  
Хоткевичі (родина) 265 (перс.)  
Хропко П. 488

### **Чередниченко Д. 381**

Чередниченко Євген 199, 225, 254  
(перс.); 254, 258  
Черкасенко Спиридон 142, 153, 164  
(перс.)  
Черняк В. 380 (ред.)  
Черняхівська Вероніка 97, 114, 297,  
312, 392 (перс.); 160, 171  
Черняхівський Євген 448 (перс.)  
Черняхівський Михайло 448 (перс.)  
Черняхівський Олександр 279, 448  
(перс.)  
Черняхівські (брати) 322, 376 (перс.)  
Чехівський В. 529 (портр.)  
Чижевський Дмитро 194 (перс.)  
Чикаленки (рід.) 320 (перс.)  
Чикаленко Євген 302, 327, 378, 448  
(перс.)  
Чичканов П. 17 (іл.)  
Чубинський Павло 78, 448 (перс.)

### **Шаповал Юрій 345**

Шевченко Тарас 134, 509 (портр.); 311,  
442, 444 (перс.)  
Шевчук Анатолій 342  
Шевчук Валерій 166 (упоряд.); 403,  
426, 495, 547  
Шендеровський В. 445  
Шкляр В. 54, 466  
Штонь Г. 58 (рец.)  
Шумило Н. 8 (рец.)

### **Щербаченко Т. 571**

### **Юркевич Юрій 157, 177, 348**

Юрченко О. 527, 528, 548, 582

### **Якимець Яков 155**

Якимів Ю. див. Колесниченко Ю.  
Якимов Ю. див. Колесниченко Ю.  
Янович В. 224 (перс.)  
Ясенецька М. 224 (перс.)  
Ясінський Богдан 349  
Яхненки (рід.) 429 (перс.)

## Окремо видані твори Юрія Хорунжого

Матеріал розташований в алфавіті назв творів письменника.

- Борвій: Роман-драма. – К., 1987. **67**
- Вірую: Роман. – К., 2001. **319**
- Вісім місяців – лише мить: Повість. – К., 1967. **2**
- Глаза в зеркале: Повести и рассказы. – М., 1984. **58**
- Гонитва до мосту: Повість. – К., 1983. **52**
- Давні мелодії: Іст. оповідання. – К., 1971. **7**
- Дзвонити тричі: Оповідання та повість. – К., 1971. **8**
- Дивний камінь: Оповідання, повість. – К., 1976. **19**
- Злет і заземлення Григорія Полетики: Іст.- сучас. роман. – К., 1994. **190**
- Коли промовляють фальконети: Повість. – К., 1988. **70**
- Літа надій: Повісті. – К., 1986. **64**
- Любов маєш – маєш згоду: Іст. роман. – К., 2003, 2004. **391, 425**
- Людам мила: Оповіді про Людмилу Старицьку-Черняхівську – письменницю, патріотку, страдницю... – К., 1993. **172**
- Микола Плав'юк: Україна – життя моє. Т.1. – К., 2002. **361**
- Мужі чину: Іст. парсуни. – К., 2005. **448**
- Сага про Ярославових доньок. – К., 1997. **248**
- Садовський садить сад – з Марією і без: Роман. – К., 2005. **449**
- Серця міддю не окути: Повісті. – К., 1990. **91**
- Таємна грамота: Іст. повість. – К., 1990. **92**
- Українські меценати: Добродійність – наша риса. – К., 2001. **320**
- Чуєш, брате мій: Повісті. – К., 1989. **76**
- Шість балів за впертість: Повісті. – К., 1982. **46**
- Шляхетні українки: Есеї-парсуни. – К., 2003. **392**
- Ярмарок у Дрогобичі: Повість і оповідання. – К., 1984. **59**

## Зміст

Від укладача.....	3
Менший А. Творчі горизонти Юрія Хорунжого.....	4
Хорунжий Ю. Автобіографія.....	16
Показчик праць Юрія Михайловича Хорунжого.....	20
Література про життя, літературну, наукову та громадську діяльність Юрія Михайловича Хорунжого.....	48
Участь Юрія Михайловича Хорунжого у літературних заходах, наукових конференціях і громадських акціях.....	58
Допоміжні показчики.....	75
Іменний показчик.....	75
Окремо видані твори Юрія Хорунжого.....	80

Довідкове видання

Академія педагогічних наук України  
Державна науково-педагогічна бібліотека ім. В. О. Сухомлинського

**Юрій Михайлович Хорунжий**  
**Біобібліографічний покажчик**

Київ, Видавництво, 2006 р.

Упорядник Рона Станіславівна Жданова  
Вступна стаття Аліса Меншій  
Науковий редактор Рогова Павла Іванівна

Літературний редактор і коректор  
Художній редактор  
Технічний редактор  
Комп'ютерний набір  
Комп'ютерна верстка

ІБ №

Здано до набору . Підписано до друку . Форма. Папір. Гарнітура. Ум. Друк. Арк.. Обл.-вид. Арк.. Наклад.  
Замовл. .

Видавництво  
Київ, вул..

Поліграфічне підприємство  
Київ, вул.